

Programmabegroting 2023

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Programmabegroting	6
2.1	Programma 1 - Bestuur en ondersteuning	6
2.2	Programma 2 - Veiligheid	10
2.3	Programma 3 - Verkeer, vervoer en waterstaat	13
2.4	Programma 4 - Economie	17
2.5	Programma 5 - Onderwijs	21
2.6	Programma 6 - Sport, cultuur en recreatie	23
2.7	Programma 7 - Sociaal domein	30
2.8	Programma 8 - Volksgezondheid en milieu	36
2.9	Programma 9 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	38
2.10	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	43
3	Paragrafen	45
3.1	Lokale heffingen	45
3.2	Weerstandvermogen en risicobeheersing	53
3.3	Onderhoud kapitaalgoederen	62
3.4	Verbonden partijen	69
3.5	Financiering	76
3.6	Bedrijfsvoering	82
3.7	Grondbeleid	90
4	Financiële begroting	96
4.1	Geprognosticeerde balans	97
4.2	Overzicht van baten en lasten	98
5	Bijlagen	101

1 Inleiding

Voorwoord

Voor u ligt de programmabegroting 2023. Het uitgangspunt voor de programmabegroting 2023 is de meicirculaire 2022 en het koersdocument 2018-2022. In de begroting 2022 was corona nog een belangrijk item. Inmiddels is dit verschoven naar de hoge inflatie.

Meicirculaire 2023

Uit de meicirculaire 2023 is naar voren gekomen dat de gemeente Noord-Beveland voor de herverdeling van het gemeentefonds een nadeel gemeente is. Dit houdt in dat de gemeente Noord-Beveland vanaf 2023 door middel van een in groeipad vanaf 2023 met € 7,50 per inwoner oplopend naar € 22,50 per inwoner in 2024 naar uiteindelijke € 37,50 per inwoner vanaf 2025 gekort gaat worden. In de (meerjaren) begroting 2022 was de verwachting nog dat we geen nadeel gemeente zouden zijn.

Inflatie/accres meicirculaire 2023

Door de oorlog in Oekraïne is er sprake van een enorme inflatiestijging. Dit wordt vooral veroorzaakt door de enorme stijging van de kosten van energie (gas en elektriciteit). Op dit moment is het voor ons lastig in te schatten wat voor effect dit zal hebben op de begroting 2023 en verder. Voorlopig hebben we als uitgangspunt het inflatiepercentage vanuit de meicirculaire 2022 genomen. Het percentage vanuit de meicirculaire 2022 is 6,5%. In de begroting 2023 hebben we gekeken welke posten mogelijk beïnvloedbaar zijn voor de inflatiecorrectie. Vervolgens hebben we in de begroting 2023 een stelpost voor inflatie opgenomen voor inflatie.

Hier staat tegenover dat het rijk ook te maken heeft met prijsstijgingen waardoor het accres (samen de trap op-samen de trap af) in de meicirculaire 2023 flink hoger is als de jaren daarvoor. De dekking van de stelpost inflatiecorrectie kan dus gevonden worden in het accres uit de meicirculaire.

Inmiddels wordt er in de media al gesproken over een veel hoger inflatiepercentage, als het gehanteerde percentage bij de meicirculaire. Daarom hebben we in de paragraaf weerstandsvermogen als risico het verschil opgenomen tussen het inflatiebedrag bij 6,5% en 10%.

Ravijn jaar 2026

De kabinetsplannen die doorgerekend zijn in de meicirculaire reiken tot 2025. Voor gemeenten leiden die tot hogere baten uit het gemeentefonds door met name hogere accressen en het opschorten van een omstrede bezuiniging, de zogeheten opschalingskorting. Opgeteld zien de gemeenten tot en met 2025 hun inkomsten toenemen.

In 2026 vallen de baten sterk terug doordat het kabinet in het coalitieakkoord aangaf niet over hun eigen graf heen te willen reageren. Hierdoor dalen de inkomsten flink. Dit is ook zichtbaar in de budgetprognose 2022-2026 van de gemeente Noord-Beveland waarbij het jaar 2026 het saldo voor belastingverhoging negatief is.

In het voorjaar van 2022 is de commissie Lazeroms in het leven geroepen om te kijken het ravijn jaar 2026 op te lossen. Als opdracht hebben ze meegekregen om doormiddel van een contourennota de bouwstenen voor een nieuw financieringsstelsel in beeld te brengen. Daarbij wordt er ook gekeken naar uitbreiding van het belastinggebied. Dit wordt uiteraard vervolgt.

Koersdocument 2018-2022

Naast de meicirculaire 2023 is ook het koersdocument van de raad uitgangspunt voor het opstellen van de begroting. In 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen geweest en is de nieuwe raad gestart. Er moet nog een nieuw koersdocument 2023-2026 opgesteld gaan worden. De verwachting is dat dit koersdocument eind 2022 (na de Begrotingsraad) door de raad wordt vastgesteld.

Uitgangspunt voor de begroting 2023 is nog het oude koersdocument 2018-2022. Hierdoor is er sprake van een beleidsarme begroting. In de begroting 2023 is wel al geld op een stelpost gezet voor de nadere invulling van het nieuwe koersdocument. Begin 2023 zal het nieuwe koersdocument financieel worden doorgerekend en doormiddel van een begrotingswijziging verwerkt worden in de begroting 2023. De stelpost zal daarna komen te vervallen.

Algemeen

De begroting is opgebouwd op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Dit besluit is een gevolg van de op 7 maart 2002 in werking getreden Wet dualisering gemeentebestuur.

De begroting moet u als raad nog meer ondersteunen in uw kaderstellende en controlerende rol.

De programmabegroting is opgebouwd uit de beleidsbegroting (= programmabegroting), waarbij de programmabegroting is opgebouwd uit de programma's en de paragrafen. Het gaat hierbij om de volgende onderdelen:

- Bestuur en ondersteuning;
- Veiligheid;
- Verkeer, vervoer en waterstaat;
- Economie;
- Onderwijs;
- Sport, cultuur en recreatie;
- Sociaal domein;
- Volksgezondheid en milieu;
- Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing;
- Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering.

Genoemde programma's zijn onderverdeeld in taakvelden.

Programma's

De programma's bevatten de te realiseren programma's, het overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien.

Het programmaplan heeft de volgende elementen in zich:

- De doelstelling, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten;
- De wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken;
- De raming van baten en lasten.

Het vorenstaande kan ook geformuleerd worden door de zogenaamde drie W-vragen:

1. Wat willen we bereiken?
2. Wat gaan we daarvoor doen?
3. Wat mag het kosten?

Het koersdocument 2018-2022 is van toepassing op de drie W-vragen. Uiteraard zijn we ook afhankelijk van de financiële mogelijkheden.

Daarnaast is in de bijlage de 42-tal beleidsindicatoren opgenomen. Daarbij is aangegeven hoe deze over de programma's verdeeld zijn.

Paragrafen

In het tweede onderdeel van de programmabegroting zijn in de paragrafen de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten vastgelegd, alsmede tot de lokale heffingen. De begroting bevat de volgende paragrafen:

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Grondbeleid;

Financiële begroting

De financiële begroting, zijnde het tweede gedeelte van de begroting bestaat uit:

- De geprognostiseerde balans;
- Het overzicht baten en lasten;

Na de vaststelling op 3 november 2022 kan de begroting in overeenstemming met artikel 191, 2e lid van de Gemeentewet voor 15 november 2022 bij Gedeputeerde Staten van Zeeland worden ingediend. Zo wordt voldaan aan de wettelijk gestelde indieningstermijn.

2 Programmabegroting

2.1 Programma 1 - Bestuur en ondersteuning

Hoofdkenmerken

De raad vindt het belangrijk dat het bestuur wordt gekenmerkt door transparantie, openheid en betrokkenheid. Het gemeentebestuur is er voor de burger en niet andersom.

De raad onderstreept de wens tot bestuurlijke vernieuwing maar tegelijkertijd ook de borging van continuïteit. De vernieuwingsambities richten zich onder meer op de besluitvorming door de raad middels themavergaderingen, de bevordering van het debat binnen de gemeenteraad en de dienstverlening aan onze inwoners.

De dienstverlening aan de inwoners dient op peil te blijven en waar nodig te verbeteren. Daarvoor is op de eerste plaats een doelmatige organisatie nodig. Dat laatste vraagt om een professionele ambtelijke organisatie die kwantitatief en kwalitatief op sterkte is en waarbij gebruik wordt gemaakt van digitale middelen. Integriteit van bestuurders en ambtenaren vormt een van de belangrijkste voorwaarden voor het vertrouwen van de inwoners in het openbaar bestuur. De bijzondere kenmerken van de overheidstaken vereisen dat de overheid ten aanzien van integriteit een duidelijk beleid hanteert.

De gemeenteraad is een groot voorstander van het meer betrekken van de inwoners bij gemeentelijk beleid. Met een goed functionerende dorpsraad in iedere kern wordt de betrokkenheid van de burger bij het bestuur vergroot. Daarnaast wordt gezocht naar andere manieren om de betrokkenheid van de inwoners te vergroten, bijvoorbeeld conform de werkwijze zoals die is gevolgd bij de RONDON plannen.

Een transparante en professionele communicatie, niet alleen met onze inwoners, maar tevens met maatschappelijke organisaties en externe stakeholders is daarbij van belang. Moderne digitale ontwikkelingen hebben de afgelopen jaren een hoge vlucht genomen. Dit is reden om de communicatie te herzien en deze ontwikkelingen hierin een plaats te geven.

Door middel van het opstellen van een integrale samenhangende brede visie op de toekomst van het eiland, o.a. op het gebied van de landbouw, ecologie, duurzaamheid en economie/vrijtijdseconomie is de ontwikkelingsrichting van de gemeente voor de komende jaren bepaald.

De gemeenteraad streeft het behoud van de eigen autonomie na. Uitgangspunt is dat de gemeente zelfstandig blijft. Samenwerking dient te worden gezocht waar dat nodig is om de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen of te verbeteren. Op die manier is samenwerking een logisch gevolg van de wens om bestuurlijk zelfstandig te blijven.

Bestaand beleid

- de raad heeft de verordeningen 212, 213 en 213a vastgesteld als kader voor college en organisatie;
- de raad heeft bestuurlijke ondersteuning, inspraak en spreekrecht in verordeningen vastgelegd;
- participeren in GR de Bevelanden op het gebied van de bedrijfsvoeringdisciplines en Werk Inkomen en Zorg.

Trends

Gemeenten hebben zich ontwikkeld tot de meest nabije overheid voor inwoners, bedrijven en instellingen. Daarbij werken we aan het verbeteren van publieke dienstverlening, interne bedrijfsvoering en de ondersteunende informatievoorziening.

Randvoorwaarde daarbij is dat de organisatie aandacht heeft voor alle aspecten rondom digitalisering, zoals verwoord in het Rijksoverheidsprogramma Digitale Overheid en NLDIGIbeter, waarbij digitale dienstverlening aan inwoners en bedrijven centraal staat.

De Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) is geborgd in de wet Digitale Overheid en loopt als rode draad door deze programma's. Hiermee wordt het gebruik van digitale voorzieningen bevorderd. Daarnaast heeft de overheid ook steeds meer een maatschappelijke verantwoordelijkheid als het gaat om de gevolgen van digitalisering.

De visie op Informatievoorziening is opgeleverd en heeft tot doel een wendbare Bevelandse ICT organisatie te creëren, die kan inspelen op de vereiste technologische ontwikkelingen. De I-Visie zorgt voor een stip op de horizon, waar alle organisaties naar toe bewegen in de komende vijf jaar. In 2023 wordt de uitvoering van de I-Visie verder vormgegeven, om zo de kansen die de samenwerking biedt zo goed mogelijk te benutten en de dienstverlening te optimaliseren.

Het aantal "aanwijzingen/verplichtingen" opgelegd vanuit het Rijk neemt toe. De mondige burger verwacht steeds vaker maatwerk en participatie op individueel niveau.

Knelpunten

Bij afnemende beschikbaarheid van middelen, bezuinigingen, zal het steeds moeilijker zijn ambities en wensen in balans te brengen met de beschikbare middelen.

Individualisering legt meer nadruk op persoonlijke belangen waarbij de animo om maatschappelijk te participeren af lijkt te nemen.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Bestuurlijke vernieuwing.	Vergroot transparantie besluitvorming.	Themavergaderingen organiseren en bevordering debat. Uitvoering geven aan toetsingskader participatie.	2023 e.v.
Borging van continuïteit.	Behoud van huidig niveau van kwaliteit en dienstverlening.	De professionele ambtelijke organisatie is kwantitatief en kwalitatief op sterkte. Digitalisering inzetten waar nodig of gewenst en kansen benutten om de dienstverlening te optimaliseren.	2023 e.v.
Integrale en samenhangende brede visie op de toekomst van het eiland.	Opleveren van een ontwikkelingsrichting voor de toekomst.	Opvolging geven aan de in 2019 vastgestelde Toekomstvisie d.m.v. een uitvoeringsprogramma.	2023 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Betrokkenheid van de burgers.	Meer betrekken van de burger bij gemeentelijk beleid.	Participatieadviseur adviseert aan de hand van het vastgestelde toetsingskader participatie over (nieuwe) mogelijkheden om inwoners te betrekken bij beleid.	2023 e.v.
Transparante en professionele communicatie.	Deze transparante en professionele communicatie continueren.	Strategisch communicatiebeleid wordt opgevolgd dat in 2022 wordt opgesteld.	2023 e.v.
		Afdeling communicatie van de gemeente Noord-Beveland speelt in op ontwikkelingen waarbij onze inwoners centraal staan. Hun tevredenheid en hun betrokkenheid is het startpunt van handelen. Inwoners worden gehoord, weten wanneer ze hun mening kunnen geven door te participeren. Ze weten waarom bepaalde keuzes worden gemaakt en zien dat de gemeente zorgvuldig omgaat met hun belangen. Communicatie voorziet intern de afdelingen van advies.	2023 e.v.
Participatienota.	Het opstellen van een participatienota	Participatieadviseur geeft uitwerking aan het participatiekader zoals vastgesteld in de raad in januari 2022.	2023 e.v.
Samenwerken om bestuurlijk zelfstandig te blijven.	Deelname in huidige samenwerkingsverband en en continueren en aandacht houden voor mogelijke nieuwe kansen tot samenwerking.	Uitbreiding van taken GR de Bevelanden is vooralsnog niet aan de orde, wel het robuuster maken van de huidige organisatie. Samenwerking in het kader van de SORBET is vormgeven.	2023 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Integriteitsbeleid.	Integriteit van bestuurders en ambtenaren, besteding publieke middelen.	Integriteitsbeleid opstellen.	2023
Verordeningen en beleidsnota's toetsen op nut, noodzaak, toepasbaarheid en actualiteit.	Actuele verordeningen en beleidsdocumenten.	Bestaande verordeningen en beleidsnota's actualiseren.	2023 e.v.

Wat mag het kosten?

Programma 1	2022	2023	2024	2025	2026
Baten exploitatie	183.745	189.021	181.658	155.915	132.882
Lasten exploitatie	1.616.407	1.467.213	1.459.813	1.434.033	1.403.462
Saldo exploitatie voor bestemming	1.432.662	1.278.192	1.278.155	1.278.118	1.270.580
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	1.432.662	1.278.192	1.278.155	1.278.118	1.270.580

Taakvelden

- 0.1 Bestuur
- 0.2 Burgerzaken

2.2 Programma 2 - Veiligheid

Hoofdkenmerken

De regie voor het veiligheidsbeleid ligt bij de gemeente. De zeggenschap over de vorm en inzet van de politie is een zaak van de eenheids- en districtsleiding en het driehoeksoverleg en kan slechts gedeeltelijk door de gemeente worden beïnvloed.

Daarnaast is veiligheid als onderdeel van de leefbaarheid van de kernen een belangrijk aandachtspunt. Naast de fysieke veiligheid, richt de raad zich ook op de sociale veiligheid. Veiligheid moet te voelen zijn en veiligheid moet te zien zijn.

Ten behoeve van brandweezorg en rampenbestrijding dient de gemeente door samenwerking op regionaal niveau over een efficiënte en effectieve rampenbestrijdingsorganisatie te beschikken, waarbij de lokale brandweerposten voor de lokale brandweezorg garant staan. Wettelijke gestelde tijden waarbinnen hulp moet worden verleend, dienen zo goed mogelijk te worden nageleefd door politie, brandweer en ambulance.

Handhaving van vastgestelde regels moet worden nageleefd.

Bestaand beleid

- Intergemeentelijke samenwerking in het kader van crisisbeheersing (Bevolkingszorg).
- Opleiden, trainen en oefenen in het kader van de crisisbeheersing.
- Een piketregeling t.a.v. openbare ruimte en openbare orde en veiligheid.
- Participatie in de Veiligheidsregio Zeeland (VRZ).
- Deelname aan districtelijk overleg integrale veiligheid, zowel bestuurlijk als ambtelijk.
- Een integraal handavingsprogramma, overleg en afstemming regionaal en lokaal.
- Een actuele nota integrale veiligheid.
- Deelname in Taskforce-RIEC.
- Deelname aan het Veiligheidshuis Zeeland.
- Deelname aan Burgernet.
- De "oog- en oorfunctie" in de organisatie borgen.
- Convenant hennepkwekerijen.
- Structureel overleg met politie zowel op lokaal als basisteamniveau, eigen wijkagenten voor Noord-Beveland.
- Structureel recreatieoverleg.
- De veiligheid op het strand optimaliseren in overeenstemming met de geldende en toekomstige normen.
- Deelname aan HartslagNu.
- Deelname aan Buurtbemiddeling De Bevelanden.

Trends

- De brandweezorg staat door diverse ontwikkelingen (rechtspositie brandweervrijwilligers, beschikbaarheid vrijwilligers) onder druk. Veiligheidsregio Zeeland start met het oog hierop een programmatische aanpak gericht op een toekomstbestendige brandweezorg.
- De ontwikkelingen in de zorg brengen veel vraagstukken op gebied van sociale veiligheid met zich mee. Er wordt nauw samengewerkt tussen zorg en veiligheid, o.a. om te komen tot een aanpak voor verwarde personen.
- Verdere implementatie Wet GGZ.
- Uitbreiding burgemeestersbevoegdheden (verruiming toepassingsmogelijkheden Damocles, Wet aanpak woonoverlast).

- De aanpak van ondermijning vraagt steeds meer aandacht en ambtelijke en bestuurlijke inzet.
- Verkenning samenwerking Veiligheidsregio Zeeland, GGD Zeeland en RUD Zeeland.

Knelpunten

- De regiefunctie van de gemeente op het gebied van veiligheidsbeleid houdt steeds vaker in dat de gemeente om (co-)financiering wordt gevraagd. Dit terwijl de beschikbare budgetten onder druk staan.
- Andere organisaties brengen steeds vaker de ‘kerntakendiscussie’ naar voren als verklaring/legitimering waarom taken naar de gemeente worden geschoven.
- Capaciteit politie staat (verder) onder druk. Dit heeft gevolgen voor de invulling van de gemeentelijke handhaving.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Herzien nota integrale veiligheid.	De nota integrale veiligheid bepaalt de prioriteiten.	Uitvoering geven aan de in 2022 vastgestelde nota integrale veiligheid.	2023 e.v.
Lokale aanpak zorgmijders in samenwerking met het sociaal domein.	Minder overlast en onveiligheid.	Gemeenten hebben de regierol bij de aanpak van personen met verward gedrag, omdat zij verantwoordelijkheden hebben bij een groot deel van de betrokken sectoren. Er wordt verder gewerkt aan de aanpak voor zorg en ondersteuning aan personen met verward gedrag.	2023 e.v.
Aanpak ondermijnende criminaliteit.	Weerbare gemeente in het kader van ondermijnende criminaliteit.	Deelname aan Taskforce-RIEC continueren.	2023 e.v.
		Participeren in relevante projecten om bewustwording onder medewerkers, inwoners en bedrijven en organisaties te creëren en barrières op te werpen.	2023 e.v.
		Uitvoering geven aan en up- to-date houden van het Damocles beleid.	2023 e.v.
		Uitvoering geven aan en up- to-date houden van het BIBOB-beleid.	2023 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Wijze van bereidheid van burgers voor het doen van meldingen vergroten.	Door een grotere meldingsbereidheid kan de politie beter informatiegestuurd te werk gaan.	Via de beschikbare communicatiekanalen aandacht besteden aan het belang van melden van incidenten en strafbare feiten bij de politie. Binnen de organisatie bewerkstelligen dat bij meldingen bij de gemeente wordt doorgevraagd of er (indien relevant) ook melding bij de politie is/wordt gedaan.	2023 e.v.

Wat mag het kosten?

Programma 2	2022	2023	2024	2025	2026
Baten exploitatie	12.500	-	-	-	-
Lasten exploitatie	1.072.945	1.103.891	1.083.974	1.120.398	1.132.641
Saldo exploitatie voor bestemming	1.060.445	1.103.891	1.083.974	1.120.398	1.132.641
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	1.060.445	1.103.891	1.083.974	1.120.398	1.132.641

Taakvelden

- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

2.3 Programma 3 - Verkeer, vervoer en waterstaat

Hoofdkenmerken

De gemeente Noord-Beveland heeft als 'eindeloos' eiland, omsloten door Noordzee, Oosterschelde en Veerse Meer een uniek karakter. Met haar 6 kernen, diverse bungalowparken, recreatiehavens en bedrijventerreinen heeft de gemeente een groot openbaar gebied. Bijna elke woonkern heeft haar eigen openbare voorzieningen zoals een begraafplaats, dorps huis, sport- en speelgelegenheid.

Voor de mobiliteit van de inwoners zijn de ontsluitingswegen en fietspaden van het eiland van groot belang. Voor automobilisten, landbouwverkeer, maar zeker ook voor de schoolgaande jeugd. Ook het openbaar vervoer en Wmo-vervoer spelen een belangrijke rol.

Bestaand beleid

Het programma Verkeer, vervoer en waterstaat is afgelopen jaren volgens de volgende beleidsprogramma's ingevuld:

- Mobiliteitsplan
- Gemeentelijk rioleringsplan
- Systeemplannen stedelijk water
- Waterplan
- Afkoppelplan regenwater
- Wegen beheerprogramma
- Openbaar verlichtingsplan
- Groenstructuurplan
- Speelplaatsenbeleidsplan

In de uitvoering van het programma Verkeer, vervoer en waterstaat zijn de ruimtelijke projecten en bijvoorbeeld Rondom Kamperland richtingbepalend geweest. Ook voor de komende jaren is de ruimtelijke invulling van diverse locaties zoals het Sportveld Wissenkerke, Rondom Kamperland, Havens Kamperland, De Stadspolder Kortgene, De Valle Colijnsplaat, Havengebied Colijnsplaat, Campervelden e.a. bepalend voor de invulling van de verschillende thema's (wegen, riolering, groen en ov). Werk met werk maken, ofwel renoveren van de omgeving van een bouwlocatie is hierbij een belangrijk uitgangspunt. Naast dit gegeven wordt er komende jaren gestreefd naar een integrale aanpak van de openbare ruimte. Het in beeld brengen van de onderhoudsopgaaf op het gebied van ruimte, groen en water wordt het speerpunt. Op basis van inspecties en de systematische vertaling naar structureel noodzakelijk onderhoud van de individuele assets, bestaande uit: wegen, groen, riolering, speeltoestellen en openbare verlichting kan gezocht worden naar samenhang en integrale aanpak, ook klimaatadaptatie speelt hier een rol. (Werk met werk maken). Daarnaast wordt nog meer de afstemming gezocht met de kabel- en leidingbeheerders.

Trends en knelpunten

De volgende trends en ontwikkelingen zijn waar te nemen

- Sterke toename verkeersintensiteit;
- Toename parkeerdruk;
- Vergrijzing: bereikbaarheid en mobiliteit (goede voetpaden);
- Toename van ruimtebeslag op boven en ondergrondse openbare ruimte;
- Burgerparticipatie;
- Klimaatverandering;
 - extremere neerslag (wateroverlast, gladheid)
 - lange droge perioden (kwaliteit sportvelden, meer nieuwe inplant)
 - hittestress

- Vergroening openbare ruimte (klimaatmaatregelen, biodiversiteit)
- Energietransitie;
- Duurzaamheid;
 - elektrische voertuigen / laadpalen
 - duurzame mobiliteit fietsen en openbaarvervoer
 - duurzame onkruidbestrijding
 - verduurzaming OVL
 - energie reductie
 - ontvlechting van vuil- en hemelwater
- Stringenter veiligheidsbeleid.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Integraal beheer openbare ruimte.	Opstellen van een integraal beleidsplan en beheersplan openbare ruimte met oog voor ontwikkelingen zoals klimaat met extreme neerslag en droogte, elektrisch rijden, minder validen, burgerparticipatie en omgevingsmanagement.	Klimaatopgave openbare ruimte in de vorm van een systeemwaterplan voor de kernen in beeld brengen.	2023
		Kwaliteitskader groen, wegen, openbare verlichting en riolering opstellen (beeldkwaliteitsplan) vervolgen in samenspraak met dorpen.	2023
		Integraal beheersplan afronden en uitvoeren.	2023
		Maatregelen opstellen op kernniveau gecombineerd met bovenstaande.	2023
Veilig en goed onderhouden openbare ruimte.	Goede kwaliteit wegen, fietspaden en trottoirs en openbaar groen.	Uitvoering geven aan beheersplan wegen, groen, openbare verlichting en riolering.	2023 e.v.
		Verbeteren van kwaliteit in kernzones. Streven waar mogelijk naar CROW-kwaliteit A.	2023 e.v.
	Verkeersveilige openbare ruimte.	Monitoring door verkeersmetingen op potentiële knelpunten.	2023 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
		Uitvoeren van verkeersmaatregelen meestal gecombineerd met andere werkzaamheden en/of verkeershandhaving. Maatregelen naar aanleiding van het strategisch plan verkeersveiligheid opstellen.	2023 e.v.
Goed openbaar vervoer.	Bewaken van het aanbod openbaar vervoer en daar waar nodig verbeteren.	Monitoring aanbod openbaar vervoer. Adviseren bij opzet regionale mobiliteit strategie.	2023 e.v.
		Afstemming met commissie openbaar vervoer gemeenteraad.	2023 e.v.
		Monitoring en evt. aanpassen fiets parkeren bij bushaltes.	2023 e.v.

Wat mag het kosten?

Programma 3	2022	2023	2024	2025	2026
Baten exploitatie	650.078	650.078	622.078	622.078	622.078
Lasten exploitatie	2.989.265	2.617.216	2.599.219	2.548.745	2.540.757
Saldo exploitatie voor bestemming	2.339.187	1.967.138	1.977.141	1.926.667	1.918.679
Beschikking over reserves	442.620	612	-	-	-
Toevoeging aan reserves	1.875	-	722	1.415	1.429
Resultaat na bestemming	1.898.442	1.966.526	1.977.863	1.928.082	1.920.108

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 2.1 Verkeer en Vervoer
- 2.2 Parkeren
- 2.3 Recreatieve havens
- 2.4 Economische havens en waterwegen

2.4 Programma 4 - Economie

Hoofdkenmerken

Werk draagt in belangrijke mate bij aan materieel en immaterieel welzijn van mensen. Mensen met werk, voldoende inkomen en erkenning dragen op hun beurt weer bij aan de gezonde samenleving en een sterke economie.

De raad is van oordeel dat de lokale economie gezond moet blijven. Er moet sprake zijn van een goed vestigingsklimaat. De raad wil daartoe werkgelegenheid bevorderen en de ondernemers de ruimte geven om te ondernemen. Waar nodig wil de gemeente faciliteren. Daarbij gaat het onder andere om goed openbaar vervoer, het oplossen van een tekort aan arbeidskrachten en het bieden van huisvesting daarvan.

Er moet aandacht zijn voor de landbouw, zowel de traditionele als de innovatieve.

Bij de ontwikkeling van de integrale samenhangende visie verdienen deze aspecten bijzondere aandacht.

Binnen de regio wordt samengewerkt in het bestuurlijk platform De Bevelanden.

Bestaand beleid

- Omgevingsvisie Noord-Beveland 2030
- Bestemmingsplannen
- Economische Visie Noord-Beveland 2019-2025
- Beleidsvisie voor het landelijk gebied (hoofdstuk 4 bestemmingsplan Landelijk gebied)
- Ruimtelijke visie aquacultuur Colijnsplaat e.o.
- Notitie afronding aquacultuur Colijnsplaat
- Visie op de regionale opgaven van de Bevelanden 'Het vitale hart van Zeeland 2021-2026
- Strategische uitvoeringsagenda de Bevelanden 2022-2030
- Economische agenda Bevelanden
- Bedrijventerreinenprogramma Bevelanden
- Transformatieprogramma bedrijventerreinen
- Toeristische agenda voor De Bevelanden inclusief Recreatiekansenkaart
- Notitie huisvesting arbeidsmigranten (regionaal beleid)

Trends en knelpunten

- De gevolgen van corona noodzaken ons tot intensivering van de inspanningen om de economie draaiende te houden. Ondernemers zoeken deze samenwerking met ons.
- Gebruik van social media neemt nog altijd toe, ook in de detailhandel. Corona heeft hier nog een extra impuls aan gegeven.
- De aandacht voor het streekproduct neemt toe. De gehele keten van productie tot verkoop is hiermee gemoeid. Dit is tevens goed voor de werkgelegenheid.
- In zijn algemeenheid groeit het bewustzijn inzake de noodzaak van innovatie en duurzaamheid en staat duurzaam ondernemen en consumeren hoog op de lijst.
- Animo voor bouwgrond op bedrijventerreinen neemt toe.
- Digitale infrastructuur, zowel voor inwoners als ondernemers is noodzakelijk.
- Een deel van de landbouwers zoekt meer renderende alternatieven en verbreding van hun product. Droogte lijkt een structureel probleem te worden, dus er is behoefte aan zoetwateropslag.
- Het gaat goed met de aquacultuur op Noord-Beveland.

- Er zijn nog steeds veel kleine startende ondernemers.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Zorgen voor goed vestigingsklimaat / bevorderen werkgelegenheid.	Bestaande en nieuwe ondernemers waar mogelijk faciliteren. Ondernemersloket in stand houden. Uitvoeren economische agenda De Bevelanden.	Loket economische zaken continueren. N.a.v. corona hersteloffensief voor korte, middellange en lange termijn mede in afstemming met GON en overig Zeeland uitvoering geven aan het post corona herstelplan. Uitvoering geven aan het Bevelandse bedrijventerreinenprogramma en de triple helix actielijnen.	2023 e.v.
		Jaarlijks Bedrijven bezoeken Bedrijven organiseren in afstemming met de GON.	2023 (jaarlijks)
		Instandhouding Platform Economie en Toerisme. Samen met Platform uitvoering geven aan de uitvoeringsagenda.	2023 e.v.
	Waar nodig revitalisering bestaande bedrijventerreinen. Ontwikkelen beperkte uitbreiding bedrijventerreinen.	In 2022 is een Bevelands bedrijventerreinenbeleid vastgesteld waarin, naast uitbreiding, ook wordt ingestoken op de kwaliteit van de bestaande bedrijventerreinen. In 2022 is gestart met de uitvoering van dit programma. Beperkte uitbreiding wordt voorzien op het Rip.	2023 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Bevorderen van werkgelegenheid.	Zorgen voor heldere communicatie en voorlichting.	In de voorgaande jaren is gewerkt aan een herstelloffensief inzake corona. Dit ter ondersteuning van onze ondernemers en bevordering van de werkgelegenheid. De GON/ondernemers zijn hier nauw bij betrokken.	2023 e.v.
Bevorderen van voldoende personeelsaanbod en huisvesting daarvoor.	Beleid ontwikkelen voor huisvesting van arbeidsmigranten.	Uitvoering geven aan het in 2020 vastgesteld huisvestingsbeleid voor arbeidsmigranten (voor De Bevelanden). Hiertoe zijn locaties bepaald en zal samenwerking met initiatiefnemers plaatsvinden.	2023 e.v.
Bevorderen van een toekomstbestendige landbouw.	In nauw overleg met de sector beleid ontwikkelen gericht op de specifieke kansen en bedreigingen op Noord-Beveland.	Speerpunt samen met de ZLTO uitwerken in het kader van de economische agenda Noord-Beveland. Dit is in 2020 in gang gezet en wordt voortgezet, mede in samenwerking met Rusthoeve. Een van de projecten betreft zoetwaterbuffering.	2023 e.v.

Wat mag het kosten?

Programma 4	2022	2023	2024	2025	2026
Baten exploitatie	3.329.766	3.880.106	3.498.268	3.421.331	3.414.382
Lasten exploitatie	715.651	1.188.655	804.434	726.540	723.834
Saldo exploitatie voor bestemming	-2.614.115	-2.691.451	-2.693.834	-2.694.791	-2.690.548
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	-2.614.115	-2.691.451	-2.693.834	-2.694.791	-2.690.548

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.4 Economische promotie

2.5 Programma 5 - Onderwijs

Hoofdkenmerken

Goed onderwijs is een belangrijke bouwsteen voor de ontwikkeling van de individuele mens en voor de samenleving als geheel. Het basisonderwijs is de eerste stap in deze ontwikkeling en daarom ook uitermate belangrijk. Onderwijs moet voor iedereen gemakkelijk toegankelijk zijn en daarom streeft de gemeente naar een goed aanbod van basisonderwijs op Noord-Beveland. Hiervoor is een onderwijsvisie opgesteld die de komende jaren als leidraad wordt gebruikt.

Voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim blijft een aandachtspunt. Voor betreffende leerlingen verminderen hierdoor de kansen op een diploma en een goede baan. Ook voor de maatschappij kan dit negatieve gevolgen hebben. Zowel het Regionale Bureau voor Leerplicht als het RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten) treden hiertegen, binnen hun mogelijkheden, krachtig op.

De beleidsvrijheid van de gemeente ten aanzien van het onderwijs is beperkt. De inzet daarbij is behoud van bereikbaar en kwalitatief goed basisonderwijs in daarvoor geschikte accommodaties.

Bestaand beleid

- Er is jaarlijks overleg aan de hand van de onderwijsvisie met het onderwijsveld 0 – 12 (onderwijs en opvangvoorzieningen).
- Kibeo verzorgt professioneel de kinderopvang. Jaarlijks vinden er wettelijke kwaliteitscontroles door de GGD Zeeland plaats op de kinderopvangplaatsen.
- Het peuterspeelzaalwerk wordt uitgevoerd door Kibeo en wordt ondersteund door middel van subsidie.
- De gemeente krijgt onderwijsachterstand middelen van het Rijk (OAB-middelen). Van deze middelen wordt de voor- en vroegschoolse educatie gestimuleerd.
- Uitvoering van de RMC- en leerplichtfunctie.
- Er is met het onderwijs en de andere gemeenten in de regio overleg, onder andere over onderwijszaken die regionaal opgepakt kunnen worden en het passend onderwijs.

Trends en knelpunten

De trends en knelpunten die bij het uitvoeren van het beleid de komende jaren te verwachten zijn:

- Er is sprake van een afname van het aantal leerlingen in het basisonderwijs. Aan de hand van de onderwijsvisie zal deze ontwikkeling samen met het onderwijs en de opvangvoorzieningen gevolgd worden.
- Brede scholen en Integrale Kind Centra (IKC) ontwikkelen zich overal in het land en ook voor Noord-Beveland zullen deze ontwikkelingen onderzocht worden.
- Meer en meer werken gemeenten samen op uiteenlopende beleidsterreinen.
- Er zal op termijn een wijziging plaatsvinden in het onderwijsachterstandenbeleid. Hoe deze wijzigingen er precies uit gaan zien en welke gevolgen dit geeft voor het budget en de uitvoering van de voor- en vroegschoolse educatie is nog niet duidelijk. Gemeenten zullen hier later over geïnformeerd worden door het Rijk.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Behoud kwalitatief goed en bereikbaar primair onderwijs en opvangvoorzieningen binnen onze gemeente.	Samen met Albero, Primas en de opvangvoorzieningen toewerken naar een nieuwe onderwijsvisie vanaf 2021. In de visie dient er ook aandacht te zijn voor integraal werken in samenwerking met het sociaal domein.	In 2021 is de nieuwe Jeugd- en Onderwijsvisie vastgesteld. Deze is tot stand gekomen in samenwerking met verschillende ketenpartners. De uitvoering van plannen voor het onderwijs zullen de komende jaren getoetst worden aan de nieuwe visie.	2023 e.v.

Wat mag het kosten?

Programma 5	2022	2023	2024	2025	2026
Baten exploitatie	66.200	34.200	34.200	34.200	34.200
Lasten exploitatie	443.826	370.034	345.242	348.699	348.862
Saldo exploitatie voor bestemming	377.626	335.834	311.042	314.499	314.662
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	377.626	335.834	311.042	314.499	314.662

Taakvelden

- 4.1 Openbaar basisonderwijs
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

2.6 Programma 6 - Sport, cultuur en recreatie

Hoofdkenmerken

Het culturele aanbod, het verenigingsleven in de volle breedte en het vrijwilligersbeleid en recreatie en toerisme worden door de gemeenteraad gekoesterd.

Bij de beleidsterreinen cultuur, recreatie en sport richt de gemeente zich naast voorzieningen voor haar eigen inwoners ook op de toeristen. Dat heeft tevens een belangrijk economisch effect. Gelet op het grote economische belang van de vrijetijdssector voor onze gemeente wil de raad werken aan het behoud en de doorontwikkeling van kwaliteit in de sector.

Hierbij is samenwerking tussen diverse instanties en de ondernemers uitgangspunt, waarbij specifieke aandacht is voor innovatie. Op deze wijze kan ook input verkregen worden voor de brede integrale visie waarvoor de raad zich heeft uitgesproken (uiteraard heeft dit onderwerp veel raakvlakken met het programma economie).

Bij het vaststellen van haar identiteit grijpt de bevolking terug op de historie van haar omgeving. Die geschiedenis wordt direct zichtbaar door het landschap zelf en opvallende gebouwen in dorpen die behouden zijn.

Gemeenten krijgen wat dat betreft steeds beter in de gaten wat ze in huis hebben en proberen hun cultureel erfgoed verder te ontsluiten en bekend te maken. Binnen onze recente cultuur zijn er ook ontwikkelingen die meer van de huidige tijd zijn, zoals film, muziek en moderne beeldende kunst. Het is zaak om de verborgen schatten te ontdekken, zichtbaar te maken en daarin te investeren.

Noord-Beveland beschikt over meer dan 50 kilometer oever langs drie wateren en een van de mooiste stranden van Nederland. Daarnaast heeft Noord-Beveland een prachtige natuur met name in het Bokkegat, de Schotsman, de Goudplaat en de prachtige inlagen. Noord-Beveland beschikt over een uitgebreid infrastructureel netwerk voor de recreant (wandelaar, fietser, ruiter en Atb'er). Recreatie en toerisme vormen dan ook een van de grootste pijlers van Noord-Beveland, waarbij deze sector zorgt voor 25% van de totale werkgelegenheid.

Investeren in een komende generatie jonge muzikanten door de samenwerking tussen de verschillende opleidingsinstellingen te bevorderen (basisscholen, Zeeuwse Muziekschool/Zeeuwse Bibliotheek en Muziekverenigingen) is van aanzienlijk belang. Het stimuleren van bestaande kunstinstellingen om aandacht te besteden aan jong talent is noodzakelijk. Het organiseren van muziek en kunstfestivals (zoals het Eindeloos Eiland Festival) geeft talent de kans om zich te ontwikkelen en zich te laten zien op een podium. Het bevorderen van mediawijsheid, het aanbieden van objectieve informatie en het uitlenen van boeken en e-books is een kwaliteit van bibliotheken.

De sport kent meerdere invalshoeken, waardoor de gemeente belang heeft hieraan aandacht te besteden: de sport op zich, de bijdrage aan de volksgezondheid, de sociale aspecten van gezamenlijke sportbeoefening, het recreatieve aspect van sport bekijken en het leveren van een goede sportprestatie geeft een zelfvoldaan gevoel en heeft een belangrijke bijdrage aan het gevoel van eigenwaarde van mensen.

De combinatiefunctionaris organiseert sportkennismakingsactiviteiten in en om de scholen. Hierdoor kunnen jongeren kennis maken met verschillende sporten. Van belang hierbij is dat er wordt aangesloten bij het reguliere sportaanbod. Dit is effectiever en geeft een extra impuls aan het verenigingsleven.

Het stimuleren van bewegen voor ouderen en het geven van trainingen voor valpreventie kan een belangrijke positieve bijdrage leveren aan de gezondheid van deze doelgroep.

Bestaand beleid

- Omgevingsvisie Noord-Beveland 2030.
- Economische visie Noord-Beveland 2019-2025 met uitvoeringsprogramma.
- Toeristische agenda Bevelanden inclusief Recreatiekansenkaart.
- Zeeuwse Kustvisie.
- Integrale gebiedsvisie De Banjaard.
- Subsidieregelingen op het gebied van activiteiten en investeringen voor toerisme/recreatie.
- DNA Noord-Beveland.
- Faciliteren van kunst en cultuur door middel van subsidies voor lokale manifestaties.
- Ondersteunen van cultuureducatie op de basisscholen via Muziek op school, het ZMS-loket Kunst en cultuur Educatie-, de Muziekverenigingen en lokale kunstenaars.
- Uitingen van beeldende kunst onder de aandacht brengen, zoals tijdens de Kunstspoor route, het Eindeloos Eiland Festival en de verkiezing van het mooiste kunstwerk.
- Ondersteunen nieuwe plaatselijke kleine musea of attractiepunten, eventueel in combinatie met horeca en winkels, zodat er vensters ontstaan op het verleden.
- Nota sport- en beweegbeleid 2020 – 2023.
- Archeologiebeleid gemeente Noord-Beveland.

Trends en knelpunten

- Informatie wordt steeds meer digitaal gevraagd en aangeboden.
- Er is sprake van kortere vakanties waarbij men vermaakt wil worden. Het gaat om de beleving.
- De vraag naar evenementen en arrangementen, ook buiten het hoogseizoen, neemt daardoor toe.
- Er zal nadruk moeten worden gelegd op de meerwaarde die we de recreant kunnen bieden door blijvend in te steken op kwaliteitsverbetering en samenwerking.
- De vraag naar camperplaatsen neemt toe.
- De vraag naar vakantiewoningen neemt toe.
- De vraag naar kampeerplaatsen neemt af.
- Binnen de Bevelanden wordt op basis van onderzoek naar de kwaliteit van verblijfsrecreatie gezocht naar mogelijkheden om tot kwaliteitsverbetering te komen; op Noord-Beveland is een pilot gedraaid in een van de recreatieparken waar de openbare ruimte van de gemeente is en hier zal een vervolg aan worden gegeven.
- Vergrijzing in de watersport.
- Promotie staat bij veel gemeentes op de agenda. Noord-Beveland steekt hier ook op in, zowel voor het Eindeloos Eiland zelf als voor de regio, in afstemming met de andere Bevelandse gemeenten; dit mede in samenwerking met ondernemers en door het verdwijnen van VVV Zeeland.
- Het gastheerschap dat voorheen door VVV Zeeland werd verricht geven we nu zelf handen en voeten.
- De aandacht voor voldoende brede, schone, veilige stranden met een hoog voorzieningenniveau neemt nog steeds toe.
- De vraag naar streekproducten neemt toe.
- Er worden veel kansen gezien op het gebied van gezondheidstoerisme en het aanbod vergroot zich steeds meer.
- Ondernemers zoeken elkaar steeds meer op voor gezamenlijke producten en regiopromotie.
- Er is duidelijk behoefte aan monitoring van uitvoering van het toeristisch beleid. Het Kenniscentrum Kusttoerisme heeft een monitoringsysteem ontwikkeld.

- De behoefte aan gezamenlijke profilering op de gebieden van wonen, werken en recreëren wordt door de oprichting van een Zeeuwse marketingorganisatie handen en voeten gegeven.
- Verbindingen maken tussen cultureel erfgoed/archeologie, historisch archief en kunst en cultuur.
- Lagere budgetten beperken de nieuwe ontwikkelingen en het aantal manifestaties.
- Vanuit de Rijksoverheid blijft er geld beschikbaar voor combinatiefuncties. Het Rijk vindt het stimuleren van sporten en bewegen erg belangrijk. Als mensen meer gaan bewegen blijven ze langer fit, kunnen ze langer zelfstandig blijven en hebben ze minder kans op overgewicht, diabetes en hart- en vaatziekten. Het stimuleren van sporten wordt voor jong en oud gezien als een manier om de zorgkosten op langere termijn te drukken.
- Voor Zeeland is vanuit het Rijk 35 miljoen beschikbaar gekomen voor het versterken van de economie en het vestigingsklimaat, waaronder ook voor leefbaarheid en toerisme: meer specifiek de aandachtsgebieden vanuit de Kustvisie (ook Banjaardgebied).
- Corona heeft veel in een ander daglicht geplaatst. Afgewacht moet nog worden welke impact dit op de langere termijn heeft. Een hersteloffensief is ingezet in nauwe samenwerking met de ondernemers.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Bewustwording bevorderen van het belang van kunst en cultuur in de samenleving en verbindingen leggen met andere disciplines zoals recreatie en toerisme.	Basisscholen, instellingen en bedrijfsleven stimuleren gebruik te maken van de door de gemeente aangeboden mogelijkheden.	De cultuurnota is in 2022 vastgesteld en in uitvoering genomen.	2023 e.v.
Rekening houden met de Zeeuwse cultuurprofielen die in ontwikkeling zijn.	Ervoor zorgen dat de Noord-Bevelandse identiteit voldoende blijft aanspreken in de provincie (binnen de profielen).	De ontwikkeling van de Zeeuwse cultuurprofielen nauwgezet volgen en bezien wat de rol kan zijn van Noord-Beveland.	2023 e.v.
		Noord-Bevelands DNA hierbij in acht nemen.	2023 e.v.
		Zeeuwse verhaallijnen vertalen naar Noord-Bevelandse verhalen, in samenwerking met de overige Bevelandse gemeenten. Dit binnen Europees subsidieproject van Geopark Rijn Schelde Delta.	2023 e.v.
		Hier routes en dergelijke aan koppelen.	2023 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Noord-Beveland ondersteunt evenementen.	Eindeloos Eiland Festival.	Daar waar mogelijk faciliteren en subsidiëren. Tezamen met EEF kijken naar de mogelijkheden van verdere professionalisering.	2023 e.v.
Ondersteunen recreatie sector met als doelstelling: minimaal behoud van 25% werkgelegenheid; het ondersteunen van het innoveren van de sector.	Samen met ondernemers, Recron en andere betrokken belangenorganisaties werken aan behoud en doorontwikkeling kwaliteit met specifieke aandacht voor innovatie.	Innovatieve plannen zo mogelijk ondersteunen.	2023 e.v.
		Uitvoeren programma met Platform Economie en toerisme vanuit Economische visie/post corona herstelplan en plan gastheerschap en promotie.	2023 e.v.
	Samenwerking in regio en met provincie.	Samenwerken met TUA-partijen en andere Bevelandse gemeenten, zeker ook vanuit hersteloffensief corona.	2023 e.v.
	Verbindingen leggen tussen verschillende sectoren zoals zorg en toerisme.	Inspanningen zorgtoerisme continueren.	2023 e.v.
	Evenals andere Bevelanden integraliteit wonen, werken, recreëren bewaken.	Meer integrale aanpak wonen, werken en recreëren is ingezet, mede met oog op promotie.	2023 e.v.
	Meehelpen aan totstandkoming regiovisie voor De Bevelanden ter input voor Zeeuwse Omgevingsvisie 2021	Regiovisie is in 2021 vastgesteld. Nu werken aan uitvoering middels actielijnen. Noord-Beveland is mede kwartiermaker voor actielijn Beleef de Bevelanden.	2023 e.v.
		Uitvoeren integrale gebiedsvisie Banjaardgebied.	2023 e.v.
		Uitvoeren activiteiten Platform Economie en Toerisme vanuit uitvoeringsagenda Economische visie en rekening houdend met gevolgen corona.	2023 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
		Uitvoering project Bloemrijk Noord-Beveland.	2023 e.v.
		Project gezondheidstoerisme in samenwerking met Bevelanden voortzetten.	2023 e.v.
		Project gezonde voeding is afgerond.	
		Streekproducten beter vermarkten.	2023 e.v.
		Verdere uitvoering geven aan project Vitaliteit verblijfsrecreatie.	2023 e.v.
		Uitvoering geven aan stimuleringsprogramma gezondheidstoerisme indien besloten tot verlenging: project is afgerond.	2023 e.v.
		Uitvoering geven aan gezamenlijk marketing- en promotieplan. En handen en voeten geven aan lokaal toeristisch gastheerschap en promotie. Dit in samenwerking met de werkgroep gastheerschap.	2023 e.v.
		Met Veerse Meer gemeenten is een gezamenlijke gebiedsvisie ontwikkeld. Met onderdelen aan de slag.	2023 e.v.
		Veerse Meer Convenant op initiatief van WSS vernieuwen / verbreden.	2023

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
		Blijven lobbyen bij Rijk, samen met andere strandgemeenten, voor economische suppletie en zoeken naar oplossingen.	2023 e.v.
Jong en oud maken gebruik van het diverse sport- en beweegaanbod.	Bestaand beleid op het gebied van sport continueren en toewerken naar een nieuwe sportnota vanaf 2020. Er dient een nieuwe visie ontwikkeld te worden op het gebied van sport en bewegen, waarbij ook aandacht is voor samenwerking met het jongerenwerk, de combinatiefunctionaris sport, de sportverenigingen en de omliggende gemeenten.	De nota sport- en beweegbeleid is in 2020 vastgesteld door de gemeenteraad. Er wordt uitvoering gegeven aan het vastgestelde beleid.	2023 e.v.
			2023 ev.
Impuls behoud erfgoed.	Vergroten kennis over erfgoed en de geschiedenis van Noord-Beveland.	Continuering Archeologiebeleid.	2023 e.v.
	Stimuleren van publieke betrokkenheid	Publieksactiviteiten organiseren o.a. exposities, lezingen, betrekken scholen en symposium.	2023 ev.
	Erfgoedwaarden betrekken bij ruimtelijke ontwikkeling en toerisme en recreatie.	Kerkenvisie afronden en uitvoering ter hand nemen. Erfgoed is opgenomen in de omgevingsvisie. Start maken met opzet aanwijzing gemeentelijke monumenten.	2023 ev.

Wat mag het kosten?

Programma 6	2022	2023	2024	2025	2026
Baten exploitatie	340.006	330.006	330.006	330.006	330.006
Lasten exploitatie	1.970.068	1.866.601	1.836.894	1.836.859	1.834.966
Saldo exploitatie voor bestemming	1.630.062	1.536.595	1.506.888	1.506.853	1.504.960
Beschikking over reserves	71.162	51.860	51.860	51.860	51.860
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	1.558.900	1.484.735	1.455.028	1.454.993	1.453.100

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureel erfgoed
- 5.6 Media
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

2.7 Programma 7 - Sociaal domein

Hoofdkenmerken

Daar waar de raad steeds pleit voor het in stand houden van het huidige voorzieningenniveau geldt dat zeker ook voor de onderdelen die in dit programma zijn opgenomen.

Algemene doelstelling van het beleid is het behoud en verdere versterking van de sociale infrastructuur in evenwicht met de ontwikkeling van de economische en fysiek-ruimtelijke infrastructuur.

Een specifiek onderdeel van dit beleid is het verhogen van de participatie van burgers en dan met name de maatschappelijk kwetsbare groepen. Het is belangrijk dat de sociale cohesie onder de inwoners van de gemeente gestimuleerd wordt. Zo lang mogelijk zelfstandig functioneren en blijven wonen in de eigen omgeving is al jarenlang speerpunt van beleid.

Zelfstandig functioneren en zo lang mogelijk in de eigen woning blijven wonen is mogelijk, indien nodig ondersteund met hulp vanuit de Wmo. Vanuit de gemeente worden voorzieningen als de Eurobus, het ouderenadviseurswerk via het Sociaal Loket en de Maaltijdvoorziening Tafeltje-Dekje in stand gehouden. Welzijnsactiviteiten worden in de zorgcentra en de dorpshuizen vanuit de Wmo mede financieel ondersteund, met het doel mensen te activeren, sociale samenhang in de dorpen te organiseren en bij te dragen aan het welzijn van mensen. Door het werk van de ouderenadviseur die integraal aan het brede Noord-Bevelandse Sociaal Loket is verbonden, kan ervoor gezorgd worden dat kwetsbare (oudere) inwoners nog beter ondersteund worden en men zoveel als mogelijk mee kan doen in de samenleving.

Een ander specifiek onderdeel van het beleid is de re-integratie/toeleiding naar werk van gemeentelijke doelgroepen.

Het Declaratiefonds is bedoeld om mensen met een minimuminkomen een bijdrage te geven in de kosten van recreatieve en culturele activiteiten. De voorwaarden om voor een bijdrage in aanmerking te komen is vastgelegd in de Verordening Declaratiefonds Noord-Beveland.

Bestaand beleid

- Uitvoering Participatiewet en de daarop gebaseerde verordeningen en beleidsregels;
- Uitvoering van overige uitkeringsregelingen (loaw, loaz, Bbz);
- Uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening;
- Bevordering van de arbeidsinschakeling en maatschappelijke participatie;
- Uitvoering (inkomens)ondersteunende voorzieningen;
- Cliëntenparticipatie;
- Uitvoering Wet maatschappelijke Ondersteuning;
- Uitvoeren van specifieke lokale gemeentelijke ouderenvoorzieningen, zoals het activerend huisbezoek en maaltjiddistributie;
- Uitvoering van de taakstelling huisvesting vergunninghouders en het terugkeerbeleid;
- Uitvoering schulddienstverlening en schuldhulpverlening;
- Uitvoering van het gemeentelijk minimabeleid;
- Uitvoeren van de plannen met betrekking tot het jeugdbeleid;
- Centrum voor Jeugd en Gezin;
- Uitvoering Wet Gemeentelijke Anti Discriminatie Voorzieningen;
- Participatie van jongeren door activiteiten en advisering door de jongerenraad;

- Declaratiefonds minima op 120% van de bijstandsnorm;
- Uitvoering beleid op het punt van de vestiging van statushouders.

Trends

- De decentralisaties in het sociaal domein zorgen voor grote veranderingen in de zorg- en welzijnssector.
- De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) vraagt een integrale werkwijze op alle gebieden van de decentralisaties (welzijn, zorg, werk & inkomen, jeugdzorg). Dit vereist meer afstemming en samenwerking tussen de verschillende werkvelden.
- De Huishoudelijke Hulp en Zorg vanuit de Wmo staat onder druk. De budgetten voor huishoudelijke hulp zijn fors verlaagd. Gemeenten zullen hier creatief mee om moeten gaan. Naar aanleiding van de uitspraak van de centrale raad van beroep wordt binnen de Oostenschelderegio bezien hoe de toegang/besluitvorming beter geborgd gaat worden.
- De Kanteling, eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van de burger is een ontwikkeling die nog meer door zal gaan zetten.
- De kosten voor Maatschappelijke Opvang stijgen en komen steeds meer bij alle dertien Zeeuwse gemeenten te liggen in plaats van (voorheen) bij de centrumgemeenten.
- De gemeente heeft een toenemende taakstelling huisvesting vergunninghouders.
- Toename mensen met schulden.
- Het aantal ouderen neemt nog steeds toe, terwijl het aantal werkenden afneemt.
- Opschuiven leeftijd stoppen met werken op 67 jaar én een actief leven daarna.
- De tendens van de Participatiewet is dat de uitkeringsregelingen worden versoepeld, dat de verplichtingen (nog verder) worden aangescherpt en dat er meer nadruk ligt op de eigen verantwoordelijkheid van de doelgroep.
- Op de middelen voor re-integratie en sociale werkvoorziening wordt fors bezuinigd. Het budget werkdeel blijft ontoereikend.
- De sociale werkvoorziening zal moeten worden omgevormd, zodat het SW-bedrijf (Betho) is voorbereid op de ontwikkelingen voor de toekomst. De Betho en de deelnemende gemeenten geven gezamenlijk vorm aan deze herstructurering.
- Bij de schuldhulpverlening is er steeds vaker sprake van multiproblematiek waardoor de zaken complexer zijn geworden.
- Er wordt nog steeds ingezet op integrale schuldhulpverlening waarbij er wordt gekeken naar de oorzaken en de oplossing van het ontstaan van de schulden.
- In samenwerking met externe zorgaanbieders wordt er gewerkt aan de zelfredzaamheid van de klant. De reeds bestaande preventieprojecten lopen nog.

Knelpunten

- Vrijwilligers in de zorg moeten meer ondersteund worden, zodat zij minder snel afhaken.
- Mantelzorgers zijn lastig te lokaliseren. Vanuit het Steunpunt Vrijwilligerswerk en Mantelzorg in het Sociaal Loket wordt getracht hen in beeld te brengen en hen te ondersteunen en begeleiden.
- De toename van de stijging van de kosten van de Wmo. Door de vergrijzing van de gemeente zal dit alleen maar verder toenemen en het is moeilijk een halt toe te roepen of te beperken (openeinderegeling). Hiermee wordt de vraag versterkt naar de ontwikkeling van algemene/voorliggende voorzieningen.
- Participatie bevorderen zal een fors aandachtspunt in de samenleving worden in de toekomst; dit wordt lastig gemaakt door de krappe budgetten.
- Het budget werkdeel is beperkt. Er is behoorlijk bezuinigd en dat zal mogelijk gevolgen hebben voor de instroom in de uitkering. De rijksoverheid geeft aan dat landelijk gezien het budget inkomensdeel toereikend is voor alle gemeentelijke uitkeringsuitgaven. In het verleden is echter gebleken dat de gemeente Noord-

Beveland te maken heeft met een (structureel) tekort. Het tekort bedraagt maximaal 7,5% van het toegekende budget (ruim 80.000 euro); het resterende deel wordt gecompenseerd door het Rijk.

- De gemeente heeft een grote opgave op het gebied van de groep vergunninghouders (ex-asielzoekers). Deze mensen hebben over het algemeen een gemeentelijke uitkering en zijn weinig zelfredzaam; bovendien is de gemeente verantwoordelijk voor de uitstroom naar werk van deze groep.
- De bezuinigingen op de sociale zekerheid hebben ook gevolgen voor het inkomensniveau van de betreffende doelgroep. Hierdoor kan ook de druk op de gemeenten toenemen om dit op een of andere wijze te compenseren.
- De gemeentebegroting komt financieel steeds meer onder druk te staan door het sociaal domein. Middels het ingroeimodel zal dit uit de structurele middelen gedekt moeten gaan worden. Tevens zal er aandacht moeten komen voor de vermindering aan de uitgavenkant.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Het bieden van service en zorg aan onze inwoners op het gebied van het sociaal domein.	Het Sociaal Loket is het meldpunt voor alle zorgvragen. Vanuit hier wordt informatie verstrekt en er wordt gezorgd voor een integrale en multidisciplinaire aanpak.	Het Sociaal Loket informeert haar inwoners actief over de mogelijkheden en stimuleert de samenwerking tussen de verschillende partijen in het sociaal domein door middel van het organiseren van netwerkvondten, het zorgcafé en het periodiek organiseren van het gebiedsgericht team. Daarnaast wordt de zorg van de toegang jeugd en de toegang van werk inkomen en zorg op elkaar afgestemd.	Jaarlijks 2023 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
De kwetsbare burgers worden ondersteund.	Het hebben van een netwerk om op terug te vallen wordt steeds belangrijker, zeker voor onze kwetsbare burgers. Zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid worden gestimuleerd. Eenzaamheid wordt aangepakt.	Er wordt geïnvesteerd in welzijnswerk. Hierdoor wordt eenzaamheid tegengegaan. Er wordt gestimuleerd dat mensen op hun eigen netwerk terug kunnen vallen zodat ze zelfredzamer zijn. Om dit te bereiken worden diverse activiteiten georganiseerd zoals de open tafels, de koffie ochtenden, het mantelzorgcafé en het taalhuis. GR de Bevelanden informeert inwoners van de gemeente en ketenpartners actief over de regelingen die worden uitgevoerd. Zij beantwoorden vragen van inwoners op het gebied van werk, inkomen, schulddienstverlening en zorg. Als er geen recht bestaat op een voorziening, dan wordt de inwoner doorverwezen naar ketenpartners. In dat kader voert GR de Bevelanden ook het project vroegsignalering uit.	Jaarlijks 2023 e.v.
Maatschappelijke participatie van de kwetsbare inwoners.	Het meedoen in de samenleving is van belang voor onze kwetsbare inwoners, zeker voor de ontwikkeling van de kinderen.	Om participatie te bevorderen wordt vanuit het Sociaal Loket het Declaratiefonds uitgevoerd. Daarnaast zijn er ook andere activiteiten die deelname aan de samenleving bevorderen, deze worden in samenwerking met de afdeling Werk inkomen zorg van GR de Bevelanden uitgevoerd.	2023

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Noord-Beveland draagt bij aan de gezondheid van haar inwoners.	Uitvoering van het huidige regionale kader gezondheidsbeleid Oosterschelderegio. De speerpunten hierbij zijn: Preventie genotmiddelen, Gezond Gewicht en Betere mentale gezondheid en minder psychosociale problematiek. De Vitale Revolutie maakt hier ook onderdeel van uit.	Om de gezondheid van onze inwoners te versterken wordt uitvoering gegeven aan het regionaal kader gezondheid Oosterschelderegio 2022-2025, waarbij de vier speerpunten (lokaal) worden uitgewerkt. Concrete activiteiten worden ontwikkeld waarbij integraal beleid wordt gevoerd, aandacht is voor positieve gezondheid en achterliggende problematiek.	2023-2025

Wat mag het kosten?

Programma 7	2022	2023	2024	2025	2026
Baten exploitatie	2.109.729	2.130.056	2.113.056	2.113.056	2.113.056
Lasten exploitatie	9.135.583	8.493.209	8.454.982	8.431.897	8.431.973
Saldo exploitatie voor bestemming	7.025.854	6.363.153	6.341.926	6.318.841	6.318.917
Beschikking over reserves	11.615	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	54.099	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	7.068.338	6.363.153	6.341.926	6.318.841	6.318.917

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 WSW en beschut werk
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
- 6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)
- 6.71b Begeleiding (WMO)
- 6.71c Dagbesteding (WMO)
- 6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)
- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
- 6.72a Jeugdhulp begeleiding
- 6.72b Jeugdhulp behandeling
- 6.72c Jeugdhulp dagbesteding
- 6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig
- 6.73a Pleegzorg
- 6.73b Gezinsgericht
- 6.73c Jeugdhulp met verblijf overig
- 6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf
- 6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
- 6.74c Gesloten plaatsing
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 6.81a Beschermd wonen (WMO)
- 6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
- 6.82 Geëscaleerde zorg 18-
- 6.82a Jeugdbescherming
- 6.82b Jeugdreclassering

2.8 Programma 8 - Volksgezondheid en milieu

Hoofdkenmerken

Het gemeentelijke milieubeleid dient integraal aangepakt te worden. Met als doel een zo groot mogelijke veiligheid en het voorkomen van risico's.

Bestaand beleid

- Nota bodembeheer en bijbehorende bodemkwaliteitskaart, vastgesteld door de raad op 27 september 2012;
- Nota bodembeheer en bijbehorende bodemkwaliteitskaart voor wegbermen, vastgesteld door de raad op 26 juni 2014;
- Geactualiseerde bodemkwaliteitskaart met PFAS, november 2020;
- Handreiking Bouwen en bodemkwaliteit, vastgesteld op 11 september 2012;
- VTH Beleid Zeeland 2021.

Trends en knelpunten

- Implementeren van integrale handhavingscultuur;
- Duurzame omgang met energie;
- Voortzetting en actualisatie klimaatbeleid;
- Geprofessionaliseerde uitvoering van vergunningverlening en handhaving door RUD Zeeland;
- Zwerfafval blijven minimaliseren;
- Duurzame onkruidbestrijding en selectief maaibeheer;
- Saneren bodemverontreinigingen;
- Geïntegreerde vergunningverlening en handhaving (Wabo);
- Evaluatie van het beleid van duurzaam (ver)bouwen;
- Duurzame renovaties zo mogelijk subsidiëren;
- Implementatie IBP.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Verduurzamen gemeentelijke gebouwen, terreinen en materialen.	Op natuurlijke momenten vervanging door duurzame materialen en technieken.	Er worden energielabels toegekend en maatwerk opgesteld, zodat gerichte maatregelen genomen kunnen worden.	2023 e.v.
Opstellen duurzaamheidsagenda.	Jaarlijks kijken waar de prioriteiten liggen en evalueren.	Aan de hand van de prioriteiten een actieplan opstellen.	2023 e.v.
Productie van windenergie stimuleren, zodat de doelstelling om in 2050 energieneutraal te zijn gehaald wordt.	In harmonie met omgeving windenergie zo efficiënt mogelijk opwekken.	Vervanging en upgradering van de bestaande windparken is reeds mogelijk gemaakt. De uitvoering zal verder plaatsvinden.	2023 e.v.
Verlagen van de kilo's huishoudelijke restafval per inwoner.	Herhaalde, stimulerende communicatie en voorlichting.	Voorlichting aan inwoners middels herhaalde publicaties.	2023 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
		Nadenken over stimuleringsacties.	2023 ev.
Het belang van goed scheiden van afval communiceren met de inwoners.	Duidelijke (toegankelijke), stimulerende communicatie en voorlichting.	Duidelijke communicatie in gemeentelijke publicaties met het oog op de VANG-doelstelling (Vermindering aantal kilo's huishoudelijk afval per inwoner). Onderzoek loopt.	2023 e.v.
		Aanjagen door (landelijke/regionale) acties.	2023 ev.

Wat mag het kosten?

Programma 8	2022	2023	2024	2025	2026
Baten exploitatie	2.596.925	2.660.925	2.660.925	2.660.925	2.660.925
Lasten exploitatie	3.447.406	3.345.643	3.295.001	3.289.437	3.291.623
Saldo exploitatie voor bestemming	850.481	684.718	634.076	628.512	630.698
Beschikking over reserves	105.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Toevoeging aan reserves	100.000	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	845.481	679.718	629.076	623.512	625.698

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

2.9 Programma 9 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Hoofdkenmerken

De raad wil zich de komende jaren richten op de uitvoering van de Omgevingswet die naar verwachting in werking zal treden op 1 januari 2023. De Omgevingsvisie Noord-Beveland is al gereed, waarmee aan een belangrijke vereiste van de Omgevingswet is voldaan.

Bij ruimtelijke ontwikkeling zal het behoud en versterken van de landschappelijke waarde voldoende aandacht krijgen. Vooral ook in het kader van de energietransitie zal er sprake moeten zijn van een goede balans tussen energieopwekking en de landschappelijke kwaliteit.

De Nota Grondbeleid is in 2021 tegen het licht gehouden met het oog op de huidige economische en sociaal-maatschappelijke omstandigheden.

In al onze kernen streven we naar voldoende woningen, zowel in de sociale sector als in de vrije sector, voor jongeren (starters) en ouderen. Duurzaam maken en bouwen is daarbij een belangrijk uitgangspunt. De subsidieregeling Duurzaam Bouwen blijft onverminderd van kracht.

We bieden ruimte voor experimenteren met alternatieve woonvormen en gaan daarover het overleg met de provincie aan. Ook de mogelijkheden voor huisvesting van arbeidsmigranten worden onderzocht. De kwaliteit van de woningbouw verdient evenzeer onze aandacht, evenals de aandacht voor de vergrijzing. De raad is er voorstander van om nieuwe meerjarige afspraken in de prestatieafspraken met Beveland Wonen vast te leggen en te evalueren.

Bestaand beleid

- Omgevingsvisie Noord-Beveland 2030
- Nota Grondbeleid gemeente Noord-Beveland en Grondprijnsnota
- Bestemmingsplannen
- Woonvisie De Bevelanden
- Stads- en dorpsvernieuwingsbeleid
- Prestatieafspraken met woningbouwcorporatie
- Nota welstandsbeleid
- Huisvestingsverordening tweede woningen
- Agenda wonen in De Bevelanden 2025
- Omgevingsplan Zeeland en Omgevingsverordening Zeeland

Trends en knelpunten

- Op 1 januari 2023 treedt de Omgevingswet in werking, waarin diverse wetten en regels op het gebied van de fysieke leefomgeving opgaan. De voorbereidingen voor de implementatie hiervan zijn in volle gang. Dit vergt veel ambtelijke capaciteit;
- De voortschrijdende digitalisering heeft tot gevolg dat inwoners ook via internet hun informatie kunnen verkrijgen en daarover vragen kunnen stellen. Alle bestemmingsplannen zijn digitaal beschikbaar. Via het landelijke “omgevingsloket” kan een aanvraag om omgevingsvergunning of principeverzoek digitaal ingediend worden. De dienstverlening is hierdoor verbeterd;
- De digitalisering heeft ook de communicatie met andere overheden, zoals Provincie en Waterschap verbeterd. Vooral op het gebied van vergunningverlening;

- De communicatie richting inwoners en bedrijven over de omgevingsvergunning zal helder en duidelijk moeten zijn en de digitale communicatiemiddelen zijn hierbij een belangrijk onderdeel;
- Door de invoering van de wet BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) vormt deze registratie de kern van de gegevenshuishouding van de gemeente. Binnen deze basisregistratie wordt het fundament gelegd voor de eenduidige benoeming van panden, verblijfsobjecten, standplaatsen en ligplaatsen. Tevens is er aan al deze objecten een geometrie gekoppeld. De gemeente registreert de BAG in een geautomatiseerd systeem, wat aangesloten is op de Landelijke Voorziening BAG. De gegevens komen via deze weg ook terecht bij het Kadaster en andere overheidsinstanties en hulpdiensten. Hierdoor is de digitalisering verder toegenomen en zal nog verder toenemen, want dit project loopt nog verder door. Ook is er een koppeling gemaakt met de WOZ-administratie waardoor de gegevens op elkaar zijn afgestemd;
- Samen met de andere Bevelandse gemeenten worden er woningmarktafspraken gemaakt, hiermee wordt rekening gehouden bij planvorming. In het 4^e kwartaal van 2022 zullen de nieuwe afspraken worden vastgesteld. Er is ook een gezamenlijke Woonvisie vastgesteld;
- Er zijn samen met de Bevelandse gemeenten en de huurdersvereniging prestatieafspraken gemaakt met de corporatie Beveland Wonen. Jaarlijks zal de corporatie een bod uitbrengen bij de gemeenten omtrent de uitvoering van deze prestatieafspraken waarbij er per gemeente en per jaar bepaalde speerpunten worden opgenomen;
- Vanuit de werkgroep “Krimp, ontgroening en vergrijzing” was er gewijzigd beleid ontstaan op het gebied van volkshuisvesting. Het deeltijd wonen werd verruimd in 2013. Echter, na evaluatie is in 2018 besloten het deeltijd wonen in woningen in de kernen niet meer toe te staan. Dit omdat de economie weer is aangetrokken en er een concentratie van deeltijdwoningen ontstond in bepaalde straten. Vanaf 2019 is het deeltijd wonen in appartementencomplexen weer toegestaan;
- Het merendeel van de woningen is gerealiseerd voor 1980 en deze woningen zijn over het algemeen niet energiezuinig. Door subsidies ter beschikking te stellen wordt geprobeerd eigenaren te stimuleren maatregelen te treffen om de woningen energiezuiniger te maken;
- Voor het verbeteren van de kwaliteit van de woningen proberen we subsidie te verkrijgen via het Volkshuisvestingsfonds van het ministerie van BZK, dit wanneer er weer een mogelijkheid zal zijn voor het aanvragen van subsidies;
- Er zijn nieuwe dorpsvernieuwingsplannen. Om de kwaliteit van woningen te verbeteren en het straatbeeld te verfraaien is er een subsidieregeling opgezet. De oude dorpskernen vormen hierbij het eerste aandachtsgebied. Ook voor het opknappen van de schuren in het beschermde dorpsgezicht van Colijnsplaat is er een subsidieregeling opgezet;
- Aandacht voor voldoende niveau van de startersleningen.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Uitvoering van de omgevingswet.	Uitwerken en uitvoeren omgevingsvisie. Vitaliteit verblijfsrecreatie.	Verdere uitvoering geven aan de implementatie van de Omgevingswet. De Omgevingsvisie in uitvoering nemen. Opzet maken voor omgevingsplan.	2023 ev.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
		Uitvoering geven aan in 2020 opgesteld plan voor vitale vakantieparken, d.m.v. pilot Deltona. Hier is in 2021 mee gestart en de pilot is in 2022 afgerond, waarna deze een vervolg krijgt.	2023 e.v.
Bij ruimtelijke ontwikkeling de landschappelijke waarde voldoende aandacht geven.	Landschap creëren. Agrarisch landschap bewaken.	Uitwerken in aandachtsgebied Banjaard uit Kustvisie middels integrale gebiedsvisie. Hieraan wordt met de andere gebiedspartners uitvoering gegeven.	2023 e.v.
		Integraliteit bewaken samen met rode, groene en blauwe partners.	2023 e.v.
Nota grondbeleid actualiseren.	N.a.v. economische en sociaal-maatschappelijke omstandigheden nota's grondbeleid en grondprijnsbeleid aanpassen.	Toepassingen bestemmingsreserve woonomgeving is tegen het licht gehouden en nota grondbeleid is in 2021 geactualiseerd. In 2022 is de nota wederom aangepast aan de gevolgen van het Didam-arrest. Nota wordt verder uitgevoerd.	2023 e.v.
		Het grondprijnsbeleid is tegen het licht gehouden en geactualiseerd in 2022. De grondprijzen worden jaarlijks volgens de gekozen methodiek aangepast. Verder is het gronduitgiftebeleid toegevoegd.	2023 ev.
Verduurzaming bestaande woningvoorraad.	Subsidieregeling verbreden op basis van klimaatbeleid.	Subsidies voor verduurzamen woningen voortzetten.	2023 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2023?	Begrotingsjaar
Woonmogelijkheden voor alle doelgroepen mogelijk maken.	Ruimte geven voor experimenteren met alternatieve woonvormen.	Initiatieven voor flexwoningen, tiny houses etc. positief benaderen en mogelijkheden tot realisatie onderzoeken.	2023 e.v.
	Starters een kans geven op de woningmarkt.	Startersleningen voortzetten.	2023 e.v.
Woonmogelijkheden in alle kernen behouden.	Nieuwbouw in alle kernen.	In de bestemmingsplannen mogelijkheden onderzoeken en opnemen voor nieuwbouw.	2023 e.v.
		Op de woningbouwplanningslijst woningen in alle kernen opnemen.	2023 e.v.
		Overleg is opgestart in 2021, welke voortgezet wordt in 2022, in het kader van versnelling van de oplossing van de problemen op de woningmarkt.	2023 ev.
De huurwoningen verduurzamen, levensloopbestendig maken en betaalbaar houden.	Nieuwe meerjarige prestatieafspraken met Beveland Wonen.	Afspraken maken over beschikbaarheid huurwoningen voor alle doelgroepen.	2023 e.v. Jaarlijks evaluatie en monitoring
		Afspraken maken over kwaliteit en duurzaamheid huurwoningen.	2023 e.v. Jaarlijks evaluatie en monitoring
Verbeteren van het straatbeeld en de kwaliteit van bestaande woningen en schuren.	Dorpsvernieuwingsplannen uitvoeren voor verbetering kwaliteit.	Subsidieregeling dorpsvernieuwing oude dorpskernen voortzetten.	2023 e.v. tweejaarlijkse evaluatie
		Subsidieregeling opknappen schuren voortzetten.	2023 e.v. Tweejaarlijkse evaluatie

Wat mag het kosten?

Programma 9	2022	2023	2024	2025	2026
Baten exploitatie	1.921.434	2.283.965	1.489.755	2.260.574	455.084
Lasten exploitatie	3.164.289	3.466.207	2.627.574	3.219.928	1.420.670
Saldo exploitatie voor bestemming	1.242.855	1.182.242	1.137.819	959.354	965.586
Beschikking over reserves	310.990	291.990	269.739	91.990	91.990
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	931.865	890.252	868.080	867.364	873.596

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 8.1 Ruimte en leefomgeving
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
- 8.3 Wonen en bouwen

2.10 Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering

Hoofdkenmerken

Inwoners worden in toenemende mate geconfronteerd met stijgende lokale lasten die onder meer het gevolg zijn van het in toenemende mate overhevelen van rijks- en provincietaken naar gemeenten waarbij veelal op de beschikbare budgetten wordt bezuinigd. Te denken valt aan de decentralisaties in het sociaal domein, te weten de invoering van de Participatiewet, WMO 2015 en de Jeugdwet. Nog nooit heeft een dergelijke omvangrijke verandering plaatsgevonden bij de overheid.

De lasten hiervan kunnen niet ongebreideld worden afgewenteld op de inwoners van Noord-Beveland. Dit noodzaakt tot een doeltreffende en doelmatige uitvoering van gemeentelijke taken. Bovendien dient de besteding van de middelen rechtmatig te zijn, dat wil zeggen dat het geld wordt uitgegeven voor het doel waarvoor deze middelen zijn begroot. Het bovenstaande kan alleen maar worden uitgevoerd als de begroting transparant is. De gemeenteraad en de inwoners van Noord-Beveland moeten kunnen zien waaraan het geld wordt besteed en wat de effecten daarvan zijn.

Programma 10 is niet 'echt' een programma, maar een ondersteunend programma waar onder andere de grootste dekkingsmiddelen van de gemeenten in zijn opgenomen. Vandaar dat in deze toelichting niet specifiek op trends en knelpunten wordt ingegaan.

Wat mag het kosten?

Programma 10	2022	2023	2024	2025	2026
Baten exploitatie	17.287.132	18.468.334	18.715.433	19.028.975	18.072.323
Lasten exploitatie	4.607.711	7.376.707	7.666.346	8.020.182	6.935.792
Saldo exploitatie voor bestemming	-12.679.421	-11.091.627	-11.049.087	-11.008.793	-11.136.531
Beschikking over reserves	672.223	344.223	227.223	227.223	107.223
Toevoeging aan reserves	792.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Resultaat na bestemming	-12.559.644	-11.410.850	-11.251.310	-11.211.016	-11.218.754

Taakvelden

0.10	Mutaties reserves
0.4	Overhead
0.5	Treasury
0.61	OZB woningen
0.62	OZB niet-woningen
0.63	Parkeerbelasting
0.64	Belastingen overig
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
0.8	Overige baten en lasten
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)

3 Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

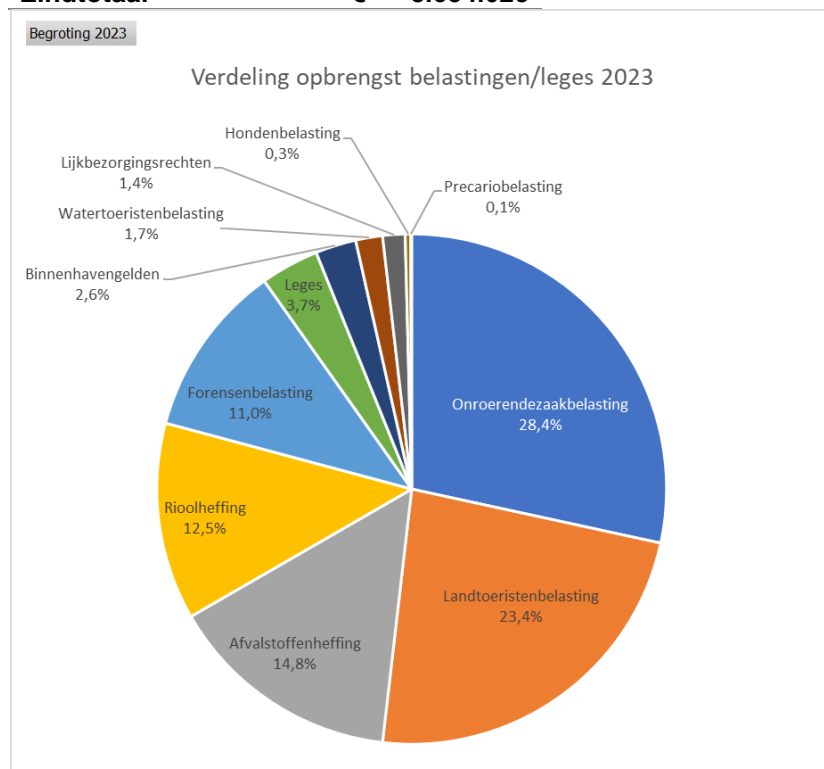
Inleiding

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk deel van de inkomsten van de gemeente en een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken namelijk de inwoners heel direct in de portemonnee. Daarbij wil de inwoner waar voor zijn geld. In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de geraamde kosten, beleidsmatige ontwikkelingen van de lokale heffingen, de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Lokale heffingen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de inkomsten uit lokale heffingen:

Soort	Begroting 2023
Onroerendezaakbelasting	€ 2.452.000
Landtoeristenbelasting	€ 2.023.000
Afvalstoffenheffing	€ 1.282.000
Rioolheffing	€ 1.078.000
Forensenbelasting	€ 951.000
Leges	€ 320.000
Binnenhavengelden	€ 223.000
Watertoeristenbelasting	€ 147.000
Lijkbezorgingsrechten	€ 123.025
Hondenbelasting	€ 30.000
Precariobelasting	€ 5.000
Eindtotaal	€ 8.634.025

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Het uitgangspunt vanuit de raad is om de belastingverhoging, voor zover mogelijk, te minimaliseren. Uiterlijk zal in de begrotingsraad de eventuele belastingverhoging bepaald worden.

Onroerendezaakbelastingen

De onroerendezaakbelastingen worden geheven naar de taxatiewaarde van een object (woningen en niet-woningen) op basis van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). De waarde wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Voor de belastingen 2023 is de WOZ-waarde per 1 januari 2022 bepalend.

Onder de naam onroerendezaakbelasting worden over de binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerend zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerend zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, verder te noemen "eigenarenbelasting".

WOZ-waardering, gemeentefonds en aanpassing rekentarieven

Sinds 1997 wordt op basis van de Financiële-verhoudingswet in het gemeentefonds rekening gehouden met verschillen in de belastingcapaciteit van gemeenten. Als gevolg van verschillen in waarde van de onroerende zaken loopt de belastingcapaciteit uiteen tussen gemeenten. De belastingcapaciteit waar in het gemeentefonds rekening mee wordt gehouden, wordt voor iedere gemeente met dezelfde tarieven berekend. Deze tarieven worden rekentarieven genoemd en zijn in het verleden vastgesteld op het gemiddelde tarief van alle gemeenten op dat moment. Verschillen in de feitelijke tarieven tussen gemeenten spelen in de verdeling van het gemeentefonds geen rol. De rekentarieven worden jaarlijks aangepast. De aanpassing van de rekentarieven ten opzichte van 2022 is noodzakelijk omdat op 1 januari 2023 een nieuw WOZ-tijdvak begint met waarde peildatum 1 januari 2022. In 2022 wordt nog uitgegaan van de WOZ-waarde uit het huidige WOZ-tijdvak met waarde peildatum 1 januari 2021.

Met ingang van het uitkeringsjaar 2023 wordt het rekentarief vastgesteld op (meicirculaire 2022 gemeentefonds):

- Voor eigenaren van woningen 0,0857%
- Voor eigenaren van niet-woningen 0,2796%
- Voor gebruikers van niet-woningen 0,2127%

Voor de duidelijkheid: met deze tarieven wordt de algemene uitkering voor gemeenten gecorrigeerd op basis van de waarde van de onroerende zaken. Als gevolg van verschillen in de waarde van onroerende zaken loopt de belastingcapaciteit uiteen tussen de gemeenten. Dus hoe hoger de totale OZB-waarde van woningen en bedrijfspanden, hoe groter de korting op de algemene uitkering.

Rioolheffingen

Onder de naam rioolheffing wordt een directe belasting geheven ter bestrijding van kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan:

- De inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, evenals de zuivering van huishoudelijk afvalwater;
- De inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, evenals het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Kostendekkendheid rioolheffing

In onderstaand overzicht is te zien dat de rioolheffing 98,36% kostendekkend is.

Rioolheffing	2023
Kosten taakveld(en), incl. rente	2.835.805
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-109.135
Netto kosten taakvelden	2.726.670
Toe te rekenen kosten taakvelden	852.699
Overhead incl. rente	93.627
BTW	149.646
Totaal toe te rekenen kosten	1.095.971
Opbrengst heffingen	1.078.000
Dekkingspercentage	98,36%

Toelichting:

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

Alle kosten en opbrengsten van taakveld 7.2 Riolering zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid.

Van taakveld 0.64 Belastingen overig is 20% uitvoeringskosten van belastingen meegenomen. Dit percentage is gebaseerd op de inkomsten die we krijgen uit de rioolheffing ten opzichte van de overige belastingen (afvalstoffen-, forensen-, toeristen- en hondenbelasting). Voor kwijschelding is € 18.000 meegenomen. Dit is een schatting op basis van het verleden.

Van taakveld 2.1 Verkeer en vervoer is 50% van de veegkosten meegenomen. Straatvegen doet de gemeente om drie redenen. Voor het functioneren van de riolering, vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid. Een exacte verdeling tussen de drie redenen is niet te bepalen, maar omdat we een plattelandsgemeente zijn, is het aandeel bladafval relatief hoger dan het zwerfvuil. Bladafval verstopt de kolken van het rioolstelsel en veroorzaakt gladheid en daarom weegt die functie zwaarder mee. Op basis van bovenstaande inschatting rekenen wij 50% toe aan rioolheffing, 25% aan verkeersveiligheid en 25% aan de afvalstoffenheffing.

Afvalstoffenheffing

Als een gebruiker van een perceel aan de route van de huisophaaldienst ligt, moet deze afvalstoffenheffing betalen.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

In onderstaand overzicht is te zien dat de afvalstoffenheffing 94,44% kostendekkend is.

Afvalstoffenheffing	2023
Kosten taakveld(en), incl. rente	3.313.084
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-282.735
Netto kosten taakvelden	3.030.349
Toe te rekenen kosten taakvelden	1.148.468
Overhead incl. rente	74.700
BTW	134.254
Totaal toe te rekenen kosten	1.357.423
Opbrengst heffingen	1.282.000
Dekkingspercentage	94,44%

Toelichting

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

Alle kosten en opbrengsten van taakveld 7.3 Afval zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid.

Van taakveld 0.64 Belastingen overig is 25% uitvoeringskosten van belastingen meegenomen. Dit percentage is gebaseerd op de inkomsten die we krijgen uit de afvalstoffenheffing ten opzichte van de andere overige belastingen (riool-, forensen-, toeristen- en hondenbelasting). Voor kwijtschelding is € 24.000 meegenomen. Dit is een schatting op basis van het verleden.

Van taakveld 2.1 Verkeer en vervoer is 25% van de veegkosten meegenomen. Straatvegen doet de gemeente om drie redenen. Voor het functioneren van de riolering, vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid. Een exacte verdeling tussen de drie redenen is niet te bepalen, maar omdat we een landelijke gemeente zijn, is het aandeel bladafval relatief hoger dan het zwerfvuil. Bladafval verstopt de kolken van het rioolstelsel en veroorzaakt gladheid en daarom weegt die functie zwaarder mee. Op basis van bovenstaande inschatting rekenen wij 50% toe aan rioolheffing, 25% aan verkeersveiligheid en 25% aan de afvalstoffenheffing.

Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het houden van een hond binnen de gemeente Noord-Beveland. Afhankelijk van het aantal honden wordt de hoogte van de aanslag vastgesteld.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting moet worden gezien als een tegemoetkoming in de kosten van de huishouding van de gemeente voor zover deze voortvloeit uit voorzieningen die (mede) in het belang van het toerisme worden getroffen. Aangezien in de wettekst niet tot uitdrukking is gebracht dat de opbrengst moet dienen ter dekking van de voor het toerisme gemaakte kosten, is hier sprake van een algemeen dekkingsmiddel.

Er wordt onderscheid gemaakt in twee soorten toeristenbelasting:

- Landtoeristenbelasting: iedereen die verhuurt aan toeristen binnen de gemeente Noord-Beveland in hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiele

kampeeronderkomens of niet beroepsmatig verhuurde ruimten krijgt een aanslag voor de landtoeristenbelasting;

- Watertoeristenbelasting: ter zake van het houden van verblijf binnen de gemeente Noord-Beveland op vaartuigen waarvoor wegens de aanwezigheid in het watergebied van de gemeente in welke vorm dan ook een vergoeding wordt betaald door personen, die niet als ingezetene in de gemeentelijke Basisregistratie Personen (BRP) staan ingeschreven. Hiervoor wordt de watertoeristenbelasting geheven.

Forensenbelasting

Onder de naam forensenbelasting wordt een directe belasting geheven van de natuurlijke persoon die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of zijn gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houdt.

Lijkbezorgingrechten

Op basis van de lijkbezorgingrechten worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met begraafplaatsen.

Kostendekkendheid lijkbezorgingrechten

In onderstaand overzicht is te zien dat de lijkbezorgingrechten 36,89% kostendekkend zijn.

Lijkbezorgingsrechten	2023
Kosten taakveld(en), incl. rente	225.409
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0
Netto kosten taakvelden	225.409
Toe te rekenen kosten taakvelden	225.409
Overhead incl. rente	108.119
BTW	0
Totaal toe te rekenen kosten	333.528
Opbrengst heffingen	123.025
Dekkingspercentage	36,89%

Toelichting

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

Alle baten en lasten van taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid van de lijkbezorgingrechten.

Leges

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een groot aantal taken. Een deel van deze taken wordt in de vorm van een dienst door inwoners of bedrijven individueel afgenomen. Om gemeenten tegemoet te komen in de kosten die zijn gerelateerd aan deze taken, betalen afnemers van gemeentelijke diensten leges. De gemeente Noord-Beveland kent twee verschillende soorten leges:

- Leges burgerzaken;
- Bouwleges.

Kostendekkendheid leges burgerzaken

In onderstaand overzicht is te zien dat de leges burgerzaken 12,36% kostendekkend zijn.

Leges burgerzaken	2023
Kosten taakveld(en), incl. rente	513.452
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-4.180
Netto kosten taakvelden	509.272
Toe te rekenen kosten taakvelden	456.739
Overhead incl. rente	512.874
BTW	1.575
Totaal toe te rekenen kosten	971.188
Opbrengst heffingen	120.000
Dekkingspercentage	12,36%

Toelichting

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

90% van de lasten en baten van taakveld 0.2 Burgerzaken zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid van de leges burgerzaken. Alleen de kosten voor verkiezingen zijn buiten beschouwing gelaten, omdat hier geen leges op geheven worden.

Kostendekkendheid bouwleges

In onderstaand overzicht is te zien dat de bouwleges 60,90% kostendekkend zijn.

Bouwleges	2023
Kosten taakveld(en), incl. rente	1.383.285
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-50.015
Netto kosten taakvelden	1.333.270
Toe te rekenen kosten taakvelden	231.618
Overhead incl. rente	88.735
BTW	8.078
Totaal toe te rekenen kosten	328.431
Opbrengst heffingen	200.000
Dekkingspercentage	60,90%

Toelichting

29% van de baten en lasten van taakveld 8.3 Wonen en bouwen is meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid van de bouwleges. Dit betreffen de lasten die rechtstreeks verband houden met het verstrekken van vergunningen voor de fysieke leefomgeving.

Naast de kosten voor bouwleges is nog 5% van de kosten van de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) meegenomen in verband met controles van de bouwleges. Dit percentage is gebaseerd op het aantal uur dat de RUD hiervoor kwijt is.

De precieze financiële uitwerking van de toegerekende kosten en opbrengsten voor de bouwleges is sterk afhankelijk van de al diverse keren uitgestelde inwerkingtreding van de

nieuwe Omgevingswet. De nu voorgenomen inwerkingtreding in 2023 heeft invloed op de hieraan gekoppelde bouwleges. Door de voorgenomen inwerkingtreding in 2023 en de onzekerheid over werking en uitvoering is het niet mogelijk om dat nu al goed financieel uit te werken. Indien over de uitwerking meer bekend is zal dit later aan de raad worden voorgelegd.

Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond waaronder ook (gemeente-)water.

Kwijtscheldingsbeleid

Er kan kwijtschelding worden verkregen voor de afvalstoffenheffing en/of rioolheffing, mits voldaan wordt aan de ministeriële regeling (Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990). Het normbedrag voor kwijtschelding is gerelateerd aan 100% van de bijstandsnorm. De verzoeken tot kwijtschelding worden behandeld door het Waterschap Zeeuwse Eilanden (via Sabewa). Er is een samenwerkingsverband voor kwijtschelding met het waterschap en diverse Zeeuwse gemeenten (hierdoor zijn de normen in Zeeland grotendeels gelijk).

Landelijke vergelijking

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) van de Rijksuniversiteit Groningen onderzoek gedaan naar de lokale belastingen en heffingen en wordt de Atlas van de lokale lasten uitgebracht. Hierin ligt de nadruk op de woonlasten huishoudens. Voor alle gemeenten worden OZB, rioolheffingen en reinigingsheffingen/afvalstoffenheffing in kaart gebracht: heffingssystematiek, tarieven, kostendekking en kwijtschelding. Ook wordt onderzocht welke gemeenten de hoogste en laagste woonlasten hebben.

Uit de Atlas lokale lasten 2022 blijkt dat de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in de gemeente Noord-Beveland € 790 per jaar bedragen. Hiermee komt de gemeente Noord-Beveland op plaats 37 van goedkoopste gemeenten in Nederland (totaal aantal gemeenten in 2022 bedraagt 344). De gemeente Rijssen-Holten is de goedkoopste gemeente van Nederland, met een woonlast van € 667. De gemeente Bloemendaal is het duurst met € 1.736.

Vergelijking regionaal

Als we een vergelijking maken van de belastingdruk in 2022 met de overige Zeeuwse gemeenten dan heeft de gemeente Noord-Beveland, op de gemeente Veere na, de laagste belastingdruk.

De gemeentelijke belastingdruk voor een standaard gezinshuishouden bedraagt in onze gemeente voor 2022 € 790. Dit betreft dan OZB + rioolheffing + afvalstoffenheffing. Het gemiddelde van de provincie Zeeland ligt voor deze belastingen op € 885.

De lokale belastingdruk per gemeente in Zeeland vergeleken op basis van een zogenaamd standaardhuishouden. Dit geeft het volgende beeld:

Woonlasten meerpersoonshuishouden	
Gemeentenaam	Totaal
Schouwen-Duiveland	1.001
Middelburg	949
Vlissingen	946
Borsele	925
Hulst	916
Goes	907
Terneuzen	901
Reimerswaal	874
Kapelle	871
Sluis	849
Tholen	792
Noord-Beveland	790
Veere	781
Gemiddeld	885

3.2 Weerstandvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Door de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit met elkaar te confronteren kan een voorzichtige uitspraak worden gedaan over de mate waarin de gemeente risico's kan opvangen vanuit de vrij te besteden financiële middelen. Hiertoe wordt op een aantal momenten in het jaar een inschatting gemaakt van de lopende risico's en financiële gevolgen. Het resultaat hiervan wordt verwoord in deze paragraaf. Bij het verrichten van de dagelijkse werkzaamheden worden risico's gemonitord door de direct verantwoordelijken. Voor het opvangen van de risico's is de minimumstand voor de algemene reserve gesteld op € 750.000. Het is zaak om aan de afgesproken minimumstand vast te houden, zodat wanneer een risico zich voordoet dit risico kan worden opgevangen. Een manco hierbij is wel dat het lastig is structurele risico's op deze manier op te vangen. De algemene reserve bestaat namelijk uit incidentele middelen. Om structurele risico's op te vangen blijft het daarom nodig te zoeken naar middelen uit de exploitatie, dan wel op een andere wijze deze risico's af te dekken.

Landelijk wordt bij structurele risico's een factor 2 à 2½ aangehouden. De reden hiervan is dat ervan uitgegaan kan worden dat dergelijke risico's niet terstond gedekt kunnen worden. Dit neemt gemiddeld 2½ jaar in beslag.

Door de structurele risico's te vermenigvuldigen met deze factor wordt het tevens mogelijk het weerstandsvermogen in één beoordelingscijfer (indicator) uit te drukken in plaats van een beoordeling per jaarschijf. Door het veelal missen van directe invloed op de meerjarige weerstandscapaciteit heeft het toekennen van een beoordelingscijfer per jaarschijf ook weinig nut en geen toegevoegde waarde. Hierdoor is er niet gekozen voor deze systematiek en is in deze paragraaf gekozen voor één beoordelingscijfer (indicator). Dit cijfer geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is de risico's op te vangen. Hiertoe zijn bij de beoordeling van het weerstandsvermogen risico's met een structureel karakter thans vermenigvuldigd met een factor 2½.

Risico's

De definitie van een risico is: *“Een kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente.”*

Voor de analyse en beoordeling van risico's wordt per risico zowel een waardering aan de kans van een gebeurtenis, als een waardering van het (geld)gevolg bepaald. Hiermee kunnen de gevolgen in geld worden uitgedrukt. Om een goed beeld te krijgen van de kans op een gebeurtenis, is gekozen voor de volgende indeling:

Kans op een gebeurtenis	Klasse	Percentage
Gemiddeld een keer per jaar	5	90%
Gemiddeld een keer per 2 jaar	4	70%
Gemiddeld een keer per 3 jaar	3	50%
Gemiddeld een keer per 4 jaar	2	30%
Gemiddeld een keer per 5 jaar	1	10%
Gemiddeld minder dan een keer per 5 jaar	0,5	5%

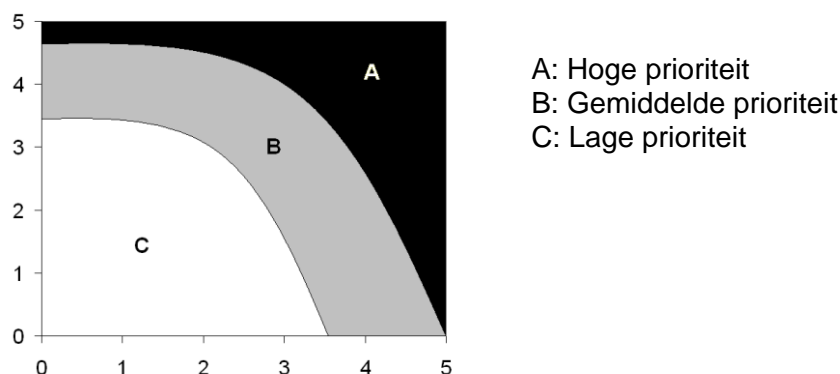
Met het genoemde percentage wordt het aangegeven risicobedrag vermenigvuldigd. Met het totaal van de berekening van de gebeurtenissen wordt met behulp van een waarschijnlijkheidspercentage van 80%, het uiteindelijke risicobedrag berekend. Dit bedrag wordt gebruikt voor de berekening van de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen.

De indeling voor het geldgevolg kent vanaf de beoordeling van de risico's voor de Programmarekening de volgende de onderstaande indeling:

Klasse	Geldgevolg
1	$x < € 50.000$
2	$€ 50.000 < x < € 100.000$
3	$€ 100.000 < x < € 150.000$
4	$€ 150.000 < x < € 200.000$
5	$x > € 200.000$

Verder is het mogelijk om de structurele en incidentele weerstandscapaciteit te berekenen. Hiervoor wordt een onderverdeling gemaakt tussen structurele en incidentele risico's. Ook kan hierdoor het statische en dynamisch weerstandsvermogen worden berekend.

Door gebruik te maken van de klassenindeling bij de kansen op een gebeurtenis en de geldgevolgen is het mogelijk de risico's grafisch weer te geven. Voor deze grafische weergave is een indeling gemaakt in prioriteitstelling voor het beheersbaar maken van de lopende risico's. De grafische weergave kent de onderstaande indeling.

Voor het beheersen van risico's is het zinvol risico's met de hoogste prioriteit eerst aan te pakken.

Weerstandscapaciteit

Incidenteel (statisch) bestaat de weerstandscapaciteit uit het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve, vrij te maken bestemmingsreserves en onvoorzien incidenteel. Structureel (dynamisch) bestaat de weerstandscapaciteit uit de raming van de post onvoorzien structureel en de budgettaire ruimte in de jaarrekening.

Weerstandsvermogen

Door de weerstandscapaciteit te confronteren met de risico's kan worden bepaald of de risico's in voldoende mate kunnen worden opgevangen. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van een weerstandsnorm. Deze norm wordt gehanteerd om te bepalen hoe risicogevoelig de organisatie is. Tevens kan met deze norm een vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt. In de inleiding van deze paragraaf is al aangegeven dat de weerstandsnorm wordt uitgedrukt in één beoordelingscijfer in plaats van een cijfer per jaarschijf.

Norm weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van een gemeente betreffende de risicovolheid is zoals eerder aangegeven de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van de opgetreden risico's op te vangen. Dit is weer te geven als de verhouding van de hiervoor beschreven beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (impact van de

risico's bij een zekerheidspercentage van 80%). Het weerstandsvermogen is dus weer te geven als de volgende ratio:

“Beschikbare weerstandscapaciteit / Impact risico's bij 80% zekerheid”

Gesteld kan worden dat als er precies genoeg weerstandscapaciteit is om de risico's af te dekken, een ratio van 1, het weerstandsvermogen voldoende is. Als de ratio meer dan 2 is, heeft de gemeente meer dan twee keer zoveel vermogen voorradig als benodigd voor risico's die het loopt. Wat betreft het weerstandsvermogen is de positie dan uitstekend. Voor een verdere indeling is voor een zespuntsschaal gekozen om het weerstandsvermogen te beoordelen.

Indien de ratio kleiner wordt dan 0,6 betekent dit dat de beschikbare weerstandscapaciteit bijna tweemaal kleiner is dan benodigd. Vanuit het perspectief van risicomanagement betekent dit dat het ruim onvoldoende is.

Tabel beoordeling weerstandsvermogen		
Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

Stand van zaken

Risico's

De risico's voor de begroting 2023 zijn binnen gemeente Noord-Beveland geïnventariseerd. In het verleden is per risico een verantwoordelijke benoemd. Met de verantwoordelijken zijn de betreffende risico's en eventuele nieuw toe te voegen risico's besproken. Hierbij is als uitgangspunt de jaarrekening 2021 genomen.

Bij enkele risico's is het minimale en/of het maximale risico bedrag bijgesteld naar aanleiding van de ontwikkelingen bij deze risico's.

Daarnaast is bij enkele risico's de kansklasse aangepast met als gevolg een mutatie in het incidentele of structurele risicobedrag.

Hieronder in het kort een toelichting op de voornaamste mutaties:

Voor de begroting 2023 is de keuze weer gemaakt om de top 10 weer te geven van de risico's die de meeste impact hebben als deze zich voordoen. De overige risico's zijn onder één post opgenomen in de tabel onder "Overige risico's".

Inmiddels (augustus 2022) ligt de coronapandemie (hopelijk) achter ons. De verwachtingen voor 2023 zijn hoopvol waarbij ervan uit wordt gegaan dat de toeristen weer volop ontvangen kunnen worden in de gemeente Noord-Beveland en dat de ondernemers en hun medewerkers weer kunnen ondernemen. Het is van groot belang voor deze ondernemers in de gemeente dat de toeristen hier vakantie kunnen vieren.

Hoewel in deze paragraaf nog wel een risico is benoemd die te maken heeft met de impact van eventuele pandemieën en de (financiële) gevolgen hiervan zijn de verwachtingen dat het gaat om aflopende risico's. Het risico is dan ook gehalveerd ten opzichte van vorig jaar.

Hierna de weergave van de top-10 van de grootste risico's:

Top 10 hoogste risico's								
Risico	Kans	Gevolg	Risico	Incidenteel	Invoed	structureel	Invoed	
1. Inflatierisico, minimaal 4% en max 6%	5,0	5	25	€ -	0,00%	€ 502.200,00	20,94%	
De afgelopen maanden (2022) blijkt dat de prijzen steeds verder oplopen en er sprake is van bovengemiddelde inflatie die kan oplopen van 10% tot 12%. Dit zal invloed hebben op de begroting. In de aankomende meicirculaire 2022 zal blijken in hoeverre het rijk deze inflatie kan compenseren in het kader van "samen de trap op, samen de trap af". Het risico is heel realistisch, en dus hoog. Er wordt rekening gehouden met een risico van 4% tot 6% van de totale uitgaven volgens de begroting 2022. <u>Risico verminderen door:</u> Bij het publiceren van de meicirculaire zal blijken hoe het Rijk de enorme inflatie kan compenseren. Voor de rest zal de gemeente goed moeten letten op de uitgaven en kritisch zijn op het doen van uitgaven.								
2. Cybercrime / IT omgeving	5,0	5	25	€ 450.000,00	20,42%	€ -	0,00%	
Gemeente Noord-Beveland maakt gebruik van een IT-omgeving w elke reguliere risico's en kwetsbaarheden bevat. Daarnaast zijn er een aantal gebeurtenissen en relevantie ontwikkelingen die vragen om meer bew uswv ording, actie en daadkracht ter verkrijging van meer zekerheid met betrekking tot de IT-omgeving. <u>Risico verminderen door:</u> Uitvoeren van een externe IT audit w aarmee risico's kunnen w orden geïdentificeerd en daarna gemitigeerd.								
3. Meldplicht datalekken	3,0	5	15	€ 415.000,00	18,83%	€ -	0,00%	
Bij overtreding van de meldplicht datalekken uit de Wbp kan de Autoriteit Persoonsgegevens een bestuurlijke boete opleggen. Deze bestuurlijke boete bedraagt ten hoogste het bedrag van de zesde categorie van artikel 23, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht. Dat is per 1 januari 2018 maximaal 830.000 euro. Indien de overtreding niet opzettelijk is gepleegd en er geen sprake is van ernstig verwijtbare nalatigheid, dan zal de Autoriteit Persoonsgegevens eerst een bindende aanwijzing opleggen voorafgaand aan eventuele oplegging van een bestuurlijke boete. Bij het opleggen van een bestuurlijke boete houdt de Autoriteit Persoonsgegevens rekening met alle omstandigheden van het geval. Een omstandigheid van het geval kan bestaan uit het feit dat de gegevens w aarover het gaat niet door derden zijn ingezien. <u>Risico verminderen door:</u> Bew uswv ording vergroten bij medewerkers								
4. Hogere bijdragen GR's	5,0	5	25	€ -	0,00%	€ 270.000,00	11,26%	
De VRZ, de Bevelanden, Betho, RUD en GGD zijn ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling. De kosten van de uitvoering w orden middels een verdeelsleutel onder de deelnemers verdeeld. Als de sleutel van de uitvoeringskosten w ijzigt dan heeft dit invloed op de huidige uitvoeringsbudgetten. <u>Risico verminderen door:</u> Reserveren middelen. Middels planning- en controlcyclus budgetten monitoren. Elke gemeente die deelneemt in het bestuur kan middels zienswijze van de raad invloed uitoefenen. Echter afhankelijk van de besturen van de GR's w elke uiteindelijk over de budgetten besluiten nemen.								
5. Woonplaatsbeginsel	5,0	5	25	€ -	0,00%	€ 225.000,00	9,38%	
Het w oonplaatsbeginsel in de Jeugdwv et regelt sinds 2015 w elke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. Per in januari 2022 gaat dit veranderen. In het huidige w oonplaatsbeginsel w ordt er gekeken naar w oonplaats van het gezag. Vanaf 1 januari 2022 blijft de gemeente w aar de jeugdige staat ingeschreven financieel verantwoordelijk.								
6. Extra kosten huisvesting ontheemden	5,0	5	25	€ 225.000,00	10,21%	€ -	0,00%	
Door de oorlog in Oekraïne w ordt aan de gemeenten gevraagd huisvesting beschikbaar te stellen voor de vluchtelingen. De verwachting is dat er vele vluchtelingen in Nederland ondergebracht zullen w orden. Huisvesting zal gebouw d/aangepast moeten w orden daar w aar mogelijk is. Op dit moment is niet bekend w elk deel van de extra kosten gecompenseerd w orden door het Rijk. <u>Risico verminderen door:</u> Dit risico in moeilijk te verminderen omdat het afhankelijk is van Rijksmaatregelen en w aar de vluchtelingen zich melden. Dit mede vanwege het feit dat het om burgers gaat die zich vrij mogen verplaatsen binnen de EU.								
7. Herverdeling gemeentefonds	5,0	5	25	€ -	0,00%	€ 195.750,00	8,16%	
In 2021 zal de aangekondigde herverdeling van het gemeentefonds plaatsvinden. Hoewel de uitkomsten nog niet bekend zijn w ordt al w el aangegeven dat de kleinere gemeenten lagere bijdragen zullen ontvangen uit het gemeentefonds. <u>Risico verminderen door:</u> De gemeente heeft hier geen of nauwelijks invloed op. Eind 2021 zal het proces afgerond kunnen w orden met besluitvorming over het advies in het VNG-Bestuur.								
8. Energie	5,0	5	25	€ 180.000,00	8,17%	€ -	0,00%	
De energieprijzen stijgen op dit moment explosief. In de begroting is rekening gehouden met een inflatie van 6,5% maar het lijkt erop dat er een aanmerkelijk risico is dat de energieprijzen aanzienlijk harder zullen stijgen.								
9. Overheveling taken Rijk naar gemeente	4,0	5	20	€ -	0,00%	€ 175.000,00	7,30%	
Met regelmaat w orden taken door het Rijk overgeheveld naar lagere overheden w aarbij het risico aanwezig is dat de daarbij behorende vergoedingen vanuit het Rijk niet voldoende zijn om de kosten te dekken. <u>Risico verminderen door:</u> Tijdig signaleren dat deze problematiek ontstaat en rapporteren aan het college met bijbehorende voorstellen hoe deze extra kosten gedekt kunnen w orden.								
10. Tekorten openeinde regelingen	4,0	5	20	€ -	0,00%	€ 175.000,00	7,30%	
Bij openeinde regelingen w orden taken opgedragen aan de gemeenten w aarbij de kosten afhankelijk zijn van omstandigheden die kunnen w ijzigen (bv economische veranderingen) w aardoor de kosten hoger zijn of uitkomen dan de vergoedingen die er tegenover staan (bv Buig). <u>Risico verminderen door:</u> Het risico is moeilijk te beïnvloeden, het volgen van landelijke communicatie rondom de onderwerpen van openeinde regelingen is daarom van groot belang om tijdig de w ijzigingen in de bijdragen te kunnen verwerken in financiële beleidsstukken.								
Overige risico's				€ 933.400,00	42,36%	€ 855.500,00	35,67%	
Deze risico's hebben een lager risico en hebben een lagere impact omdat het om een verspreiding gaat van diverse kleinere risico's.								
				€ 2.203.400	100,00%	€ 2.398.450	100,00%	
				80%		80%		
				€ 1.762.720		€ 1.918.760		

Toelichting

Voor de beoordeling van het weerstandsvermogen worden de structurele risico's vermenigvuldigd met een factor 2½. De uitkomst hiervan bedraagt dan € 5.996.125 (2,5 * € 2.398.450). De uitkomst van de benodigde weerstandscapaciteit voor de risico's met een incidenteel (€ 2.203.400) en een structureel (€ 5.996.125) karakter komt dan uit op € 8.199.525.

De combinatie van financiële risico's en kansen op een gebeurtenis zijn in onderstaande tabel opgenomen. Hierbij zijn de kansen en risico's verwerkt op basis van de oorspronkelijke financiële risico's. De risico's kleiner dan € 20.000,- zijn in dit overzicht buiten beschouwing gelaten.

Bedrag	5	$x > € 200.000$			1			5
	4	$€ 150.000 < x < € 200.000$					2	2
	3	$€ 100.000 < x < € 150.000$			1	4		
	2	$€ 50.000 < x < € 100.000$	1			5	2	5
	1	$x < € 50.000$			2	1		3
			0,5	1	2	3	4	5
			Kans					

Weerstandscapaciteit

Als resultaat van het vastgestelde beleid over de berekening van de weerstandscapaciteit is de berekening van de weerstandscapaciteit het volgende:

Omschrijving	Begroting 2023
Vrije aanwendbaar deel algemene reserve ultimo jaarrekening	€ 14.127.304
Benodigde mogelijke middelen uitvoering Raadspuntenprogramma	€ 3.000.000
MFA Kats	€ 1.800.000
Beschikbare weerstandscapaciteit ultimo jaarrekening	€ 9.327.304

Weerstandsvermogen

Nu het cijfermatig resultaat van zowel de risico's en de weerstandscapaciteit bekend zijn, kan de robuustheid van de jaarcijfers worden bepaald. Het resultaat hiervan is hieronder opgenomen.

Omschrijving	Begroting 2023
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 9.327.304
Minus benodigde weerstandscapaciteit o.b.v. 80% zekerheid	
- Incidenteel (€ 2.203.400 * 80%)	€ 1.762.720
- Structureel (€ 5.996.125 * 80%)	€ 4.796.900
Totaal	€ 6.559.620
- Ratio Begroting 2023	1,4

Voor het beoordelen van de ratio begroting 2023 voor het weerstandsvermogen hanteren we de volgende matrix:

Tabel beoordeling weerstandsvermogen		
Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio voor de begroting 2023 komt neer op 1,4 en is hiermee voldoende te noemen. Indien de weerstandscapaciteit onder de 1,0 komt te liggen wordt deze als matig beschouwd. In dit geval kunnen er maatregelen genomen worden. Overigens kan de ratio door toekomstige ontwikkelingen onder druk komen te staan en richting 1,0 gaan.

Kengetallen

Inleiding

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van de horizontale controle door de raad op de financiële positie van de gemeente.

Het opnemen van kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie, omdat daarmee wordt beoogd de raad in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en de lasten van de gemeente.

Kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Om dit te bereiken is voorgeschreven dat de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit.

Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen worden gezamenlijk opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Het gebruik van kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies of het Rijk.

Het financieel beeld dat uit de kengetallen naar voren komt is belangrijk voor het inzicht in de financiële positie. De gezamenlijke provinciale toezichthouders hebben besloten om voor het verkrijgen van een goed beeld aan te sluiten bij de zgn. signaleringswaarden die afkomstig zijn van de stresstesten voor 100.000+ gemeenten. De signaleringswaarden zijn ingedeeld in categorieën. Aan deze categorieën is geen waardeoordeel gegeven omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf plaats dient te vinden. Duidelijk is wel dat categorie A het minst risicovol is, categorie B neutraal is en categorie C het meest risicovol is.

Kengetal		Categorie A (minst risicovol)	Categorie B (neutraal)	Categorie C (meest risicovol)
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
	b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
2	Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
3	Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
4	Structurele exploitatieruimte begroting	> 0%	0%	< 0%
5	Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

De kengetallen kunnen niet los van elkaar worden gezien. Als de kengetallen gezamenlijk een verontrustend beeld laten zien vraagt dat van de gemeente maatregelen om de situatie te verbeteren.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen, hierna, blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk van of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatieruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. De kengetallen zijn daarom gezamenlijk opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Begroting 2023	Verloop van de kengetallen					
	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Netto schuldquote	16,79	39,29	23,19	27,46	31,35	42,80
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	13,17	36,69	18,70	22,82	26,86	37,86
Solvabiliteitsratio	56,20	48,80	55,72	56,48	54,56	52,99
Structurele exploitatieruimte	8,23	1,41	0,65	0,61	0,59	0,65
Grondexploitatie	4,00	2,87	2,86	-1,60	-4,16	-0,33
Belastingcapaciteit	92,11	92,11	85,04	85,04	85,04	85,04

Hieronder wordt per kengetal beschreven welke verhouding wordt uitgedrukt en wordt een beoordeling gegeven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaarmzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. De positie van gemeente Noord-Beveland is ruim voldoende met 23,19% voor de begroting 2023.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie.

Wanneer de helft of meer van het totaal vermogen uit eigen vermogen bestaat, dan is een gemeente voldoende solvabel. Is het kengetal voor solvabiliteit kleiner dan 30%, dan is er veel vreemd vermogen aanwezig en wordt dat als onvoldoende beoordeeld. Gemeente Noord-Beveland heeft voor de begroting 2023 een solvabiliteit van 55,70% en dit kan dus als 'minst risico' worden beschouwd.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Dit kengetal moet daarbij in samenhang worden gezien. Bij gemeente Noord-Beveland is het kengetal voor de begroting 2023 0,57% (minst risicovol).

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente.

Een norm bepalen voor het kengetal grondexploitatie is lastig. De boekwaarde van de gronden zegt namelijk nog niets over de relatie tussen vraag en aanbod van woningbouw dan wel m² bedrijventerrein. Maatwerk is hiervoor van toepassing. Dat wil onder andere zeggen hoeveel woningen of m² bedrijventerrein zijn gepland, het type en op welke plek. Daarnaast is van wezenlijk belang wat de te verwachte vraag zal zijn. Dit vergt dus meer onderzoek dan naar voren komt uit het genoemde kengetal. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. De boekwaarde van de gronden geeft wel meer weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie. Dit geld dient namelijk ook nog te worden terugverdiend. De waarde van de grond van gemeente Noord-Beveland bedraagt voor de begroting 2023 2,86% ten opzichte van de geraamde baten.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Er is voor gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven. Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing van een meerpersoonshuishouden.

De OZB en rioolheffing bij een gemiddelde WOZ + de afvalstoffenheffing bedraagt € 790,-. Het landelijk gemiddelde bedraagt € 929,- (dit betreft gegevens van het Coelo van het jaar 2022). In de paragraaf Lokale heffingen wordt een uitgebreide regionale en landelijke vergelijking gemaakt van de lokale lasten van gemeente Noord-Beveland.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf wordt het beleidskader over het onderhoud van kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen weergegeven. Deze paragraaf geeft daarnaast een dwarsdoorsnede van de begroting. Uitgaven voor onderhoud van kapitaalgoederen komen immers op diverse beleidsvelden voor.

Het voorzieningenniveau is bepalend voor de jaarlijkse onderhoudslasten. Met het onderhoud van de kapitaalgoederen is een belangrijk deel van de begroting gemoeid. Een goed overzicht is daarom belangrijk.

In artikel 12 van het besluit begroting en verantwoording gemeenten (BBV) wordt bepaald dat de paragraaf ten minste het onderhoud bevat van wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Van deze kapitaalgoederen wordt aangegeven:

- Het beleidskader;
- De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- De vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Voor het beheren en onderhouden van de kapitaalgoederen maakt de gemeente Noord-Beveland gebruik van een geautomatiseerde beheersystematiek. Wegen, riolering, groen en speeltoestellen, gebouwen en openbare verlichting worden aan de hand van richtlijnen en inspecties van het areaal beheerd.

Komende periode wordt eraan gewerkt om de beleidsprogramma's van de verschillende disciplines integraal te benaderen. Dit om te streven naar een integraal beheer openbare ruimte (IBOR). Door deze benadering kan de efficiency worden verbeterd.

Daarnaast werkt de gemeente op diverse terreinen intensief samen met andere overheden.

Op de volgende vlakken vindt deze samenwerking plaats:

Samenwerking	Partners	Werkveld
IBOR (Beheersystematiek openbare ruimte)	Bevelandse gemeenten en Tholen	Beheersystematiek, groen, wegen, riolering, rioolpompen, verkeersborden etc.
Installatie Verantwoordelijkheid	Bevelandse gemeenten	Veiligheid elektrische installaties, zoals gemalen, lichtmasten enz.
Wegen	Alle Zeeuwse gemeenten, Provincie en Waterschap	Gladheidsbestrijding; Uniformering beheer; Kennissuitwisseling
Openbare Verlichting	VZG (alle Zeeuwse gemeenten)	Beheersystematiek; Beleidsformulering;
Riolering en water	Samenwerkingsverband Afvalwaterketen Zeeland met alle Zeeuwse overheden en Evides (SAZ+)	Formulering algemeen Zeeuws beleid met focus op verlagen kwetsbaarheid, kosten en kwaliteitsverhoging.

In de volgende paragrafen wordt per onderdeel een korte toelichting gegeven op het beleid en de financiële consequentie hiervan.

Wegen

Beleidsvoornemens

Het gemeentelijk beleid voor onderhoud wegen is vastgelegd in het Wegenbeheerplan 2016-2020. Dit beheerplan heeft in principe een houdbaarheidsdatum tot 2020, maar geeft een doorkijk tot 2026. In 2022 wordt een nieuw integraal beheerplan opgetuigd.

Het beheerplan richt zich op het in de CROW omschreven gemiddelde niveau B tot het wettelijke minimum kwaliteitsniveau C. Het hanteren van deze algemeen geaccepteerde onderhoudsnorm maakt de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid als wegbeheerder inzichtelijk. Het wegenbeheerspakket, dat op basis van deze normen werkt, geeft op basis van weginspecties aan welk wegvak onderhouden dient te worden. Afhankelijk van de aard en hoeveelheid van het onderhoudswerk wordt het onder een project of onder klein lopend onderhoud geschaard. In het geval van een project, vaak als gevolg van een natuurlijk moment zoals ingeval van ruimtelijke ontwikkelingen, wordt een bepaald gebied op meerdere disciplines (riolering, wegen, groen, openbare verlichting) aangepakt.

De gemeente Noord-Beveland heeft op het gebied van wegen ca. 54 kilometer weg in onderhoud. Deze wegen zijn als volgt onderverdeeld in verhardingstype en oppervlaktes:

Verhardingstype	Oppervlakte in m2
Elementen (klinkers)	364.000
Asfalt	137.500
Half- / onverhard (grind)	2.000
Totaal	503.500

Het wegenbeheerplan is in 2016 vastgesteld, nu wordt er gewerkt aan een nieuw beheersplan. Het gemiddelde onderhoudsniveau is B. 6,5% is niveau D en dus achterstallig. 1 x per 2 jaar wordt er een weginspectie gehouden.

Een belangrijkere plaats in het wegbeheer wordt ingenomen door het onkruidbeheer.

Doordat er wettelijk geen chemische bestrijdingsmiddelen meer mogen worden ingezet, is het beheer arbeidsintensief. Dit betekent dat er nog steeds gezocht wordt naar de best werkende alternatieven zoals branden, heet water en borstelen. Uit onderzoek is gebleken dat dit minder efficiënt is dan bestrijdingsmiddelen en zal blijven resulteren in een verhoging van de beheerskosten per vierkante meter. Gezien dit gegeven wordt in aanleg en renovatie gezocht naar de beste manier van inrichten van de openbare ruimte.

Ook de klimatologische verandering vraagt om aanpassingen op de inrichting van openbare ruimte. Met name hevige neerslag, met risico op wateroverlast, maar ook ernstige droogte en hitte vragen om maatregelen in de openbare ruimte. Komende periode wordt integraal beleid ontwikkeld om de aanpak en consequenties hiervan in beeld te brengen.

Financiële consequentie

De totale kosten voor wegen, straten en pleinen komen in 2023 uit op ca. €1,6 mln. In dit bedrag zijn de kapitaallasten van de investeringen (groot onderhoud en projecten), de kosten openbare werken (buitendienst) en de kosten bestuursapparaat (binnendienst) verwerkt. De uitsplitsing in kosten is gemaakt in Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat onder de post Wegen, straten en pleinen.

Riolering

Beleidsvoornemens

De riolering wordt conform het in 2015 door de gemeenteraad vastgestelde gemeentelijke rioleringsplan (GRP) 2015-2020 beheerd en onderhouden. Dit plan is dan ook integraal met de waterkwaliteitsbeheerder (WS) tot stand gekomen. Deze samenwerking heeft geleid tot een verbreed GRP waarin de wettelijke taak ten aanzien van riolering, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater is vertaald en becijferd. Specifieke aandachtsvelden in het nieuwe GRP zijn:

- Actualisatie rioolberekeningen aan de hand van de systeemplannen stedelijk water;

- In beeld brengen van de totale rioolstatus;
- Voorkomen van wateroverlast door verbetering van het (afval)watersysteem in relatie met de inrichting van de openbare ruimte;
- Verbeteren waterkwaliteit en milieuhygiëne.

Het GRP wordt op basis van de, in het samenwerkingsverband SAZ+, gerealiseerde, blauwdruk voor de Zeeuwse gemeenten. Eind 2022 is het de bedoeling om een nieuw GRP vast te stellen. Later zal in de nieuwe Omgevingswet deze planfiguur haar verankering krijgen.

Het huidige GRP is in 2015 vastgesteld. De onderhoudsachterstand is ca. 9%
De riolering wordt 1 x per 10 jaar geïnspecteerd.

De gemeente Noord-Beveland heeft op gebied van riolering ca. 103,5 kilometer vrij verval riool en ca. 72,2 km aan persriool in onderhoud. Deze riolen zijn als volgt onderverdeeld in rioleringstype:

Type riool	Lengte in kilometer
Gemengd riool	46,7
Vuilwater riool (DWA)	20,7
Regenwater riool (HWA)	34,8
Overig (IT/Drainage)	1,7
Persriool	72,2
Totaal	175,7

Daarnaast heeft de gemeente diverse rioolpompgemalen in beheer en onderhoud. Deze zijn onderverdeeld in:

Type gemaal	Stuks
Hoofdgemalen	38
Minigemalen	205
Totaal	243

Financiële consequentie

Het totale rioleringsbudget voor 2023 is begroot op ca. € 794.500. In dit bedrag zijn de kapitaallasten van de investeringen, de kosten openbare werken (buitendienst) en de kosten bestuursapparaat (binnendienst) verwerkt. De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in Programma 7 Volksgezondheid en milieu onder de post Riolen en rioolgemalen.

Openbare Verlichting

Beleidsvoornemens

In het gemeentelijke beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2020 wordt de visie ten aanzien van de openbare verlichting omschreven. In het beleidsplan wordt de optimale balans gezocht ten aanzien van de veiligheid (verkeersveiligheid en sociale veiligheid) en de duurzaamheid (energiebesparing). Bij nieuwe aanleg, renovatie en vervanging van lichtmasten vormt het aspect duurzaamheid in de vorm van energiebesparing een belangrijke factor. Daarnaast wordt getracht lichthinder te vermijden. Ook wordt in het beleidsstuk de richting bepaald voor het verkrijgen van een uniforme standaard van lichtmasten en armaturen. Ook financieel vormt het document de basis voor de begroting. De OVL wordt ook opgenomen in het op te stellen beheerplan.

De gemeente Noord-Beveland heeft in 2023 op gebied van openbare verlichting 2085 lichtmasten in onderhoud. Dit areaal is als volgt onderverdeeld:

Openbare verlichting	Stuks
Lichtmasten	2085
Armaturen	2085

Van de armaturen zijn er 1182 voorzien van LED dat is 56,6% van het areaal.

Het beleids- en beheerplan openbare verlichting is in 2015 vastgesteld. 6,1% van het areaal loopt achter op de onderhoudstermijn. De masten worden visueel geïnspecteerd.

Het onderhoud (schilderwerk, lampvervanging en schadeherstel) en gegevensbeheer (databeheer) en complete vervangingen van de openbare verlichting, wordt sinds begin 2008, in samenwerking met Zeeuwse gemeenten en medeoverheden (Provincie, Zeeland Seaports en Waterschap), onder de vlag van de VZG, gezamenlijk aanbesteed. De samenwerking is vormgegeven via het BOVZ (bureau openbare verlichting Zeeland).

Financiële consequentie

In 2022 bedragen de kosten voor de openbare verlichting ca. € 131.000,-. In dit bedrag zijn alle kosten zoals energiekosten, ambtelijke kosten en kapitaallasten verwerkt. De uitsplitsing in kosten is gemaakt in Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat onder de post Openbare verlichting.

Water

Beleidsvoornemens

Het gemeentelijke waterbeleid is verankerd in het gemeentelijke Waterplan. Ook in 2023 wordt er verder gewerkt aan de systeemoverzichten stedelijk water (SSW).

Het modelleren, berekenen, analyseren en toetsen van het totale systeem vormt de basis voor maatregelen. Dit in samenwerking met het waterschap (in het samenwerkingsverband (SAZ+).

Op hoofdlijnen heeft de gemeente het volgende water in eigendom, dan wel vallend binnen de komgrenzen.

Type water	Hoeveelheid
Watergangen	79.500 m1
Vijvers	14.500 m2

Het bergen van regenwater wordt steeds belangrijker. Door veranderingen in het klimaat komen excessen in de vorm van wateroverlast steeds vaker voor. Inspelen hierop in de vorm van de aanleg van afvoer- en bergingsvoorzieningen, of ook wel het anders inrichten van de openbare ruimte, heeft alle aandacht. Ook de inrichting van een waterbergingsfonds sluit hierop aan.

Uitvoering van de Waterplannen, in samenwerking met Waterschap Scheldestromen, levert een bijdrage aan goed functionerende watersystemen. Conform de afspraken met het waterschap, vastgelegd in plan BOB (beheer en onderhoud bebouwde kom) zal in 2023 de gemeentelijke taak bestaan uit de maaiactiviteiten in de natte profielen en zal het Waterschap in de toekomst de baggeractiviteiten en het onderhouden van de beschoeiing uitvoeren.

Financiële consequentie

In 2023 zullen de bovenstaande activiteiten op gebied van water worden uitgevoerd. De uitvoering van deze watergerelateerde activiteiten komen, met uitzondering van de maaiwerkzaamheden ten laste van het gemeentelijke rioleringsplan en vallen hiermee onder Programma 7 Volksgezondheid en milieu.

Groen

Beleidsvoornemens

Het Groenstructuurplan gemeente Noord-Beveland bepaalt in hoofdlijn de richting van het groenbeheer binnen de gemeente Noord-Beveland. In dit plan is de hoofdstructuur voor de inrichting van het groen voor de kernen vastgelegd.

Verdeeld naar typologie heeft de gemeente het volgende groen:

Type groen	Hoeveelheid
Sierbeplanting	64.000 m ²
Bos en bosplantsoen	102.500 m ²
Grassen en kruiden	46.500 m ²
Bomen	4.500 st

Het onderhoud van het groen vloeit voort uit het groenbeheersysteem in combinatie met groeninspecties. Nieuwe ontwikkelingen zoals een verbod op chemische onkruidbestrijding leiden op termijn tot nieuwe ontwikkelingen in het onderhoud van de (groene) openbare ruimte. Door beperktere inzet van bestrijdingsmiddelen wordt de beheersbaarheid van onkruid bemoeilijkt. Het algemene kwaliteitsbeeld, bestaande uit een openbare ruimte waarin geen enkele vorm van onkruid wordt toegestaan, zal vervagen. Door ervaring zal een modus gevonden moeten worden om een algemeen geaccepteerd streefbeeld te behalen. Ook de verhardingen worden groener ingericht waardoor het straatbeeld veranderd. In de inrichting van groen wordt hiermee al enkele jaren rekening gehouden door het onderhoudsvriendelijk omvormen van beplantingsvakken. Dit heeft ondanks de forse uitbreiding van het areaal nog niet tot een evenredige toename van arbeidsintensiviteit geleid. De komende jaren moet bezien worden wat de impact is van het toegenomen areaal.

Naast deze ontwikkeling wordt in de nieuwe plannen gewerkt aan klimaatadaptatie en leefbaarheid. Het creëren van een verantwoorde leefomgeving vormt hierbij de basis.

Het gemeentelijk groen bestaat uit de volgende onderdelen:

- openbaar groen
- begraafplaatsen
- speelweiden
- sportvelden
- schooltuinen (alleen kosten eigen dienst)

Het groenstructuurplan stamt uit 2004. In de woongebieden wordt kwaliteitsniveau B en bij bedrijventerreinen niveau C aangehouden. Bomen worden 1 x per 3 jaar geïnspecteerd. De onderhoudsachterstand wordt geschat op <2%.

Financiële consequentie

Het groenbudget is opgebouwd uit verschillende onderdelen. Onderstaand wordt een opsomming gegeven van de objecten:

- openbaar groen
- begraafplaatsen
- speelweiden
- sportvelden

De totale kosten per object zijn opgebouwd uit diverse posten. De kosten bestaan in hoofdzaak uit onderhoudswerk door derden, de kostenplaatsen van openbare werken en kapitaallasten. De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in Programma 5 Cultuur en recreatie, specifiek gemaakt onder de objecten.

Gebouwenbeheer

Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen en monumenten vloeit voort uit het beheersysteem in combinatie met regelmatige gebouwinspecties. Aan de hand van deze systematische inspecties wordt de staat van onderhoud en ook het benodigde onderhoud meerjarig bepaald en de (MJOB) meer jaren onderhoud begroting opgesteld. Daarnaast

wordt gekeken naar de hoeveelheid klachtenonderhoud en ook de inbreng van de gebruikers. Het in goede staat brengen en houden van de gemeentelijke gebouwen, zodat de functie van de gebouwen blijvend kan worden vervuld, is hierbij de missie. Om dit te bereiken is de onderhoudsaanpak erop gericht om door clustering van onderhoudspakketten efficiëntie en inkoopvoordeel te bereiken. Diverse onderhoudstaken zijn/worden geclusterd en aanbesteed. Zo wordt het schoonmaakonderhoud, onderhoudswerk aan verwarming, jaarlijkse keuring en inspectie van brandblusvoorzieningen en noodverlichting, dak inspecties en risico-inventarisaties van een groot aantal gemeentelijke gebouwen geclusterd op de markt gebracht. Hieronder worden de verschillende beheersobjecten apart benoemd en ook de financiële consequentie van deze objecten benoemd.

In het MFA De Stadsweide in Kortgene is nu sprake van een bijzondere situatie aangezien de school, kinderopvang, gymzaal en dorps huis zijn overgedragen aan de Stichting Gebouwenbeheer Noord-Beveland. Deze stichting verzorgt de gehele exploitatie. De oude gebouwen aan de Wilhelminastraat zijn nog niet gesloopt, maar zijn in gebruik gegeven aan onder andere muziekvereniging Apollo uit Wissenkerke en rommelmarkt Kortgene. De onderhoudsposten voor deze gebouwen zullen in 2023 nog begroot zijn.

Beleidsvoornemens

Het borgen van de functionaliteit en veiligheid in en rond de gemeentelijke gebouwen is een belangrijk onderdeel van het beleid.

Verder ligt er geen beheer- of beleidsplan wel een uitgebreide meerjaren onderhoudssystematiek en daaruit voortvloeiend meerjaren onderhoudsplan met financiële vertaling. De onderhoudssituatie is goed er is nauwelijks achterstallig onderhoud.

Monumenten

Onder de gemeentelijke monumenten vallen de kerktorens en uurwerken, molens en monumenten, waarbij uurwerken en klokken apart in de begroting worden genoemd.

Financiële consequentie

De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in Programma 5 Cultuur en recreatie, specifiek gemaakt onder de objecten monumenten.

Sportaccommodaties

Onder de sportaccommodaties worden twee gymzalen (Wissenkerke en Kortgene), de tennisvoorziening en het zwembad geschaard.

Beleidsvoornemens

Op basis van inspecties zijn alle aanwezige toestellen in kaart gebracht met onderhoudsstaat en vervangingstermijn.

Financiële consequentie

Voor het onderhoud in 2021 zijn de kosten voor de sportaccommodaties geraamd onder het Programma 5 Cultuur en recreatie.

Schoolgebouwen

Onder de schoolgebouwen vallen de drie openbare scholen (CLP, KTG en WSK) en de christelijke school (KMP).

Beleidsvoornemens

De schoolbesturen (w.o. Stichting Albero en Primas) zijn verantwoordelijk voor het onderhouden van de scholen. Dit heeft als consequentie gehad dat de gemeentelijke onderhoudstaak is verschoven richting het schoolbestuur. Het schoolbestuur heeft nu de

verantwoordelijkheid gekregen voor het beheer en onderhoud van de gebouwen. De gemeente heeft door deze verschuiving alleen nog de toetsende en toezichhoudende taak.

Welzijnsaccommodaties

Onder de welzijnsaccommodaties vallen de dorpshuizen, jeugdsozen, kinderdagverblijven en peuterspeelzalen.

Financiële consequentie

Het onderhoudsbudget, bestaande uit klein en groot onderhoud, voor welzijnsaccommodaties is in 2022 weergegeven in het Programma 6 Sociale voorzieningen en Maatschappelijke dienstverlening, specifiek op de posten:

Dorpshuis Wissenkerke
Dorpshuis Colijnsplaat
Dorpshuis Geersdijk
Dorpshuis Kamperland
Dorpshuis Kats
Dorpshuis Kortgene (oud)
Peuterspeelzalen WSK, KTG, KMP
Jeugdsoos Kamperland
Kinderdagverblijf

Gemeentelijke huisvesting

Het gemeentehuis en de loods Openbare Werken vallen onder de gemeentelijke huisvestingspanden.

Financiële consequentie

In 2023 is het onderhoudsbudget voor het reguliere onderhoud aan huisvesting conform de MJOB geraamd.

Civiele kunstwerken

Het beheer gebeurt nu ad-hoc op basis van een onderhoudsbudget. Het kunstwerken beheer wordt in 2023 verder uitgewerkt met inventariseren, inspecteren en met een daaruit voortvloeiend onderhoudsprogramma. Hieronder vallen steigers, damwanden en bruggen.

Areaal uitbreiding

Afgelopen jaren, mede door de vele nieuwbouwactiviteiten en uitbreidingen, is het te onderhouden areaal hard toegenomen. Ook voor 2023 wordt een uitbreiding van de voorzieningen voorzien.

De volgende uitbreidingen op het gebied van groen, wegen, riolering en water worden voorzien:

- Banjaardgebied
- Bestemmingsplan Kamperland IV(Campervelden)
- Bestemmingsplan Kreekpad Kats
- Bestemmingsplan Sportveld Wissenkerke
- Bestemmingsplan RIP II en mogelijk III
- Bestemmingsplan Havens Kamperland
- Bestemmingsplan Stadspolder Kortgene
- Bestemmingsplan Akkerrand
- Bestemmingsplan Vallekreek II
- Bestemmingsplan Felixkade

3.4 Verbonden partijen

Korte omschrijving

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Deze derde rechtspersonen zijn in het algemeen vennootschappen waarin de gemeente deelneemt, gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is, of waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij niet aan haar verplichtingen kan voldoen of gedwongen is haar activiteiten te beëindigen.

Context en achtergrond

Vanuit het gezichtspunt van de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad worden in deze paragraaf de status, de doelstellingen en de activiteiten van de verbonden partijen weergegeven en toegelicht in relatie tot het gemeentelijk beleid dat is neergelegd in de programmabegroting. Daarbij wordt ook inzicht gegeven in het budgettaire beslag en de financiële risico's die voortvloeien uit de relatie met de verbonden partijen.

Visie en beleidsvoornemens

De gemeente Noord-Beveland participeert uitsluitend in verbonden partijen, indien daarmee een publieke taak wordt gediend.

Waar de uitvoering van gemeentelijke taken als een vorm van 'verlengd lokaal bestuur' is overgedragen aan derde partijen, wordt hieraan op dezelfde wijze als bij uitvoering in eigen beheer belang gehecht aan bevordering van effectiviteit, efficiency en transparantie.

Waar het gaat om kaderstelling, toezicht houden en controle ten aanzien van verbonden partijen, wordt de gemeentelijke rol ingevuld door aanwijzing van vertegenwoordigers in de besturen van de verbonden partijen en doordat begrotingen aan de gemeenteraad worden toegezonden met de mogelijkheid zienswijzen in te dienen.

Kerntaken van de verbonden partijen

1. NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vestigingsplaats: Den Haag

De gemeente neemt deel in het maatschappelijk kapitaal (aandelen) van de NV Bank Nederlandse Gemeenten. Het bezit van deze aandelen leidt tot een jaarlijkse dividenduitkering.

De gemeente Noord-Beveland beschikt over 6.520 aandelen x € 2,50 van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, welke gevestigd is in Den Haag. De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.

Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De gemeente Noord-Beveland heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen, dat bij de gemeente in bezit is.

2. PZEM NV

Vestigingsplaats: Middelburg

Het aandeel van de gemeente Noord-Beveland in het maatschappelijk kapitaal van PZEM NV is 135 van de 15.280 aandelen.

De Zeeuwse gemeenten hebben samen 46,5% van de aandelen.

De verdeling van de aandelen is:

- 50% provincie Zeeland
- 46,5% Zeeuwse gemeenten
- 0,2 % provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland
- 3,3% gemeenten in Noord-Brabant en Zuid-Holland

Over boekjaar 2014 is voor het laatst dividend uitgekeerd.

In 2017 zijn twee onderdelen, Delta N.V. en de Delta Netwerkgroep, verkocht. Het achtergebleven bedrijf, verder gaand onder de naam PZEM N.V., bestaat nu uit drie onderdelen:

- 70% aandeel in EPZ;
- 50% aandeel in Evides;
- Wholesale.

Daarnaast zijn de statuten en het beloningsbeleid van PZEM N.V. op voorspraak van de aandeelhouders gewijzigd. Deze zijn in lijn gebracht met de samenstelling van de organisatie na verkoop van eerdergenoemde onderdelen.

3. Stichting Inkoopbureau West-Brabant

Vestigingsplaats: Zevenbergen

Sinds januari 2009 is Noord-Beveland aangesloten bij de Stichting Inkoopbureau West-Brabant: een inkoop samenwerking van een aantal gemeenten in Noord-Brabant, Zuid-Holland en Zeeland. De bedoeling van deze aansluiting is vooral het garanderen van continuïteit van professionele inkoop, verlaging van de inkoopkosten en verbetering van ons inkoopproces. De aansluiting behelst een doorlopend contract waarbij twee dagdelen per week worden afgenomen van de stichting. In die dagdelen is een inkoper bij de gemeente gedetacheerd.

4. NV economische impuls Zeeland

Vestigingsplaats: Middelburg

Ontwikkelingsmaatschappij NV Economische Impuls Zeeland (Impuls) heeft als doel het vergroten van de dynamiek van de Zeeuwse economie.

De kerndoelen van Impuls zijn:

- Structuurversterking en ontwikkeling van de regionale economie door grote projecten te faciliteren;
- De ontwikkeling en uitvoering van projecten voor de Zeeuwse kenniseconomie (in het kader van het Akkoord Zeeuwse Kenniseconomie, waarbij de nadruk wordt gelegd op het verhogen van het opleidingsniveau, betere uitwisseling tussen onderwijs en arbeidsmarkt en innovatie);
- Economische promotie en acquisitie.

De gemeente Noord-Beveland heeft in totaal 7.400 aandelen. Elk aandeel geeft recht op het uibringen van één stem. Alle besluiten van de algemene vergadering worden genomen met volstreekte meerderheid van stemmen, voor zover bij de wet of de statuten geen grotere meerderheid is voorgeschreven.

Op basis van een meerjarenbegroting stemmen de aandeelhouders jaarlijks in met de deelnemersbijdrage.

Kerntaken van gemeenschappelijke regelingen

1. Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwerking Zeeland (O.L.A.Z.)

Vestigingsplaats: Oostburg

De gemeenschappelijke belangen op het terrein van afvalverwerking zijn door de Zeeuwse gemeenten ondergebracht in dit openbaar lichaam. De bedrijfsactiviteiten van het O.L.A.Z. zijn ondergebracht in de ZRD (Zeeuwse Reinigingsdienst). In 2016 hebben de Zeeuwse gemeenten de aandelen van de ZRD overgenomen van Indaver en is er sprake van 100% zeggenschap.

De taken van het O.L.A.Z. zijn opnieuw vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door de portefeuillehouders Afval van de dertien deelnemende gemeenten. In 2017 heeft het O.L.A.Z. voor de afvalcomponenten huishoudelijk restafval, gft, oud papier, flessenglas en kunststof verpakkingen openbaar aanbesteed. Hiervoor is een meerjarige overeenkomst aangegaan. Dit heeft consequenties voor de verwerkingstarieven.

2. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)

Vestigingsplaats: Goes

GGD Zeeland besteedt expliciete aandacht aan de bestrijding van onderlinge gezondheidsverschillen bij (maatschappelijke) achterstandsgroepen onder de burgers in Zeeland. Het is op dit moment niet geheel duidelijk hoe het takenpakket van de GGD en de wijze van uitvoering daarvan zich de komende jaren ontwikkelt. Dit traject wordt in nauw overleg met de gemeenten doorlopen. Hierbij spelen de volgende onderwerpen:

- Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (integratie 0 tot 19 jarigenzorg, basispakketten technische hygiënezorg, medische milieukunde, overige bevorderingstaken, infectieziektebestrijding);
- Ontwikkelingen op markttaken, zoals preventieve maatregelen risicogroepen, inspectie kinderopvang en forensische geneeskunde zullen een grote impact hebben op de wijze waarop de GGD functioneert.

Alle Zeeuwse gemeenten zijn vertegenwoordigd in het bestuur van de GGD Zeeland met één lid. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter, plaatsvervangend voorzitter, secretaris en plaatsvervangend secretaris en ten minste vijf andere leden, aan te wijzen uit en door het algemeen bestuur.

De GGD ontvangt haar financiële middelen via bijdragen van de deelnemende gemeenten en via opbrengsten van derden. Deze opbrengsten verkrijgt de GGD via subsidies dan wel via afnemers van diensten.

De Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland valt onder de gemeenschappelijke regeling GGD. De inkooporganisatie is vooral gericht op een effectieve en efficiënte inkoop van zorg voor jeugd voor de 13 Zeeuwse gemeenten. De taken en rollen van de inkooporganisatie zijn:

- Inkopen en contracteren van zorg;
- Uitvoeren van contractbeheer;
- Voeren van onderhandelingen met zorgaanbieders;
- Verzamelen van benodigde gegevens t.b.v. monitoring en verantwoording;
- Bewaken van de Zeeuws-brede afspraken;
- Optreden als aanspreekpunt voor zorgaanbieders en gemeenten.

De GGD sluit aan bij de veranderingen in het sociaal domein met de uitvoering van de publieke gezondheidstaken, inclusief de jeugdgezondheidszorg.

De GGD gaat verder met de opgezette programmalijnen:

- Gezondheid in de wijk;
- Kennis-Innovatie-Monitoring;
- Sociale & Fysieke Veiligheid en bescherming;
- Markt

De Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland en de organisatie Veilig Thuis zijn ondergebracht bij de GGD. Zij hebben een aparte status met een bestuurscommissie en een aparte begroting.

3. Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)

Vestigingsplaats: Middelburg

De Veiligheidsregio Zeeland is opgericht met het doel een nieuwe organisatie op te bouwen voor rampen en crisisbeheersing.

De twee besturen, het bestuur van de Regionale Brandweer Zeeland (RBZ) en de bestuurscommissie van de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) zijn samengegaan als Regionaal Veiligheidsbestuur.

Het Regionaal Veiligheidsbestuur van de VRZ bestaat uit een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. In het algemeen bestuur nemen alle dertien burgemeesters van de Zeeuwse gemeenten zitting. Dit bestuur stelt de hoofdlijnen van beleid en de financiële kaders vast. Het gezag over de daadwerkelijke inzet van politie, brandweer en GHOR blijft bij de burgemeester in elke gemeente.

De VRZ staat voor meer samenwerking, meer daadkracht, bindende afspraken en heldere bevoegdheden waarbij de veiligheid en bescherming van de burger centraal staat. Het bestuur van de Veiligheidsregio heeft zich uitgesproken voor verregaande samenwerking en het benutten van alle mogelijkheden die leiden tot synergie tussen de verschillende korpsen.

4. Werkvoorzieningsschap De Betho

Vestigingsplaats: Goes

De Betho is het bedrijf dat de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uitvoert voor de zes gemeenten in de regio Noord/Zuid-Beveland en Tholen. Bij De Betho werken ruim 600 mensen in het kader van de WSW.

De deelnemende gemeenten dragen bij in de exploitatie van de Betho door middel van een vaste gemeentelijke bijdrage. De Betho is verder afhankelijk van de rijksbijdrage WSW die door de gemeenten één op één aan de Betho wordt doorbetaald en van omzet via opdrachten die de Betho uitvoert, de orderportefeuille. De continuïteit van de orderportefeuille is sterk afhankelijk van de gemeente als opdrachtgever.

Sinds de invoering van de Wet sociale werkvoorziening (modernisering WSW), is de gemeente meer verantwoordelijk in de regie over de uitvoering van de wet en ontvangt tevens rechtstreeks de hiervoor bestemde middelen. Wezenlijke inhoudelijke wijziging in de wet is dat er steeds meer nadruk wordt gelegd op de zogenaamde beweging van binnen naar buiten. Dat wil zeggen dat Wsw-werknemers zo veel mogelijk buiten de muren van het SW-bedrijf werkzaam zijn. De Betho realiseert deze beweging vooral door het inzetten van detacheringen (De Bethode).

5. Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterscheldregio (SWVO)

Vestigingsplaats: Goes

Het Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterscheldregio is een Gemeenschappelijke Regeling (GR) waaraan de gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen deelnemen. De GR beoogt het realiseren van gezamenlijke beleidsontwikkeling, -voorbereiding en uitvoering voor een aantal bovengemeentelijke voorzieningen en activiteiten op het gebied van welzijn en zorg. Hierbij is het bevorderen van de onderlinge afstemming van beleid en het behalen van efficiëntie een belangrijke doelstelling voor het Samenwerkingsverband.

Het bestuur van het Samenwerkingsverband bestaat uit één vertegenwoordigend bestuurder namens elk van de zeven deelnemende gemeenten in de GR. De besluitvorming in het bestuur wordt voorbereid in ambtelijke werk- en projectgroepen voor de verschillende beleidsterreinen van het Samenwerkingsverband.

6. Zeeuwse Muziekschool

Vestigingsplaats: Middelburg

Vorm van bestuurlijke en organisatorische samenwerking, waarbinnen het geven van instrumentaal en vocaal muziekonderwijs en van muzikale vorming in de ruimste zin ten behoeve van leerlingen woonachtig in de deelnemende gemeenten wordt uitgeoefend. Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling de Zeeuwse Muziekschool wordt gevormd door vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten in Zeeland.

De partners zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het exploitatietekort. Verdeling vindt plaats op basis van een verdeelsleutel. De Zeeuwse Muziekschool staat in het teken van een nieuwe toekomstvisie. Kern daarvan is een overgang naar meer flexibiliteit en keuzemogelijkheden per gemeente. Daarnaast blijft er een basispakket dat alle gemeenten afnemen.

7. RMC/leerplicht

Vestigingsplaats: Goes

Op 1 april 2010 is het Regionaal Bureau Leerplicht/RMC Oosterschelderegio (RBL) van start gegaan. De zeven gemeenten in de Oosterschelderegio (Schouwen-Duiveland, Noord-Beveland, Goes, Borsele, Kapelle, Reimerswaal en Tholen) zijn overeengekomen om de leerplichttaken en de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten gezamenlijk uit te laten voeren door een regionaal bureau.

De afspraken rondom deze regionale samenwerking zijn vastgelegd in de Gemeenschappelijke regeling leerplicht/RMC Oosterschelderegio.

De uitvoerende bevoegdheden/het werkgeverschap zijn gemandateerd aan de centrumgemeente Goes. De bestuurlijke aansturing wordt uitgevoerd door de portefeuillehouders van de zeven gemeenten.

8. Gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Bevelanden

Vestigingsplaats: Goes

Deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling zijn de gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal.

Het openbaar belang van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Bevelanden is het bevorderen van een duurzame samenwerking met flexibiliteit binnen geldende marges door het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten. Het vergroten van het gemeenschappelijke kennisniveau en het inspelen op dwingende, bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen die op termijn de bestuurskracht van de individuele gemeenten sterk zullen beïnvloeden, is het resultaat van deze gemeenschappelijke regeling. Doel van de GR is samenwerking op het gebied van ICT, informatievoorziening, P&O, salarisadministratie en Werk, Zorg en Inkomen.

9. Gemeenschappelijke Regeling Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland

Vestigingsplaats: Terneuzen

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland voert sinds 2 januari 2014 milieu- en veiligheidstaken uit namens de Zeeuwse gemeenten, Waterschap Scheldestromen en de Provincie Zeeland.

De RUD Zeeland is een Gemeenschappelijke Regeling. Met deze vorm van samenwerking streeft de RUD naar een zo optimaal mogelijke uitvoering op het gebied van (milieu-) omgevingsvergunningen, -toezicht en -handhaving. Dit geldt ook voor groene wetten, bodemsanering, luchtvaart, vuurwerk, toezicht op zwembaden, Wabo en het omgevingsrecht.

RUD Zeeland voert het toezicht en de handhaving uit voor de bevoegde gezagen. Bedrijven kunnen voor hun activiteiten bij de RUD de benodigde vergunning krijgen.

Verbonden partijen

Verbonden partij	Deelnemers	Rechts- vorm	Eigen en vreemd vermogen *	Resultaat (bijdrage gemeente/ raming)
NV Bank Nederlandse Gemeenten	Nederlandse Gemeenten	NV	EV € 5.062.000.000 VV € 143.995.000.000	€ 7.000
PZEM NV	Provincies Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland en gemeenten in Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland	NV	EV € 1.650.909.000 VV € 1.229.011.000	€ 0 (dividend)
Stichting Inkoopbureau West-Brabant	Diverse gemeenten in Noord-Brabant, Zuid-Holland en Zeeland	Stichting	EV € 683.180 VV € 495.080	€ 30.000
NV economische impuls Zeeland	Provincie Zeeland, alle Zeeuwse gemeenten, ABN Amro, Rabobank en Zeeuwse zorginstellingen	NV	EV € 8.158.794 VV € 3.411.877	€ 8.000

* Bron: Diverse jaarrekeningen 2021

Gemeenschappelijke Regelingen

Gemeenschappelijke Regeling	Deelnemers	Rechts- vorm	Eigen en vreemd vermogen *	Bijdrage gemeente/ raming
Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 481.940 VV € 9.341.458	€ 497.895
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 1.419.584 VV € 23.407.356	€ 316.880
Inkooporganisatie jeugd (onderdeel GGD)				€ 1.465.315
Veiligheidsregio Zeeland	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 4.309.962 VV € 33.525.975	€ 926.536
Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap De Betho	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal en Tholen	GR	EV € 11.693.000 VV € 4.121.000	€ 532.363
Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterschelderegio (SWVO)	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen	GR	EV € 2.089.839 VV € 7.824.791	€ 2.201.844

Gemeenschappelijke Regeling	Deelnemers	Rechts-vorm	Eigen en vreemd vermogen *	Bijdrage gemeente/ raming
Zeeuwse Muziekschool	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 280.204 VV € 1.189.454	€ 65.571
Regionaal Bureau Leerplicht/RMC Oosterschelderegio	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen	GR	EV € 133.009 VV € 0	€ 16.405
Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Bevelanden	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal	GR	EV € 1.045.449 VV € 5.225.204	€ 1.399.255
Gemeenschappelijke Regeling Regionale uitvoeringsdienst Zeeland	Alle Zeeuwse gemeenten, provincie Zeeland en waterschap Scheldestromen	GR	EV € 2.368.580 VV € 2.598.095	€ 307.900

* Bron: Diverse jaarrekeningen 2021

Risicobeheersing

De gemeente heeft zeggenschap door bestuursrecht in de gemeenschappelijke regelingen. Bij de verbonden partijen is er zeggenschap via stemrecht op de aandelen die de gemeente in bezit heeft. Daarnaast worden van de gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen de begroting en jaarrekening beoordeeld.

Risico's voor de grootste gemeenschappelijke regelingen:

SWVO

Er wordt gewerkt met een open-einde-regeling. De afrekening vindt achteraf plaats. Er is geen invloed op het aantal afnemers van zorg. Het SWVO heeft geen reserves voor het opvangen van (onverwachte) tegenslagen.

GR de Bevelanden

De kosten van de uitvoering worden middels een verdeelsleutel over de deelnemers verdeeld. Als de sleutel van de uitvoeringskosten wijzigt dan heeft dit invloed op de huidige uitvoeringsbudgetten.

VRZ

De meldkamers van Zeeland en Midden-West-Brabant zijn in 2020 samengevoegd, het is nog niet duidelijk hoe dit zich zal verhouden tot de gemeentelijke bijdrage. De VRZ geeft aan dat door regionalisering er een vervangingsachterstand is ontstaan bij de voertuigen en het materiaal.

GGD

Naast de standaardtaken valt de inkooporganisatie jeugd onder de GGD. Er wordt gewerkt met een open-einde-regeling. Het risico is, dat de gemeente meer betaalt aan de gemeenschappelijke regeling dan de inkomsten die worden ontvangen van de Rijksoverheid.

3.5 Financiering

Inleiding

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie omvat de financiering van beleid en het eventueel uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexe geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Onder de treasuryfunctie valt niet het (garanderen van) verstrekken van leningen aan derden. Deze activiteiten vallen onder het desbetreffende programma.

Het beleid van de gemeente Noord-Beveland is vastgelegd in het treasurystatuut ter uitvoering van de verordening financieel beheer (ex artikel 212 Gemeentewet).

Het huidige treasurystatuut geldt sinds april 2010. Het statuut is het kader voor de uitvoering van de treasuryfunctie. De belangrijkste punten, naast de voorschriften uit hoofde van de Wet financiering decentrale overheden (Fido), van dit kader zijn:

- Gelden worden alleen uitgezet/aangetrokken bij banken met een zogenaamde AAA-rating;
- Het aantrekken van leningen geschiedt door een offerte aan te vragen bij tenminste 3 financiële instellingen;
- Het college is gemandateerd gelden aan te trekken (uitvoering bij het hoofd van de afdeling Middelen);
- De gemeente maakt geen gebruik van derivaten.

Uit deze punten komt onder meer naar voren dat de gemeente Noord-Beveland heeft gekozen voor een zeer laag risicoprofiel.

Treasurybeheer

1. Risicobeheer vlottende schuld, kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de wet Fido een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren.

De wettelijke toegestane omvang van de kasgeldlimiet is gelijk aan het bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het dienstjaar. Bij ministeriële regeling is deze norm vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Indien dit percentage wordt overschreden zal een langlopende lening worden aangegaan. De kasgeldlimiet voor 2023 bedraagt bij een begrotingstotaal van € 31,3 miljoen derhalve € 2,7 miljoen.

2. Risicobeheer vaste schuld, renterisiconorm

Renterisico wordt onder andere gelopen bij herfinanciering van de vaste schuld met nieuwe leningen of bij renteherziening op basis van de leningsvoorwaarden. Geen renterisico, in de zin van de wet Fido, wordt gelopen bij het aangaan van nieuwe leningen als financiering van bijvoorbeeld nieuwe activa. De lasten van deze nieuwe leningen worden immers meegenomen in de meerjarenraming bij de kapitaallasten van nieuwe activa. Wanneer het zover komt dat activa met nieuwe vaste schuld gefinancierd moet worden, moet de opbouw van de lening portefeuille zodanig zijn dat niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningen geherfinancierd moet worden. Het risico van rentewijzigingen kan bij een evenwichtige opbouw gespreid worden over de jaren en verandering van de rente werkt zodoende vertraagd door op de rentelasten in enig jaar.

De toetsing aan de rente risiconorm geeft voor 2023 tot en met 2026 het volgende beeld:

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld		in miljoen euro			
		2023	2024	2025	2026
Renterisico op vaste schuld					
1a.	Renteherziening op vaste schuld o/g	0,00	0,00	0,00	0,00
1b.	Renteherziening op vaste schuld u/g	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Netto renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)	0,00	0,00	0,00	0,00
3a.	Nieuwe aangetrokken vaste schuld	0,00	2,00	2,00	1,00
3b.	Nieuwe verstrekte vaste schuld	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a - 3b)	0,00	2,00	2,00	1,00
5.	Betaalde aflossingen	1,07	0,87	0,95	0,90
6.	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	0,00	0,87	0,95	0,90
7.	Renterisico op vaste schuld (2+6)	0,00	0,87	0,95	0,90
Renterisiconorm					
8.	Omvang van de begroting	31,32	30,20	31,00	28,09
9.	Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
10.	Renterisiconorm (8*9)	6,26	6,04	6,20	5,62
Toets rente risiconorm					
10.	Renterisiconorm	6,26	6,04	6,20	5,62
7.	Renterisico op vaste schuld	0,00	0,87	0,95	0,90
11.	Ruimte(+)/Overschrijding(-);(10-7)	6,26	5,17	5,25	4,72

Uit bovenstaande tabel is af te leiden dat onze gemeente voor 2023 tot en met 2026 binnen de gestelde renterisiconorm blijft. Het aangaan van nieuwe langlopende geldleningen is afhankelijk van het tempo waarin nieuwe investeringen zullen worden uitgevoerd.

3. Financiering

Voor de uitvoering van de gemeentelijke taken zijn financieringsmiddelen nodig. De financieringspositie van de gemeente Noord-Beveland en de daarbij behorende financieringsbehoefte in de jaren 2023 tot en met 2026 is als volgt:

Financieringsoverzicht		in miljoen euro			
		2023	2024	2025	2026
Aanwezige financieringsmiddelen	Leningen 31-12	11,8	10,9	12,0	13,1
	Reserves 31-12	24,4	24,1	23,7	23,4
Geactiveerde investeringen 31-12		34,1	34,0	33,8	32,1
Investeringsplanning		1,5	3,4	4,3	5,2
Financieringssaldo per 31-12		0,6	-2,3	-2,4	-0,8
Dekking financieringssaldo:					
Aan te trekken langlopende geldlening*		0,0	2,0	2,0	1,0

Het financieringstekort is het verschil tussen de totale financieringsbehoefte en de reeds beschikbare financieringsmiddelen.

Uit bovenstaande tabel valt af te leiden dat de gemeente in 2023 haar investeringen (€ 35,6 mln.) voor 68,5% financiert met eigen middelen (reserves (€ 24,4 mln.). Hierbij is uitgegaan van activeren van investeringen, verminderd met eventuele bijdragen van derden. Voor 2022 was de verhouding geraamd op 56,4%.

Mutaties lening portefeuille

Op dit moment heeft de gemeente geen leningen die in aanmerking komen voor vervroegde aflossing. Het gewogen gemiddelde rentepercentage over de leningenportefeuille in 2023 bedraagt 0,99%.

Economische ontwikkeling

De oorlog in Oekraïne treft de Nederlandse economie terwijl die na het herstel uit de coronarecessie alweer tegen haar capaciteitsgrenzen aanloopt. De schok van de oorlog drijft de energieprijzen verder op, leidt tot onzekerheid en drukt de groei van de wereldhandel. Voornamelijk door overloop uit 2021 resteert voor dit jaar een economische groei van 2,8%. Vanaf eind 2022 trekt de bbp-groei weer aan, waarbij ook het begrotingsbeleid een ondersteunende rol heeft. Zowel in 2023 (1,5%) als in 2024 (1,7%) ligt de geraamde bbp-groei boven het potentiële (trendmatige) groeitempo.

De inflatie is in eerste instantie vooral door de energieprijzen hoog, maar verbreedt zich naar andere goederen en diensten. Vooral door de uitzonderlijk hoge prijsstijging van energie komt de geraamde inflatie dit jaar gemiddeld op 8,7%. Daarna volgt een daling naar 3,9% in 2023 en 2,4% in 2024. De geraamde kerninflatie (zonder energie en voeding) is 3,6% in 2022 en neemt daarna af naar 2,6% in zowel 2023 als 2024.

De arbeidsmarkt is direct na de coronarecessie alweer uiterst krap, met breed gevoelde personeelstekorten. Volgend jaar groeit de werkgelegenheid nauwelijks, maar ook het arbeidsaanbod loopt tegen zijn grens. De geraamde werkloosheidsvoet komt in 2022 gemiddeld op 3,3%. Daarna volgt een lichte toename (3,6% en 3,4%). Door de krapte op de arbeidsmarkt en de hogere inflatie neemt de loonstijging toe. Naar verwachting loopt de contractloonstijging (bedrijven) op van 2,9% in 2022, naar 3,9% in 2023 en 4,0% in 2024.

Het overheidstekort en de schuldquote nemen af, ondanks de sterke groei van de overheidsbestedingen in 2023 en 2024. Het saldo verbetert van -2,1% bbp in 2022 naar -1,7% bbp in 2023 en -1,6% bbp in 2024.

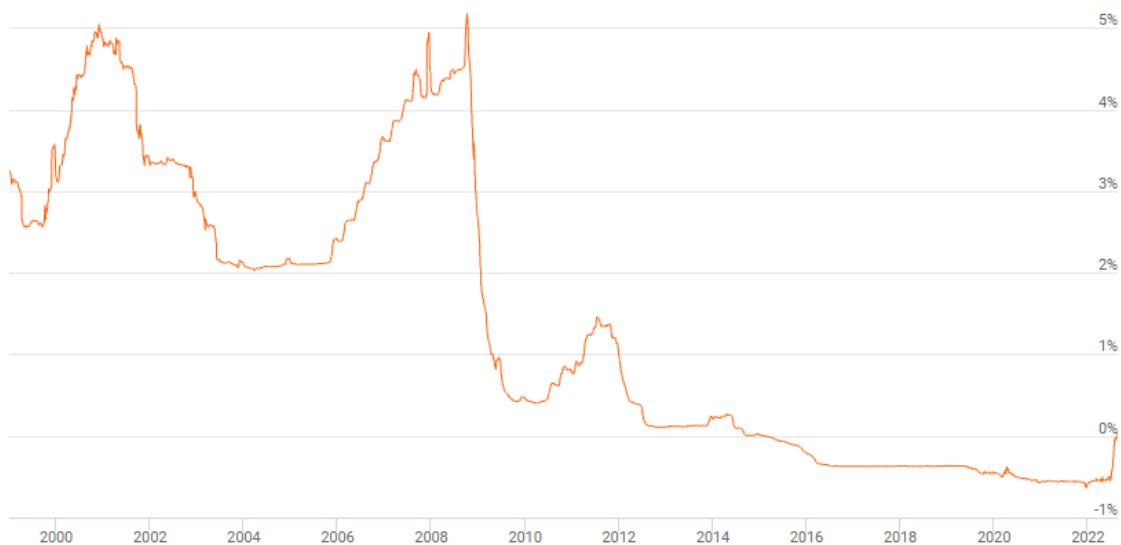
Indien de oorlog in Oekraïne langer duurt en ernstiger verloopt dan in de raming is verondersteld, houdt de onzekerheid aan, blijven energie- en voedselprijzen hoog en valt de wereldhandelsgroei verder terug. Dit vormt het uitgangspunt voor een alternatief scenario voor de Nederlandse economie, waaruit blijkt dat het bbp in 2022 met 0,8 procentpunt minder groeit dan geraamd, met een inflatie die verder oploopt naar 10,8%. In 2023 zou een bbp-krimp van 0,4% volgen, bij 5,1% inflatie, in 2024 gevolgd door een lichte bbp-groei van 1,3%. In een uitbreiding van dit scenario stopt ook de toevoer van Russische energie naar Europa, wat bij bedrijven zou leiden tot uitval van de productie. In dat geval volgt een recessie, met in 2022 een groei van 0,4% en het volgende jaar een krimp van 1,5%. In 2024 herstelt in dat scenario de groei weer naar 3,0%.

Geldmarktrente en Euribor

De geldmarktrente is de korte rente (looptijd tot twee jaar). Om de ontwikkeling van de geldmarktrente te volgen wordt vaak naar de Euribor tarieven gekeken. Dit zijn de tarieven waartegen een groot aantal Europese banken elkaar kortetermijnleningen in euro's verstrekken. Euribor staat voor Euro Interbank Offered Rate. Deze Euribor tarieven worden dagelijks bepaald en worden als basis gebruikt voor een groot aantal financiële producten. Onderstaande grafiek geeft een beeld van de historische ontwikkeling van Euribor.

Zoom 1m 1j 10j **Alles**

Vanaf 1 jan 1999 Tot 22 aug 2022

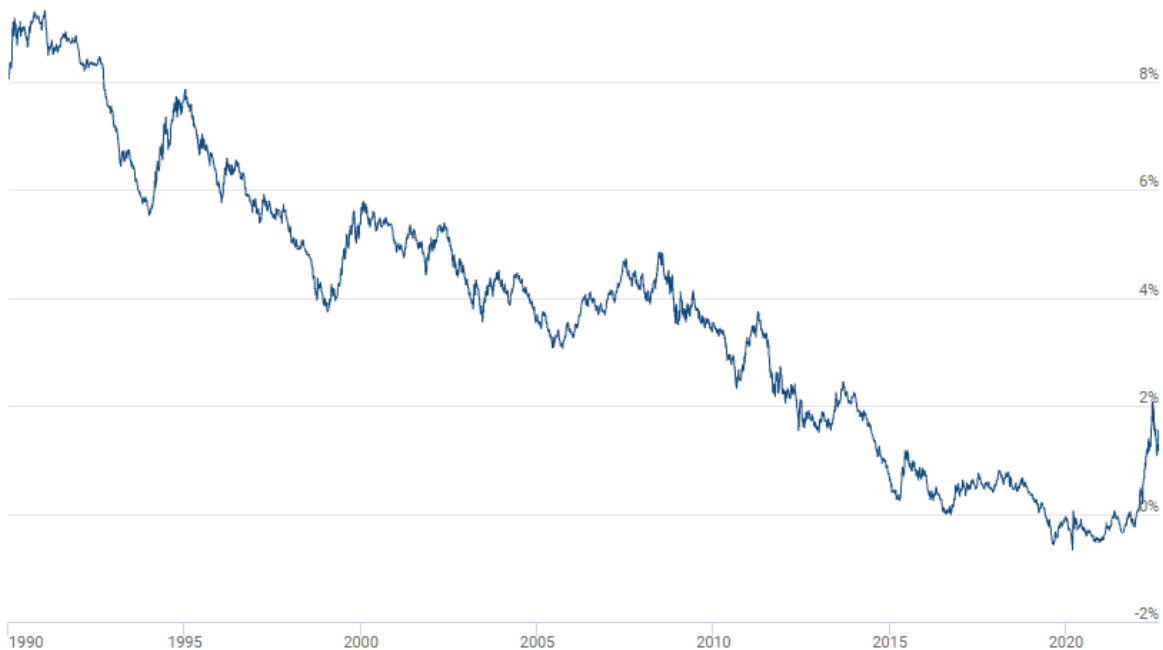

Kapitaalmarktrente

De kapitaalmarktrente is de lange rente (looptijd vanaf twee jaar). Omdat er geen interbancaire langlopende rente bestaat, wordt bij het beoordelen van de ontwikkeling van de kapitaalmarktrente vaak naar de tarieven op staatsleningen gekeken. Onderstaande grafiek geeft een beeld van de historische renteontwikkeling op de kapitaalmarkt.

Zoom 1m 1j 10j **Alles**

Vanaf 1 jan 1990 Tot 22 aug 2022

Rentelasten, renteresultaat en rentetoerekening

Schema rentetoerekening 2023 (renteomslag)			
Rentelasten lange financiering		€	127.801
Rentelasten korte financiering		€	-
Rentebaten		€	- -/-
<hr/>			
Totaal door te rekenen externe rente		€	127.801
Rente grondexploitaties	0,50% x € 877.024	€	4.385 -/-
<hr/>			
Saldo door te rekenen externe rente		€	123.416
Rente over eigen vermogen		€	-
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	1,0% x € 1.071.156	€	10.712
<hr/>			
De aan taakvelden (programma's incl. overzicht overhead) toe te rekenen rente		€	134.127
Boekwaarden vaste activa totaal per 1 januari	€ 33.958.066		
Boekwaarden van investeringen met vaste rente	€ - -/-		
Boekwaarden t.b.v. renteomslag	€ 33.958.066		
Renteomslagpercentage	0,3950%		
Renteomslagpercentage (afgerond)	0,50%		
De aan taakvelden (programma's incl. overzicht overhead) toegerekende rente (renteomslag)		€	169.790 -/-
Renteresultaat		€	-35.663

EMU-Saldo

Het EMU-saldo is het saldo van uitgaven en ontvangsten van de sector overheid. De sector overheid omvat de onderdelen centrale overheid, lokale overheid en sociale verzekeringsfondsen. Financiële transacties hebben geen gevolgen voor het EMU-saldo. Immers, de overheid ontvangt voor het ter beschikking stellen van middelen een vordering van gelijke waarde. Een deelneming in een onderneming is een voorbeeld van een financiële transactie. Het EMU-saldo van de gemeente Noord-Beveland ontwikkelt zich de komende jaren als volgt:

Omschrijving	2022	2023	2024
	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2022, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2023	Volgens meerjarenraming in begroting 2023
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-671	-653	173
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	1.156	1.667	1.686
3. Mutatie voorzieningen	106	-54	-46
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-534	-1.352	-799
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo	-1.187	-1.022	-760

Indien het EMU-saldo overschreden wordt, kunnen door middel van bestuurlijk overleg maatregelen genomen worden. Tijdens deze kabinetsperiode worden er naar verwachting geen sancties opgelegd.

3.6 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering bestaat traditioneel uit de onderdelen personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en huisvesting. Bedrijfsvoering is van belang voor het verwezenlijken van de taken van de gemeente. Deze paragraaf geeft inzicht in de stand van zaken over de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de gemeentelijke organisatie, niet alleen de ambtelijke, maar ook de bestuurlijke organisatie.

De gemeente Noord-Beveland is er voor haar inwoners. Zij wil daadwerkelijk iets doen aan de kloof tussen overheid en de inwoners, die laatste decennia is ontstaan. Hierbij past een andere rol van de gemeente. Niet alleen maar transparantie en een betere communicatie, maar vooral de zeggenschap meer teruggeven aan inwoners. Geen gemeentelijke overheid die controleert en beheerst, maar een die de regie voert en faciliteert. Hierdoor kunnen de inwoners van Noord-Beveland zelf meer vormgeven aan hun leefomgeving. Deze eigen verantwoordelijkheid leidt tot meer respect, samenwerken en rekening houden met elkaar. Dit zijn de belangrijkste fundamenten voor een betere leefbaarheid. Om invulling te geven aan de hierbij horende visie en doelstellingen moet de gemeentelijke organisatie gaan voor:

- Een zelfstandige gemeente Noord-Beveland, die inspeelt op de snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente;
- Optimale dienstverlening aan de inwoners waarbij burgerparticipatie en eigen verantwoordelijkheid sleutelwoorden zijn;
- Een regio voerende ambtelijke organisatie met medewerkers die in staat zijn in te spelen op de snelle maatschappelijke ontwikkelingen;
- Een verdergaande deregulering bewerkstelligen.

Eén van de belangrijkste uitgangspunten in de huidige organisatieontwikkeling is het streven naar een organisatie met mensen die vinden dat (individuele) inspanningen moeten bijdragen aan het geheel van de gemeente Noord-Beveland. Met andere woorden: we gaan steeds voor het totaal en werken in het belang daarvan. Niet het belang van de afdeling of van de medewerker staat voorop, maar het belang van de organisatie gezien vanuit de Noord-Bevelandse gemeenschap. Alleen vanuit dat geheel kunnen we kwaliteit leveren in dienstverlening toegesneden op de vraag van de klant.

Het bovenstaande is vertaald in een missie:

”Noord-Beveland, voor een goed leefklimaat en maatwerk in dienstverlening.”

Om de toekomstige situatie te realiseren zal er de komende jaren het nodige moeten gebeuren. Randvoorwaarde daarbij is dat de organisatie aandacht heeft voor digitalisering, zoals verwoord in het Rijksoverheidsprogramma Agenda Digitale Overheid – NLDIGIbeter, waarbij digitale dienstverlening aan inwoners en bedrijven centraal staat.

Om u inzicht te geven in de maatregelen die ook in 2023 zullen gelden om het ambtelijk apparaat beter toe te rusten en daardoor beter te laten functioneren, volgen wij hieronder de zogenaamde PIOFAH-indeling.

Personeel en organisatie

Sinds 1 januari 2015 wordt de dienstverlening P&O vanuit de GR de Bevelanden aangeboden.

Aantrekkelijk werkgeverschap

Om een aantrekkelijk werkgever te zijn en te blijven zijn een aantal hoofdthema's benoemd

die de komende tijd aandacht behoeven. Rode draad hierin zijn de arbeidsvoorwaarden die dit aantrekkelijk werkgeverschap ondersteunen. Per thema schetsen we onderstaand kort de bevindingen en een aantal van de te ondernemen activiteiten. Deze activiteiten zijn opgestart en zullen in het jaar 2023 doorlopen.

- Werving- en selectiebeleid en onboarding

De krapte op de arbeidsmarkt maakt het steeds lastiger om adequaat bestaande vacatures in te vullen. Dat maakt de organisatie kwetsbaar. Een up-to-date werving- en selectiebeleid waarbij aandacht is voor positionering van de organisatie is hierbij van belang. Het is een problematiek die breder speelt. Vanuit de GR de Bevelanden is een werkgroep opgestart die zich hier de komende tijd op gaat focussen.

- Arbeidsmarktcommunicatie

De krapte op de arbeidsmarkt is niet enkel te bestrijden door een goed werving- en selectiebeleid te schrijven en uit te dragen. Het is van groot belang je als aantrekkelijke organisatie continu te richten op potentiële medewerkers. Er is inmiddels een werkgroep opgestart bestaande uit communicatieadviseurs en HRM adviseurs van alle zes de organisaties binnen de gemeenschappelijke regeling. Zij gaan de krachten bundelen en onderzoeken hoe wij ons als aantrekkelijk werkgever goed in de markt kunnen brengen.

- Faciliteiten

Goede faciliteiten om het werk uit te kunnen oefenen zijn van belang, hiertoe worden maatwerkoplossingen aangedragen naar behoefte, b.v. ICT-middelen en communicatiemiddelen.

- Het goede gesprek

De gesprekscyclus is al langere tijd onderwerp van discussie en is vervangen door een jaarlijks toekomstgesprek waarin een gesprek wordt gevoerd op basis van gelijkwaardigheid over de inzet en ontwikkeling van de medewerker. Het jaarlijkse beoordelingsgesprek is hiermee vervallen en zal alleen nog worden gevoerd op rechtspositionele momenten zoals bijvoorbeeld een vaste aanstelling of ondermaats/bovenmaats presteren. De aan de beoordelingsgesprekken gekoppelde gratificatie zal vervolgens ook een andere vorm krijgen, welke vorm zal besproken worden met de ondernemingsraad.

- Exitgesprekken

Exitgesprekken met vertrekkende medewerkers kan ons waardevolle informatie geven om medewerkers te binden en te boeien. GR-breed hebben de gezamenlijke ondernemingsraden het initiatief genomen om hier een systematiek voor te ontwikkelen die ons in staat stelt een periodieke analyse te vervaardigen die input geeft voor (te ontwikkelen) beleid.

Strategische personeelsplanning

De ambitie van de gemeente Noord-Beveland kan alleen worden gerealiseerd met voldoende kwantiteit en kwaliteit van de medewerkers. Daarom is het van belang om continu een beeld te hebben van de ontwikkelingen van het werk, de functies en de taken en de mate waarin daaraan kan worden voldaan. Strategische personeelsplanning is een hulpmiddel om op het juiste moment de juiste medewerker in te kunnen zetten.

Vanuit een uitgevoerde 0-meting is in kaart gebracht of alle functies nog actueel zijn. Waarbij vervolgens per functie wordt ingeschat wat de ontwikkeling zal zijn. Vervolgstep is wat deze ontwikkeling voor de uitvoering van de functie betekent waarbij waar nodig maatwerkafspraken gemaakt worden over de ontwikkeling.

Strategische personeelsplanning is een doorlopend traject dat samen met de medewerkers wordt uitgevoerd. Dit vergt periodiek monitoring en daar waar nodig bijstelling.

Traineeprogramma

Om jongeren aan te trekken wordt binnen de aan de GR de Bevelanden deelnemende gemeenten gedacht aan een traineeprogramma. Met een traineeprogramma geven we schoolverlaters de kans kennis te maken met het werken bij een gemeente. Het geeft de organisatie de kans om jonge mensen te ontwikkelen naar een toekomstige functie hetgeen een belangrijke bijdrage kan leveren aan te verwachten knelpunten die ontstaan door de krapte op de arbeidsmarkt. Door een programma te ontwikkelen met alle aan de GR deelnemende organisaties en de trainees organisatie overschrijdend in te zetten dragen we bij aan nieuwe instroom en laten we ons zien als een aantrekkelijk werkgever die mogelijkheden voor een brede ontwikkeling biedt.

In het verlengde van het traineebeleid wordt ook gewerkt aan een stagebeleid. Potentiële werknemers in een vroeg stadium kennis laten maken met het werken bij een gemeente kan een belangrijke bijdrage leveren in de bereidheid van de doelgroep om een carrière binnen de (lokale) overheid te ambiëren. Belangrijk dus om niet alleen in te zetten op jongeren die hun opleiding hebben afgerond, maar zeker ook in te zetten op jongeren die nog volop met hun studie bezig zijn. Dit maakt dat ook het actief aanbieden van stages een belangrijke bijdrage kan leveren aan de werving van nieuw potentieel.

Medewerkersonderzoek

Nu in 2022 de structuur is aangepast en de tijd heeft gehad zich te ontwikkelen zijn we voornemens in 2023 een medewerkersonderzoek uit te gaan voeren. We zien dit als een 0-meting die ons vervolgens input op kan leveren om bij te stellen c.q. door te ontwikkelen.

Communicatie

Het gemeentebestuur van Noord-Beveland heeft de plicht en de intentie om haar doelgroepen over nieuwe plannen en uitvoering van beleid en regelgeving op tijd te informeren en eventueel te betrekken. Bovendien wil de gemeente ook aan haar inwoners laten zien wat ze allemaal voor hen doet en hoe ze dat doet. Communicatie is een belangrijke kerntaak van de gemeente en hoort in het hart van het beleid thuis.

De maatschappij verandert. We hebben te maken met actieve en mondige inwoners. De verzorgingsstaat ontwikkelt zich naar een samenleving waarbij de verantwoordelijkheid meer en meer teruggelegd wordt bij de inwoners.

Samen

De visie op communicatie van de gemeente Noord-Beveland speelt in op ontwikkelingen waarbij onze inwoners centraal staan. Hun tevredenheid en hun betrokkenheid is het startpunt van handelen. Inwoners worden gehoord, kunnen hun mening geven door te participeren. Ze weten waarom bepaalde keuzes worden gemaakt en zien dat de gemeente zorgvuldig omgaat met hun belangen. Om dit te bereiken zijn transparante en professionele communicatie een hulpmiddel.

Communicatie is voorbehouden aan iedereen

Alle medewerkers van de gemeente spelen samen met het college en de raadsleden een rol en zijn de belangrijkste succesfactor. Trotse en betrokken ambtenaren, bestuurders en raadsleden onderhouden contacten met onze inwoners en dragen de cultuur van de gemeente uit.

Interne Communicatie

Interne communicatie is alle communicatie tussen medewerkers, van een gesprek bij de koffieautomaat tot een toespraak van de burgemeester bij de kerstbijeenkomst. Meer specifiek gaat het om communicatie om organisatorische en/of individuele doelen te bewerkstelligen. Veel belangrijker dan strategieën en instrumenten is dan ook het besef, op alle niveaus, dat communiceren nodig is. Het communicatiebeleid richt zich op het

versterken van dit bewustzijn, het faciliteren van de uitvoering en de ondersteuning die hierbij vanuit afdeling Communicatie wordt geleverd.

Doelstellingen:

- Communicatie is een regulier onderdeel van de beleidsvorming en de beleidsontwikkeling.
- Intranet wordt gebruikt als primair communicatiemiddel; afhankelijk van het doel kunnen er ook andere middelen worden ingezet.
- De interne doelgroepen beschikken tijdig over juiste en eenduidige informatie die voor hen van belang is. Dit draagt bij aan begrip voor en acceptatie van veranderingen (draagvlak).
- De huisstijl wordt algemeen toegepast.
- In 2023 volgt nog een taaltraining, zoals ingezet eind 2022.
- Eerst intern communiceren, dan extern.

Beleid

In 2022 wordt een nieuw strategisch communicatiebeleid geschreven, afgeleid van het Koersdocument of raadspuntenprogramma van de nieuwe raad na maart 2022. Dit is de leidraad voor 2023 en de daarop volgende jaren.

Social intranet

Plein 6 is ons (Bevelandsbrede) intranet, een grote rol ligt voor interactie. Dit wordt continu geoptimaliseerd. Naast formele berichten is er ook aandacht voor informeel nieuws. Het is eenvoudig voor eenieder om berichten te plaatsen.

Digitale overlegvormen

Naar aanleiding van de coronacrisis is de verwachting digitale overleggen vaak zullen plaatsvinden dan voor de coronacrisis het geval was. Door de crisis zijn alle ambtenaren in staat digitaal te vergaderen door de aanschaf van MS Teams.

Interne nieuwsbrief communicatie

Intern informeren we de collega's over de werkzaamheden van communicatie als ondersteunende afdeling, via een maandelijkse nieuwsbrief. Dit wordt in 2023 ook voortgezet.

Aandacht voor taal

Via de campagne Direct Duidelijk vanuit het ministerie wordt aandacht besteed aan helder en duidelijk schrijven. De beleidsmedewerkers volgen trainingen over helder en foutloos schrijven. Daarnaast deelt de afdeling communicatie taaltips met de medewerkers.

Externe Communicatie

De inwoners zijn voor de gemeente de primaire doelgroep van externe communicatie. Het klassieke communicatiemodel kennis – houding – gedrag speelt een belangrijke rol. Als de inwoners goed geïnformeerd worden, zal dat hun houding en gedrag ten opzichte van de gemeente positief beïnvloeden, zeker als er ruimte is voor interactie.

De gemeente is verantwoordelijk voor het goed informeren van haar inwoners en dient ook te zorgen voor goede mogelijkheden om informatie vanuit de inwoners naar de organisatie te brengen. Daarnaast is er steeds meer ruimte voor interactie door middel van verschillende vormen van burgerparticipatie.

Doelstellingen:

- Verkleinen van de afstand tussen bestuur en inwoner door transparant bestuur, interactieve communicatie en participatie van inwoners.
- Juiste beeldvorming over het bestuur en het beleid bij inwoners en andere doelgroepen.
- Doelgroepgerichte communicatie in begrijpelijke taal.

- De inwoner kiest zelf op welke wijze hij met de gemeente communiceert. De gemeente biedt zoveel mogelijk passende kanalen.
- Om de herkenbaarheid te versterken wordt de huisstijl volledig en eenduidig doorgevoerd en de bewaking hiervan geregeld.
- Een toegankelijke website, ook voor mensen met een beperking.
- Het uitdragen van (elementen van) de kernboodschap zoals die ook in het Koersdocument of raadspuntenprogramma zal worden omschreven.

Extern communicatiebeleid

Beleid

In 2022 een nieuw strategisch communicatiebeleid opgesteld naar aanleiding van een nieuw koersdocument of raadspuntenprogramma, dit wordt in 2023 opgevolgd.

Schriftelijke communicatiemiddelen

Het Gele Krantje en de Peelanders worden in 2023 op eenzelfde manier ingezet als in 2022. Daarnaast worden flyers en posters ontwikkeld indien nodig.

Pers

De goede relatie met de pers wordt ook in 2023 voortgezet. Journalisten weten de gemeente goed te vinden en omgekeerd. Persberichten worden verstuurd indien nodig. Pers half uurtjes met de collegeleden worden georganiseerd om op informele wijze over het laatste nieuws van de gemeente te praten.

Social media

We zijn te vinden op Twitter, Facebook, Instagram en LinkedIn. Via deze uitingen lichten we mensen voor over allerlei gemeentelijke nieuws. Dit wordt in 2023 op eenzelfde manier voortgezet.

Evenementen

Verschillende evenementen worden georganiseerd door communicatie zoals een evenement voor nieuwe inwoners.

Projectcommunicatie

Communicatie is betrokken bij veel verschillende projecten die in 2023 doorgang vinden en adviseert waar nodig.

Speeches/voorwoorden college

Deze worden zoals gewoonlijk ook in 2023 voorbereid door communicatie.

Huisstijl

Juist gebruik van de huisstijl wordt bewaakt door communicatie.

Arbeidsmarktcommunicatie

Gezien het steeds moeilijker is om sollicitanten te vinden, is binnen GR De Bevelanden een werkgroep arbeidsmarktcommunicatie opgericht. Afdeling communicatie neemt hieraan deel. Door deze werkgroep is de nieuwe Werkenbijdebevelanden website opgericht. Ook is er aandacht voor vacatures en zorgt communicatie voor de advertenties.

Participatie

Afdeling communicatie onderhoudt ook in 2023 nauw contact met de participatieadviseur.

Crisiscommunicatie

De communicatieadviseur en communicatiemedewerker hebben een rol in de crisiscommunicatie-structuur van de VRZ. Hiervoor werken alle Zeeuwse gemeenten samen onder de vlag van Bevolkingszorg.

Gemeentelijke website

In 2022 is een nieuwe website gerealiseerd. Afdeling communicatie houdt deze actueel. Het contentbeheer wordt in 2023 op dezelfde manier voortgezet als het jaar daarvoor, namelijk door middel van een contentjaarplan. Dit plan wordt jaarlijks geactualiseerd. Met behulp van het programma SiteImprove wordt de website doorlopend gemonitord en waar nodig verbeterd. Ook worden de toptaken regelmatig geactualiseerd.

Sinds 22 december 2016 is er een nieuwe Europese richtlijn voor de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties. Nederland heeft deze Europese richtlijn omgezet in een Algemene Maatregel van Bestuur: Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid. Dit is per 1 juli 2018 van kracht.

Financien

Planning en control-cyclus

De planning en control-cyclus wordt door de organisatie als leidraad gehanteerd voor het uitvoeren van de werkzaamheden in de jaarlijks terugkerende cyclus van financiële tussenstand (voorjaarsnota), begroting, 2 bestuursrapportages, jaarrekening, rechtmatigheidscontroles en verordeningen.

De planning en control bevat het geheel van afspraken en activiteiten die moeten leiden tot het bereiken van de doelstellingen op de diverse beleidsterreinen en op de bedrijfsvoering geformuleerd zijn.

De doelstellingen worden onder andere vastgelegd in het koersdocument, beleidsplannen, de programmabegroting en de taakveldramingen.

Controle door accountant

De jaarrekening controle bestaat uit een tweetal onderdelen, namelijk de interim-controle (najaar 2023 voor de jaarrekening 2023) en de eindejaarscontrole (voorjaar 2024 voor de jaarrekening 2023). De interim controle ziet met name toe op de processen en de interne beheersing. De eindejaarscontrole ziet toe op het controleren van de jaarrekening en het afgeven van een oordeel daarbij. Dit oordeel heeft voor 2022 nog betrekking op zowel de rechtmatigheid als de getrouwheid. Vanaf 2023 heeft dit oordeel niet langer betrekking op de rechtmatigheid. Voor meer informatie hierover zie het kopje rechtmatigheid.

Rechtmatigheid

Een van de nieuwe taken is de rechtmatigheidsverantwoording. In de huidige situatie geeft de accountant in de controleverklaring een oordeel over de rechtmatigheid van het handelen van de gemeente. In de nieuwe situatie legt het college rechtstreeks verantwoording af over de (financiële) rechtmatigheid van het gevoerde bestuur, aan de hand van rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. De accountant controleert deze verantwoording vervolgens op getrouwheid. Zij kijken dus of hetgeen het college meldt in de rechtmatigheidsverantwoording juist en volledig is.

De uitdagingen waar de gemeente (nog steeds) voor staat zijn nog groot. Denk hierbij aan de overheveling van taken uit het sociaal domein (Wmo, Jeugdhulp, etc.), Europese aanbestedingen, energie transitie, de gevolgen van de coronacrisis en de hoge inflatie. Tegelijkertijd is er de roep om transparantie van de gemeentelijke organisatie zodat de gemeenteraad zijn controlerende taak beter kan uitvoeren.

Deze ontwikkelingen maken dat het meer dan ooit van belang is dat gemeente Noord-Beveland grip heeft op haar interne processen en de daarbij behorende financiële huishouding. De gemeente moet zelf aantonen dat ze budgetten rechtmatig besteedt en het college van B&W geeft daarbij een rechtmatigheidsverantwoording af aan de gemeenteraad.

De nieuwe rechtsmatigheidsverantwoording zou eerst ingaan in het verslagjaar 2021. Dit was al een keer uitgesteld naar het verslagjaar 2022. Inmiddels is het invoer uitgesteld naar verslagjaar 2023. De plannings worden hierop aangepast.

Inkoop- en aanbestedingsbeleid

De gemeente is aangesloten bij de Stichting Inkoopbureau West-Brabant. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente is vastgelegd in de beleidsnotitie inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Noord-Beveland. Alle inkoop- en aanbestedingsbeleid worden volgens dit beleid uitgevoerd. Als daartoe gegronde argumenten zijn, wordt gemotiveerd afgeweken van dit beleid middels een collegebesluit.

Bij inkopen die boven de Europese aanbestedingsgrenzen uitkomen, kan niet afgeweken worden van de geldende Europese wet- en regelgeving. Wanneer dit toch gebeurt, is dat onrechtmatig en legt het college hierover verantwoording af via de hierboven genoemde rechtmatigheidsverantwoording.

Belastingen

De belastingwerkzaamheden zijn uitbesteed aan Bobeldijck BV. Zij zorgen ervoor dat de diverse belastingaanslagen opgelegd worden en voor het waarderen van WOZ-waarde van de diverse objecten. Het innen van de belastingen gebeurt door de gemeente Noord-Beveland zelf. De kwijtschelding is uitbesteed aan het Waterschap.

De waarderingskamer heeft “goed” geoordeeld over de uitvoering van de wet WOZ in de gemeente Noord-Beveland.

Informatievoorziening en Automatisering

Gemeenten hebben zich ontwikkeld tot de meest nabije overheid voor inwoners, bedrijven en instellingen. Daarbij werken we aan het verbeteren van onze publieke dienstverlening en de ondersteunende informatievoorziening.

De ICT-taak is centraal belegd binnen GR de Bevelanden. In 2023 zal GR de Bevelanden samen met de deelnemers een start maken met het uitvoeren van de visie op Informatievoorziening. Verschillende aspecten van de netwerksamenleving en wat dit betekent voor de Informatievoorziening in de deelnemende gemeenten worden in vier speerpunten in de I-Visie voor de komende vijf jaar geschetst.

In het Rijksoverheidsprogramma Digitale Overheid en NLDIGIbeter vraagt de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aandacht voor de doorontwikkeling van de digitale overheid en het ontstaan van de i-Samenleving. Vanuit het ministerie van BZK en de VNG wordt dit proces ondersteund door concepten en instrumentarium aan te reiken. De Generieke Digitale Infrastructuur (GDI), geborgd in de wet Digitale Overheid, loopt als een rode draad door deze programma's. Hiermee wordt het gebruik van generieke digitale voorzieningen bevorderd. Het stelsel van basisregistraties speelt een belangrijke rol, tevens wordt de vindbaarheid, begrijpelijkheid en herkenbaarheid van digitale dienstverlening gewaarborgd.

Informatiebeveiliging

De BIO is een doorontwikkeling, ofwel een 'update', van de BIG. Gemeenten baseren hun informatiebeveiligingsbeleid en hun verantwoording aan de gemeenteraad en de

toezichthouders vanuit het Rijk (middels ENSIA) op deze BIG. De werkzaamheden die voor de BIG zijn verricht zijn al grotendeels in lijn met de BIO.

Meer risicomanagement

De BIO legt meer nadruk op risicomanagement dan de BIG, die meer gaat over specifieke maatregelen. De rol van de bestuurder en lijnmanager is ten aanzien van risicomanagement explicieter dan de BIG aangaf. Om daaraan invulling te geven wordt tegelijkertijd met de BIO een handreiking '10 bestuurlijke principes voor informatiebeveiliging' van kracht. Deze principes ondersteunen bestuurders bij de invulling van hun verantwoordelijkheid.

De BIO verschilt op een aantal punten van de BIG. De grootste verschillen zijn:

- Minder maatregelen (bijna 60% minder)
- Maatregelen zijn altijd verplicht
- Meer risicomanagement (het begint met een Baselinetoets BIO)
- 3 Basisbeveiligingniveaus (BBN)
- Selectie van ontbrekende maatregelen vooraf
- Toewijzing van maatregelen op eindverantwoordelijke
- Een baselinetoets die rekening houdt met die 3 niveaus

De grootste verandering is dat ook bijvoorbeeld ENSIA compleet opnieuw zal moeten worden ingericht en daar is heel wat werk te verzetten. Ook een grote verandering is dat de aanpak anders is dan bij de BIG en dat betekent ook een wijziging in het ondersteuningsaanbod van de IBD door middel van operationele BIO-producten voor gemeenten.

De BIO geldt voor alle gemeentelijke processen en de verantwoordelijkheid voor informatieveiligheid ligt nu expliciet(er) bij de proceseigenaar.

Voor de gemeente Noord-Beveland gaat dit om de beveiliging van gegevens en systemen binnen onze organisatie en natuurlijk hoe mensen hiermee omgaan.

Het gaat om het inrichten van processen en procedures, om kennis en bewustzijn. En in de laatste plaats pas om techniek. Of de dreiging nu komt van een onbewuste medewerker, een criminele organisatie of een stroomstoring: de technische en organisatorische maatregelen om schade te voorkomen, te beperken en te vermijden zijn hetzelfde. Risicomanagement is de basis van een goede informatiebeveiliging.

De risico's van een slechte informatiebeveiliging zijn talrijk: privacy schendingen door een datalek, economische schade door het uitlekken van vertrouwelijke plannen, fysieke schade door storingen in systemen in de openbare ruimte en de nieuwe trend gijzelsoftware met afkoopsom (voorbeeld: Hack bij Hof van Twente).

Gemeentelijke bestuurders zijn verantwoordelijk voor de informatiebeveiliging van de gemeente. Zij bepalen hoeveel risico de gemeente wil lopen.

Inwoners en ondernemers moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens veilig zijn, dat de informatie die de gemeente uitwisselt met andere overheden betrouwbaar is en dat de gemeente zorgt voor een veilige leefomgeving. Betrouwbare informatie is de belangrijkste grondstof voor een gemeente om haar werk goed te kunnen doen. Hiervoor is informatiebeveiliging een randvoorwaarde.

3.7 Grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid staat ten dienste van ruimtelijke en sociale doelstellingen en schetst de instrumenten die door de overheid worden ingezet om deze doelstellingen te verwezenlijken. Ook bevat het de wettelijke, beleidsmatige en financiële kaders en de te hanteren risicoanalyse van het gevoerde grondbeleid. Het grondbeleid voor de gemeente Noord-Beveland is opgenomen in de 'Nota Grondbeleid gemeente Noord-Beveland'. De nota is in 2022 herzien op basis van de gewijzigde economische situatie en ruimtelijke opgave ten opzichte van het moment van vaststelling van de laatste nota in 2013, alsmede in 2017 gewijzigde BBV-regelgeving, de nieuwe Omgevingsvisie en de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2023. Met de nota worden kaders gesteld die meerjarig gelden. De nota biedt de mogelijkheid binnen deze kaders flexibel in te kunnen spelen op wijzigingen in de markt en verschaft zowel intern als extern transparantie over kaders waarbinnen grondexploitatieprojecten mogelijk gemaakt worden. Rode draad in het herzien van de nota vormde de vraag "Wat zijn de kaders die de gemeenteraad met betrekking tot grondbeleid wenst vast te leggen?".

Wijze van uitvoering van het grondbeleid

Inzicht in het gevoerde c.q. te voeren grondbeleid is onontbeerlijk gezien het grote financiële belang en de risico's gemoeid met het exploiteren van gronden. De Nota Grondbeleid bevat een samenvatting van de ruimtelijke visie en het beleid van de gemeente. De kaders zijn als volgt vastgesteld:

- Het woningbouwbeleid is erop gericht de woningmarktontwikkelingen in de gemeente en de regio te volgen en hier flexibel op in te kunnen spelen.
- Versterking van (bestaande) verscheidenheid en behoud van de basiskwaliteit in elke kern is richtinggevend. Wonen dient primair in de woonkernen plaats te vinden.
- Er wordt vooral ingezet op betaalbare woningen. De focus ligt op woningen voor ouderen en zorgwoningen en specifiek voor starters.
- In Noord-Beveland vindt in principe alleen uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen plaats.
- De gemeente zet zich in voor verbetering van de (zomerse) doorstroming en verkeersveiligheid van de N256 en daarmee ook de bereikbaarheid. Daarnaast maakt de gemeente Noord-Beveland zich op voor verschillende (elektrische) vervoersvormen en daarmee een mogelijk andere inrichting van de infrastructuur en openbare ruimte.
- De energietransitiedoelstellingen worden in de gemeente Noord-Beveland meegenomen in integrale planvorming voor gebiedsontwikkelingen.
- Belangrijkste *ambities*
 - ✓ Aandacht voor starters;
 - ✓ Betaalbaarheid;
 - ✓ Toepassen doelgroepenbeleid;
 - ✓ Sturen op de verhouding grondgebonden woningen versus appartementen;
 - ✓ Sturen op de verhouding koop versus huur;
 - ✓ Sturen op levensloopbestendige woningen;
 - ✓ Stimuleren doorstroming;
 - ✓ Huisvesting in 'Tiny Houses';
 - ✓ Jaarlijkse groei bewerkstelligen van inwonersaantal (in elke kern).
- De gemeente voert een situationeel grondbeleid om in te kunnen spelen op kansen in de markt onder de naam **doeltreffend grondbeleid**.

Er zijn hierbij drie smaken waar op projectniveau een keuze in dient te worden gemaakt en verantwoord:

(1) actief grondbeleid, (2) proactief faciliterend grondbeleid, (3) passief faciliterend grondbeleid. Afweging vindt plaats op projectniveau en de criteria zijn in de nota vastgelegd.

- Onderscheid wordt gemaakt in twee categorieën verwervingen:
 - ✓ Planmatige verwerving: verwerving ten behoeve van een vastgesteld plan
 - ✓ Strategische verwerving: incidentele verwerving passend bij doelen gemeente

Aan strategische verwervingen dient een bedrijfseconomische afweging ten grondslag te liggen, omvattende het risicoprofiel en de dekking. Strategische verwervingen komen in eerste aanleg ten laste van een door de raad in te stellen strategisch aankoopbudget.

Strategische verwervingen worden in elk geval ter besluitvorming aan de raad voorgelegd, indien aan tenminste één van onderstaande twee voorwaarden wordt voldaan:.

1. De koopsom > € 0,5 mln.
2. Het risicoprofiel > € 0,25 mln.

Het college zal de raad regelmatig in vertrouwen informeren over de voortgang in onderhandelingen inzake planmatige en strategische verwerving(en).

- De gemeente acht de toepassing van de instrumenten van het voorkeursrecht en onteigening alleen noodzakelijk bij een zwaarwegend publiek belang.
- De door het college vastgestelde uitgifteprijs worden 1 maal per jaar ter kennisneming aan de raad gepresenteerd.
- Bij private initiatieven die passen binnen het ruimtelijk beleid van de gemeente sluit de gemeente een anterieure overeenkomst over kostenverhaal.

Daarnaast kan sprake zijn van een aanvullende financiële bijdrage van de initiatiefnemer voor voorzieningen die de gemeente realiseert maar die niet op de kostensoortelijst staan. Dit wordt van geval tot geval bekeken in aansluiting op de Omgevingsvisie.

- De gemeente treft haar tussentijdse verliesnemingen ten laste van de risicoreserve ('bestemmingsreserve bestemmingsplannen').
- De gemeente stort tussentijdse winstnemingen in de risicoreserve ('bestemmingsreserve bestemmingsplannen'), voor zover die aanvulling behoeft.

Indien de risicoreserve geen aanvulling behoeft worden de winsten gestort in de bestemmingsreserve verbetering woonomgeving, voor zover die aanvulling behoeft.

Indien de bestemmingsreserve verbetering woonomgeving geen aanvulling behoeft worden de winsten gestort in de algemene reserve.

- De gemeente investeert conform de door de gemeenteraad vastgestelde grondexploitatie of investeringschema. Indien geplande inkomsten in de grondexploitatie verschuiven in de tijd, worden investeringen eveneens uitgesteld.
- Voor wat betreft het grondbeleid dient het berekende risico op de grondexploitaties afgedekt te worden door de risicoreserve ('bestemmingsreserve bestemmingsplannen').
- Als het project (financieel) majeur afwijkt van bestuurlijk vastgestelde kaders op één of meer onderdelen dient de raad hierover geïnformeerd te worden. Bij veranderingen met een klein effect vindt de verantwoording hierover achteraf plaats via de jaarrekening.

- Tenslotte is de rolverdeling tussen raad en college in de nota vastgelegd.

<u>Kern</u>	<u>Project</u>	<u>Mogelijk aantal woningen</u>
Kamperland	Campervelden	46
Kamperland	Havenkanaal	13
Kamperland	Oosthavendijk	4
Kamperland	Havenweg jachthaven	8
Kamperland	Uithaven	4
Wissenkerke	Akkerrand	10
Wissenkerke	Sportvelden	27
Kortgene	Stadspolder	17
Kortgene	Beurtschipperstraat	22
Kortgene	Westdijk	1
Kortgene	Botterlaan	5
Kortgene	Torendijk 105a	1
Colijnsplaat	Ringweg	1
Colijnsplaat	West-Havenstraat	1
Kats	Kreekpad	4
Geersdijk	Sportvelden	3

De woningbouwplanningslijst van 2013 voorzag in de periode tot en met 2021 in de bouw van ca. 252 woningen, verspreid over alle kernen en zowel op uitbreidings-, inbreidings- en op herstructureringslocaties. Ontwikkeling van de locaties vindt zowel plaats door de gemeente (actief) als door particulieren/projectontwikkelaars (faciliterend). In 2013 t/m 2021 zijn er 380 nieuwe woningen gebouwd, waarvan 91 in 2020 en 57 in 2021. Het monitoren van de woningbouwplanning geeft een beter beeld wanneer dit over meerdere jaren wordt gezien. In de jaren 2013 tot en met 2015 zaten we nog in de economische crisis. De laatste jaren hebben we de crisis achter ons gelaten en zien we het aantal gebouwde woningen weer flink aantrekken.

Jaarlijks wordt ook het aantal gesloopte woningen bijgehouden, net als de vervangende nieuwbouw. De afgelopen 8 jaar (2013 t/m 2021) zijn er 118 woningen gesloopt of aan de voorraad onttrokken en waarvan er 71 zijn/worden vervangen door nieuwbouw.

Ten opzichte van de voorgaande begroting hebben er wat wijzigingen plaatsgevonden. Het betreft voornamelijk doorschuiven van woningen naar een achterliggende periode en projecten welke gereed zijn gekomen, zijn uit de lijst gehaald. Woningbouwprojecten waarvoor nog geen planologische procedure is opgestart, staan nog niet op de lijst.

In de vorm van RIP II te Kamperland heeft de gemeente 1,16 netto hectare grond die vanaf 2011 zou worden uitgegeven, als uitbreiding van het bedrijfsterrein RIP I. Bij gebrek aan belangstelling is echter nog niet gestart met het bouwrijp maken. Door verbetering van de economische situatie neemt de belangstelling toe en zal naar het zich laat aanzien gestart worden met het bouwrijp maken.

Sinds 1 januari 2016 zijn de niet in exploitatie genomen gronden afgeschaft. Deze moeten opgenomen worden naar de MVA op de balans onder 'strategische gronden'. De gemeente Noord-Beveland heeft één strategische grond. Dit betreft de Molenweg Colijnsplaat. Deze strategische grond zal in deze paragraaf dan ook verder buiten beschouwing gelaten worden.

Voor de in exploitatie genomen gronden zijn de huidige boekwaardes geëxtrapoleerd teneinde iets te kunnen zeggen over het uiteindelijke resultaat.

Bij de vermelde plannen zijn de berekeningen tot stand gekomen op basis van de gegevens zoals opgenomen in het actuele woningbouwprogramma, de door de raad vastgestelde grondprijnsnota.

De grondprijnsnota 2022 is in 2022 opnieuw vastgesteld. De gronden waar woningbouw op gaat plaatsvinden zijn afzonderlijk getaxeerd. Bij het opstellen van de grondexploitaties is uitgegaan van deze getaxeerde verkoopprijzen.

Daarnaast wordt er gerekend met een rekenrente van 0,5% conform de rente omslag voor de grondexploitaties (zie hiervoor de paragraaf financiering).

Voor de inrichting van een plan € 500.000,- per ha voor kosten bouwrijpmaken, woonrijpmaken en de kosten van voorbereiding en toezicht.

De grondprijnsnota wordt jaarlijks geactualiseerd.

Toepassing van het voorgaande heeft geleid tot de volgende geprognosticeerde resultaten:

	Verwacht resultaat	Voordelig /nadelig	Reeds genomen winst / verlies (-)	Einde expl. Per.
In exploitatie genomen bouwgronden:				
- Wissenkerke, Zuid-Oost (Locatie van der Maas)	72.000	Voordelig	-285.400	2023
- Wissenkerke, Sportvelden	497.000	Voordelig	338.500	2028
- Kamperland, bedrijventerrein Rip II	427.000	Voordelig	386.736	2025
- Kortgene, Stadspolder	329.000	Voordelig	635.000	2025
- Sportvelden Geersdijk	191.000	Voordelig	97.000	2024
- Jachthaven Kamperland	39.000	Voordelig	0	2024
- Voormalige locatie Zeelandnet	643.000	Voordelig	0	2030

Voor de grondexploitatie Wissenkerke Zuid-Oost is een nieuwe concept overeenkomst opgemaakt met Zeeuwse Projectbouwmij Fraanje B.V. om het gehele gebied op te kopen. De eerdere concept overeenkomst met bouwbedrijf Schrijver komt hiermee te vervallen. De verwachting is dat deze verkoop in 2023 plaats zal vinden. Op deze grondexploitatie is al eerder een verlies genomen van € 285.400. Na de laatste verkoop en nog wat laatste kosten in het gebied is de verwachting dat de grondexploitatie in 2023 kan worden afgesloten.

Eind 2019 is er een koopovereenkomst (incl. kortingsregeling) gesloten voor de verkoop van het hele gebied Sportvelden Wissenkerke aan een projectontwikkelaar. De kosten voor woonrijp maken zijn daarbij voor rekening van de koper. Er is al eerder een tussentijdse winst genomen van in totaal € 338.500. De verwachting is dat de grondexploitatie Sportvelden Wissenkerke in 2028 met een winst van € 497.000 kan worden afgesloten. De totale winst komt dan op € 835.500.

Sinds 2017/2018 is de Aldi tijdelijk gevestigd op bedrijventerrein Rip II. Hiervoor betaalt de Aldi huur. In 2021 zal de Aldi zicht definitief vestigen op het bedrijventerrein. Daarnaast is er nog 6000 m2 bedrijventerrein over. De verwachting is dat deze gronden in 2023 allemaal verkocht zullen zijn. Door de overeenkomst met de Aldi is er al eerder tussentijdse winst genomen van € 387.000. De verwachting is dat deze grondexploitatie in 2025 kan worden afgesloten met een winst van € 427.000. De totale winst komt dan uit op € 814.000.

Op dit moment zijn er al veel kavels via een projectontwikkelaar verkocht op de Stadspolder Kortgene. De verwachting is dat de laatste gronden op de Stadspolder in 2025 verkocht zullen worden. De grondexploitatie Stadspolder Kortgene kan dan in 2025 afgerond worden met een winst van € 329.000. Na de al eerder genomen winst (ad. € 635.000) is de verwachting dat de totale winst dan uitkomt op € 964.000.

De grondexploitatie Sportvelden Geersdijk is uitgebreid met 1.100 m2. Hiervoor moet het bestemmingsplan echter nog worden aangepast. De verwachting is dat de grondexploitatie Sportvelden Geersdijk met de extra gronden in 2024 met een positief saldo van € 191.000 kan worden afgesloten. In 2019 heeft er een tussentijdse winst name plaatsgevonden van € 97.000. De totale winst zou dan op € 288.000 uitkomen.

In 2016 is een start gemaakt met de grondexploitatie Jachthaven Kamperland. In 2018 en 2019 zijn er kosten gemaakt voor het revitaliseren van het havenplateau. De verwachting is dat de eerste verkopen in 2023 zullen plaats vinden. De grondexploitatie zou dan in 2024 met een winst van € 39.000 kunnen worden afgesloten.

In 2017 heeft de gemeente Noord-Beveland besloten tot de aankoop van de percelen grond van het voormalige Zeelandnet te Kamperland. Deze aankoop was in 2017 als strategische aankoop gedaan. In 2018 hebben verschillende bedrijven interesse getoond voor bouwgrond op de voormalige locatie Zeelandnet. Door deze gunstige ontwikkeling is in 2019 de grond in exploitatie gebracht.

Op dit moment is nog maar een klein deel bedrijfsmatig bestemd, waardoor de kosten en opbrengsten globaal zijn ingeschat. Voor het uitgeven van het overgrote deel van de gronden moet het bestemmingsplan nog worden aangepast.

De voorzichtige verwachting is dat de grondexploitatie in 2030 met een winst van € 643.000 kan worden afgesloten.

Vennootschapsbelasting

De gemeenten zijn verplicht om Vennootschapsbelasting (Vpb) te gaan betalen over de winst die ze maken met hun ondernemingsactiviteiten. Voor de gemeente Noord-Beveland zal er met name Vpb betaald moeten worden over de winst uit grondexploitaties (grondexploitaties is een ondernemingsactiviteit) en eventueel nog wat overige zaken (verkoop snippergroen, opbrengst reststromen ed.).

Deloitte heeft op basis van de grondexploitatie van de jaarrekening 2021 de volgende verwachte Vpb last berekend vanaf 2021 t/m 2026:

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Prognose belastbare fiscale winst	609.642	154.577	247.886	245.849	401.100	42.222
Carry forward (9 jaar)	-208.159	0	0	0	0	0
Carry backward (1 jaar)	0	0	0	0	0	0
	401.483	154.577	247.886	245.849	401.100	42.222
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand verlies compensatie 1 januari	208.159	0	0	0	0	0
Verlies verrekening (carry forward)	-208.159	0	0	0	0	0
Stand verlies compensatie 31 december	0	0	0	0	0	0
Verschuldigde VPB	75.871	23.187	37.183	36.877	60.824	6.333

Hierbij de aantekening dat dit prognoses betreffen op basis van de jaarrekening 2021. De werkelijkheid kan hiervan afwijken. Dit is afhankelijk van onder andere de verkopen die in de tijd zijn uitgezet en eventuele kosten die nog gemaakt gaan worden.

Deloitte maakt jaarlijks bij de jaarrekening nieuwe prognoses voor wat betreft de Vpb last.

Bovenstaande cijfers zijn als Vpb last in de meerjaren begroting vanaf 2023 en verder opgenomen.

Risico's en grondexploitatie

De bestemmingsreserve grondexploitaties bedraagt € 1.168.312. De hoogte van deze risico reserve wordt jaarlijks bij de begroting tegen het licht gehouden. Op de meeste grondexploitaties lopen de verkopen goed. Op een aantal grondexploitaties moeten de verkopen nog plaatsvinden en worden er nog flink wat kosten verwacht. Hierdoor is het noodzakelijk de hoogte van deze risico reserve aan te houden.

Daarnaast is in 2019 de grondexploitatie terrein Zeelandnet in exploitatie gegaan. Het bestemmingsplan voor deze grondexploitatie moet nog worden gewijzigd om de bedrijfsgronden verder uit te geven. Hiervoor zal in overleg getreden moeten worden met de Provincie Zeeland. De grondexploitatieberekening is dan ook nog een grove schatting. Hier zitten dus nog behoorlijk wat risico's in. De risico's in deze grondexploitaties kunnen gedekt worden uit de bestemmingsreserve bestemmingsplannen.

Ook voor de grondexploitatie Sportvelden Geersdijk moet het bestemmingsplan nog verder worden aangepast. Eventuele risico's die hieruit voortvloeien kunnen gedekt worden uit de bestemmingsreserve bestemmingsplannen.

Doordat de exploitatie van Wissenkerke Zuidoost een verliesgevend saldo laat zien is in totaal een voorziening aangelegd van € 285.400. Hierdoor is de hoogte van de "voorziening wegens te verwachten verliezen" € 285.400. Inmiddels is er een nieuwe concept overeenkomst waarbij er een positief saldo uit de exploitatie komt, er zijn echter nog geen verkopen gerealiseerd.

Het beleid van de gemeente is er ook op gericht om grote risico's te vermijden. Zo wordt in de meeste gevallen pas gestart met bouw- en woonrijp maken als er zicht is op verkopen. Door deze methodiek lopen de lasten nooit te ver voor de baten uit.

De prognoses van Deloitte wijzen uit dat er de komende jaren waarschijnlijk Vpb (vennootschapsbelasting) verschuldigd is over de winsten op de grondexploitaties. Voor meer informatie verwijzen we naar het kopje vennootschapsbelasting in deze paragraaf.

De opgesomde risico's zijn in ieder geval elk jaar onderwerp van discussie bij de vaststelling van de jaarrekening.

4 Financiële begroting

4.1 Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans 2023-2026
bedragen x € 1.000

	1-1-2023	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Afschrij- vingen tlv exploitatie	1-1-2024	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Afschrij- vingen tlv exploitatie	1-1-2025	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Afschrij- vingen tlv exploitatie	1-1-2026	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Afschrij- vingen tlv exploitatie	1-1-2027
ACTIVA:																	
Immateriële vaste activa	4.366	0	0	-102	4.264	0	0	-102	4.162	0	0	-102	4.060	0	0	-102	3.958
Investerings met een economisch nut	20.502	2.802	0	-1.352	21.952	2.723	0	-1.301	23.374	2.412	0	-1.252	24.534	927	0	-1.239	24.222
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	7.715	787	0	-468	8.034	867	0	-501	8.400	207	0	-506	8.101	167	0	-507	7.761
Financiële vaste activa	1.375	0	0	0	1.375	0	0	0	1.375	0	0	0	1.375	0	0	0	1.375
Bouwgronden in exploitatie	877	718	-2.070	0	-475	508	-1.307	0	-1.274	2085	-904	0	-93	40	-381	0	-434
Uitzettingen < 1 jaar	4.295	0	-1.027	0	3.268	0	-50	0	3.218	0	-300	0	2.918	0	-50	0	2.868
Liquide middelen	701	0	-81	0	620	0	0	0	620	0	0	0	620	0	0	0	620
Overlopende activa	5.116	0	-1.000	0	4.116	0	-283	0	3.833	0	-1.005	0	2.828	0	-100	0	2.728
Totaal activa	44.947	4.307	-4.178	-1.922	43.154	4.098	-1.640	-1.904	43.708	4.704	-2.209	-1.860	44.343	1.134	-531	-1.848	43.098
PASSIVA:																	
Reserves	25.044	25	-694		24.375	26	-554		23.847	26	-376		23.497	26	-256		23.267
Voorzieningen	2.688	11	-65		2.634	11	-57		2.588	11	-32		2.567	11	-9		2.569
Vaste schulden	12.873	0	-1.070		11.803	2.000	-871		12.932	2.000	-950		13.982	1.000	-896		14.086
Vlottende schulden	3.212	0	0		3.212	0	-1		3.211	0	-40		3.171	0	-1.117		2.054
Overlopende passiva	1.130	0	0		1.130	0	0		1.130	0	-4		1.126	0	-4		1.122
Totaal passiva	44.947	36	-1.829	0	43.154	2.037	-1.483	0	43.708	2.037	-1.402	0	44.343	1.037	-2.282	0	43.098

Voor een toelichting op het EMU-saldo en de manier van financiering verwijzen we naar de paragraaf financiering.

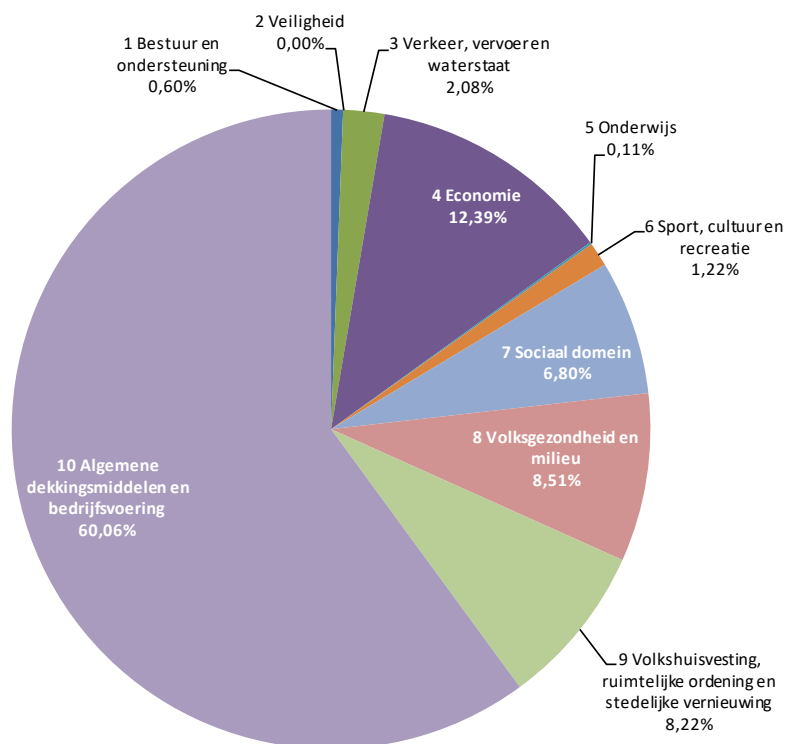
4.2 Overzicht van baten en lasten

Hieronder is een totaaloverzicht van de programma's gegeven.

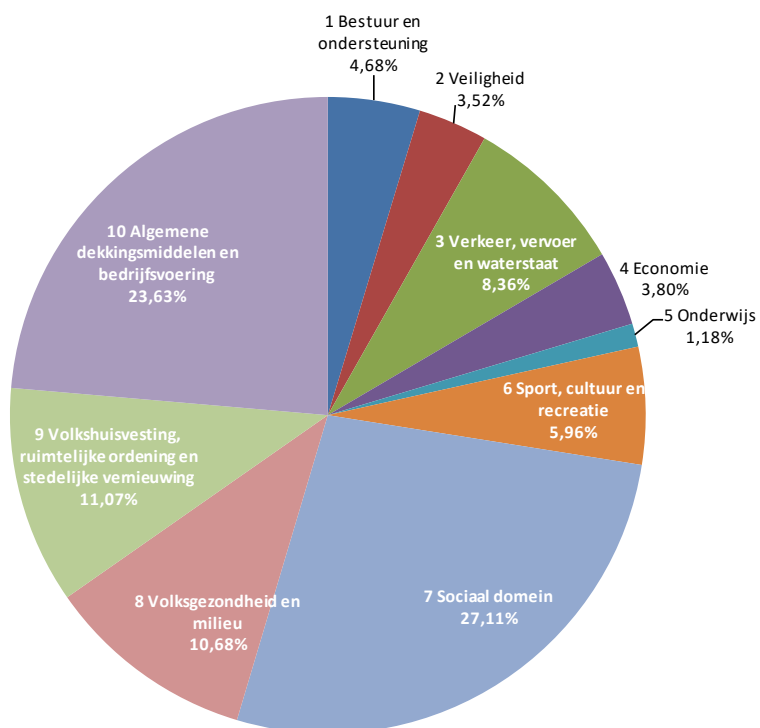
Programma's (x 1.000)	baten	Lasten	saldo
1 Bestuur en ondersteuning	189	1.467	-1.278
2 Veiligheid	0	1.104	-1.104
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	650	2.617	-1.967
4 Economie	3.880	1.189	2.691
5 Onderwijs	34	370	-336
6 Sport, cultuur en recreatie	330	1.867	-1.537
7 Sociaal domein	2.130	8.493	-6.363
8 Volksgezondheid en milieu	2.661	3.346	-685
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	2.284	3.466	-1.182
Algemene dekkingsmiddelen	18.347	99	18.247
Overhead	122	4.962	-4.840
Heffing VPB	0	37	-37
Onvoorzien	0	2.279	-2.279
Saldo van baten en lasten	30.627	31.295	-669
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma			
1 Bestuur en ondersteuning	0	0	0
2 Veiligheid	0	0	0
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	1	0	1
4 Economie	0	0	0
5 Onderwijs	0	0	0
6 Sport, cultuur en recreatie	52	0	52
7 Sociaal domein	0	0	0
8 Volksgezondheid en milieu	5	0	5
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	292	0	292
10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	344	25	319
Resultaat	31.320	31.320	0

Voor een specificatie van de baten en lasten op taakveld verwijzen we naar bijlage 5.

Begroting 2023 inkomsten 31,3 miljoen

Begroting 2023 uitgaven 31,3 miljoen

Nieuw beleid

Voor het nieuwe beleid is er onderscheid gemaakt in nieuwe investeringen en nieuw beleid binnen de exploitatie. Voor het nieuwe beleid voor de begroting 2023 tot en met 2026 verwijzen we naar de investeringsplanning en exploitatieplanning, die respectievelijk in bijlage 1 en 2 zijn opgenomen.

5 Bijlagen

Bijlage 1. Investeringsplanning 2023-2026

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	Afschr. termijn (in jaren)
Effecten mobiliteitsplan	66.500	66.500	66.500	66.500	20
Openbare verlichting	60.000	60.000	60.000	60.000	20
Reconstructie Havelaarstraat Colijnsplaat 3750		450.000			20
Hoofdstraat Kortgene 8500 3 fases	300.000	250.000			20
Reconstructie JP Wissestraat + pleintje Dorpshuis GSD	280.000				20
Vervangen loopdek steigers jachthaven Kamperland	40.000		40.000		20
Totaal programma 3	746.500	826.500	166.500	126.500	
Beleidsplan speelplaatsen uitv	40.000	40.000	40.000	40.000	20
Gymzaal Wissenkerke (vervangen dakbedekking)			32.500		20
Totaal programma 6	40.000	40.000	72.500	40.000	
Dorpshuis CLP (update gebouw, gevel, entree, foyer, aankleding)		200.000			20
Totaal programma 7	0	200.000	0	0	
Uitvoering GRP	607.000	607.000	607.000	607.000	60
Vervanging hoofdgemalen	30.000	30.000	30.000	30.000	20
Vervanging minigemalen	50.000	50.000	50.000	50.000	20
Verbeteringswerken	50.000	50.000	50.000	50.000	60
Ondergrondse containers	40.000	40.000	0		20
Totaal programma 8	777.000	777.000	737.000	737.000	
Vervanging tractie/machines	17.000	75.000	143.000	190.000	20
Gemeentehuis: vloerbedekking vervangen		40.000			20
Totaal programma 10	17.000	115.000	143.000	190.000	
MFA Kats	1.800.000				50
MFA Kats tlv algemene reserve (rekeningresultaat 2021)	-1.800.000				50
Overige projecten	0	0	0	0	
Generaal totaal	1.580.500	1.958.500	1.119.000	1.093.500	
Legenda:					

Bijlage 1. Investeringsplanning 2023-2026

Omschrijving	2023					2024				
	Boekwaarde 1-1-2023	Investering	Afschrijving	Rente 0,5%	Totale kapitaal- lasten	Boekwaarde 1-1-2024	Investering	Afschrijving	Rente 0,5%	Totale kapitaal- lasten
Effecten mobiliteitsplan		66.500	3.325	-	3.325	63.175	66.500	6.650	316	6.966
Openbare verlichting		60.000	3.000	-	3.000	57.000	60.000	6.000	285	6.285
Reconstructie Havelaarstraat Colijnsplaat 3750		-	-	-	-	-	450.000	22.500	-	22.500
Hoofdstraat Kortgene 8500 3 fases		300.000	15.000	-	15.000	285.000	250.000	27.500	1.425	28.925
Reconstructie JP Wissestraat + pleintje Dorpshuis GSD		280.000	14.000	-	14.000	266.000	-	14.000	1.330	15.330
Vervangen loopdek steigers jachthaven Kamperland		40.000	2.000	-	2.000	38.000	-	2.000	190	2.190
Totaal programma 3	-	746.500	37.325	-	37.325	709.175	826.500	78.650	3.546	82.196
Beleidsplan speelplaatsen uitv		40.000	2.000	-	2.000	38.000	40.000	4.000	190	4.190
Gymzaal Wissenkerke (vervangen dakbedekking)		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 6	-	40.000	2.000	-	2.000	38.000	40.000	4.000	190	4.190
Dorpshuis CLP (update gebouw, gevel, entree, foyer, aankleding)		-	-	-	-	-	200.000	10.000	-	10.000
Totaal programma 7	-	-	-	-	-	-	200.000	10.000	-	10.000
Uitvoering GRP		607.000	10.117	-	10.117	596.883	607.000	20.233	2.984	23.218
Vervanging hoofdgemalen		30.000	1.500	-	1.500	28.500	30.000	3.000	143	3.143
Vervanging minigemalen		50.000	2.500	-	2.500	47.500	50.000	5.000	238	5.238
Verbeteringswerken		50.000	833	-	833	49.167	50.000	1.667	246	1.913
Ondergrondse containers		40.000	2.000	-	2.000	38.000	40.000	4.000	190	4.190
Totaal programma 8	-	777.000	16.950	-	16.950	760.050	777.000	33.900	3.800	37.700
Vervanging tractie/machines		17.000	850	-	850	16.150	75.000	4.600	81	4.681
Gemeentehuis: vloerbedekking vervangen		-	-	-	-	-	40.000	2.000	-	2.000
Totaal programma 10	-	17.000	850	-	850	16.150	115.000	6.600	81	6.681
MFA Kats		1.800.000	36.000	-	36.000	1.764.000	-	36.000	8.820	44.820
MFA Kats tlv algemene reserve (rekeningresultaat 2021)		-1.800.000	-36.000	-	-36.000	-1.764.000	-	-36.000	-	-36.000
Overige projecten	-	-	-	-	-	-	-	-	8.820	8.820
Generaal totaal	-	1.580.500	57.125	-	57.125	1.523.375	1.958.500	133.150	16.437	149.587

Bijlage 1. Investeringsplanning 2023-2026

Omschrijving	2025					2026				
	Boekwaarde 1-1-2025	Investering	Afschrijving	Rente 0,5%	Totale kapitaal- lasten	Boekwaarde 1-1-2026	Investering	Afschrijving	Rente 0,5%	Totale kapitaal- lasten
Effecten mobiliteitsplan	123.025	66.500	9.975	615	10.590	179.550	66.500	13.300	898	14.198
Openbare verlichting	111.000	60.000	9.000	555	9.555	162.000	60.000	12.000	810	12.810
Reconstructie Havelaarstraat Colijnsplaat 3750	427.500	-	22.500	2.138	24.638	405.000	-	22.500	2.025	24.525
Hoofdstraat Kortgene 8500 3 fases	507.500	-	27.500	2.538	30.038	480.000	-	27.500	2.400	29.900
Reconstructie JP Wissestraat + pleintje Dorpshuis GSD	252.000	-	14.000	1.260	15.260	238.000	-	14.000	1.190	15.190
Vervangen loopdek steigers jachthaven Kamperland	36.000	40.000	4.000	180	4.180	72.000	-	4.000	360	4.360
Totaal programma 3	1.457.025	166.500	86.975	7.285	94.260	1.536.550	126.500	93.300	7.683	100.983
Beleidsplan speelplaatsen uitv	74.000	40.000	6.000	370	6.370	108.000	40.000	8.000	540	8.540
Gymzaal Wissenkerke (vervangen dakbedekking)	-	32.500	1.625	-	1.625	30.875	-	1.625	154	1.779
Totaal programma 6	74.000	72.500	7.625	370	7.995	138.875	40.000	9.625	694	10.319
Dorpshuis CLP (update gebouw, gevel, entree, foyer, aankleding)	190.000	-	10.000	950	10.950	180.000	-	10.000	900	10.900
Totaal programma 7	190.000	-	10.000	950	10.950	180.000	-	10.000	900	10.900
Uitvoering GRP	1.183.650	607.000	30.350	5.918	36.268	1.760.300	607.000	40.467	8.802	49.268
Vervanging hoofdgemalen	55.500	30.000	4.500	278	4.778	81.000	30.000	6.000	405	6.405
Vervanging minigemalen	92.500	50.000	7.500	463	7.963	135.000	50.000	10.000	675	10.675
Verbeteringswerken	97.500	50.000	2.500	488	2.988	145.000	50.000	3.333	725	4.058
Ondergrondse containers	74.000	-	4.000	370	4.370	70.000	-	4.000	350	4.350
Totaal programma 8	1.503.150	737.000	48.850	7.516	56.366	2.191.300	737.000	63.800	10.957	74.757
Vervanging tractie/machines	86.550	143.000	11.750	433	12.183	217.800	190.000	21.250	1.089	22.339
Gemeentehuis: voerbedekking vervangen	38.000	-	2.000	190	2.190	36.000	-	2.000	180	2.180
Totaal programma 10	124.550	143.000	13.750	623	14.373	253.800	190.000	23.250	1.269	24.519
MFA Kats	1.728.000	-	36.000	8.640	44.640	1.692.000	-	36.000	8.460	44.460
MFA Kats tlv algemene reserve (rekeningresultaat 2021)	-1.728.000	-	-36.000	-	-36.000	-1.692.000	-	-36.000	-	-36.000
Overige projecten	-	-	-	8.640	8.640	-	-	-	8.460	8.460
Generaal totaal	3.348.725	1.119.000	167.200	25.384	192.584	4.300.525	1.093.500	199.975	29.963	229.938

Bijlage 2. Exploitatieplanning 2023-2026

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Motor reddingsboot	9.000			
Revitalisering Banjaard fase 2*	402.500	402.500		
Revitalisering Banjaard fase 2* (dekk.uit jaarrek.resultaat 2021)	-402.500	-402.500		
Totaal	9.000	0	0	0

Bijlage 3. Financiële doorrekening begroting gemeente Noord-Beveland 2023-2026

Financiële doorrekening begroting gemeente Noord-Beveland 2022 - 2026

Disclaimer:

- Onzekerheid over inkomsten uit eigen algemene middelen en de algemene uitkering. Hier wordt nog onderzoek naar gedaan.
- Onzekerheid rondom COVID-19.
- Bedragen zijn o.v.v. afrondingsverschillen

Let op. Nu zijn er stelposten opgenomen voor het raadspuntenprogramma (inschattingen). In januari zal het raadspuntenprogramma doorgerekend worden.

Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
1. Uitgangspositie begroting 2022/2023				
Begroting 2022 t/m 10e begrotingswijziging (1e Berap 2022)	177	275	472	472
2. Ontwikkeling Algemene Uitkering gemeentefonds				
Decembercirculaire	62	62	63	0
Herijking gemeentefonds	-57	-171	-284	-284
Meicirculaire Accres	1.228	1.666	1.926	606
Taakmutatie: Jeugdzorg coalitieakkoord	325	0	0	0
Totaal overige mutaties meicirculaire	-236	14	-17	410
3. Ontwikkeling Sociaal Domein				
Financieel effect begrotingen 2023 GGD-SWVO en GRdB	466	447	408	408
4. Investeringsplanning				
Kapitaallasten investeringen	58	42	37	0
5. Exploitatieplanning				
Exploitatieplanning 2023-2026	-9	0	0	0
6. Ontwikkeling personeelslasten				
Voorlopig financieel effect personeelslasten	-39	-32	-6	-6
7. Prijsontwikkeling				
Prijsontwikkeling (inflatie 6,5%)	-1.161	-1.161	-1.161	-1.161
8. Vennootschapsbelasting				
Grondexploitaties	16	0	-30	25
9. Uitwerking raadsuntenprogramma	-1.000	-500	-500	-500
Subtotaal verwacht overschot/tekort (- is tekort)	-170	642	908	-31
Mutaties na 7 juli:				
10. Rente taakveld treasury				
Lagere rentelasten leningen	25	30	39	48
Hogere rente toevoeging voorzieningen	0	0	0	0
Rente oude investeringsplanning 2022-2025	11	24	31	31
Correctie rente oude investeringsplanning	-11	-24	-31	-31
Rente lasten definitief doorgerekend	25	30	39	48
11. Afschrijvingslasten				
Correctie afschrijvingslast huidige investeringen	-66	-62	-56	-12
12. Onderuitputting				
Onderuitputting definitief doorgerekend	117	-8	-8	-8
13. Verbonden partijen				
Actualisering bijdragen aan verbonden partijen (GR's)	-96	-91	-97	-124
14. Uitkeringen WIZ				
Actualiseren uitkeringen WIZ	51	-49	-49	-49
15. Bijwerking uitwerking raadsuntenprogramma				
Correctie uitwerking raadsuntenprogramma	250	-250	0	0
16. Overig				
Totaal overige mutaties	-62	-61	-57	-62
Mutaties	219	-491	-228	-207
Sub-totaal verwacht overschot/tekort (- is tekort)	49	151	680	-238

Bedragen x € 1.000		2023	2024	2025	2026
Dekkingsvoorstellen:					
2023; Inflatie correctie OZB met	0,0%	0	0	0	0
2024; Inflatie correctie OZB met	6,5%		159	159	159
2025; Inflatie correctie OZB met	6,5%			159	159
2026; <i>Inflatie correctie OZB met</i>	6,5%				159
Inflatiecorrectie OZB		0	159	318	477
2023; Verhoging rioolheffing met	€ -	0	0	0	0
2024; Verhoging rioolheffing met	€ -		0	0	0
2025; Verhoging rioolheffing met	€ -			0	0
2026; <i>Verhoging rioolheffing met</i>	€ -				0
Verhoging rioolheffing		0	0	0	0
2023; Verhoging afvalstoffenheffing met	€ -	0	0	0	0
2024; Verhoging afvalstoffenheffing met	€ -		0	0	0
2025; Verhoging afvalstoffenheffing met	€ -			0	0
2026; <i>Verhoging afvalstoffenheffing met</i>	€ -				0
Verhoging afvalstoffenheffing		0	0	0	0
2023; woonforensenbelasting met inflatiecorrectie	0,00%	0	0	0	0
2024; woonforensenbelasting met inflatiecorrectie	6,50%		51	51	51
2025; woonforensenbelasting met inflatiecorrectie	6,50%			52	52
2026; <i>woonforensenbelasting met inflatiecorrectie</i>	6,50%				53
Verhoging woonforensenbelasting		0	51	103	156
2023; TB verhogen met	€ 0,07	€ 1,45	109	109	109
2024; TB verhogen met	€ 0,05	€ 1,50		78	78
2025; TB verhogen met	€ 0,05	€ 1,55		78	78
2026; <i>TB verhogen met</i>	€ 0,05	€ 1,60			78
Verhoging toeristenbelasting		109	187	265	343
Totaal dekkingsvoorstellen		109	397	686	976
Totaal verwacht overschot/tekort (- is tekort)		158	548	1.366	738
Nieuw verwacht overschot/tekort (- is tekort)		158	548	1.366	738

Bijlage 4. Budgetprognose

BUDGET-PROGNOSE 2023-2026						
			2023	2024	2025	2026
De meerjarenbegroting laat de volgende saldi zien			115.723	301.421	873.375	-7.925
A. Subtotaal (begrotingssaldo)			115.723	301.421	873.375	-7.925
Exploitatieplanning			9.000	0	0	0
Investeringsplanning			57.125	149.587	192.584	229.938
B. totaal exploitatie- en investeringsplanning			66.125	149.587	192.584	229.938
C. overschot/tekort (A-B) *			49.598	151.834	680.791	-237.863
Dekkingsvoorstellen:	Belasting stijging	Nieuw tarief				
2023; Inflatie correctie OZB van	0,00%		0	0	0	0
2024; Inflatie correctie OZB van	6,50%			159.000	159.000	159.000
2025; Inflatie correctie OZB van	6,50%				159.000	159.000
2026; inflatie correctie OZB van	6,50%					159.000
2023; Verhoging rioolheffing met	€ 0		0	0	0	0
2024; Verhoging rioolheffing met	€ 0			0	0	0
2025; Verhoging rioolheffing met	€ 0				0	0
2026; Verhoging rioolheffing met	€ 0					0
2023; Verhoging afvalstoffenheffing met	€ 0		0	0	0	0
2024; Verhoging afvalstoffenheffing met	€ 0			0	0	0
2025; Verhoging afvalstoffenheffing met	€ 0				0	0
2026; Verhoging afvalstoffenheffing met	€ 0					0
2023; woonforensenbelasting met	0,00%		0	0	0	0
2024; woonforensenbelasting met inflatiecorrectie	6,50%			51.000	51.000	51.000
2025; woonforensenbelasting met inflatiecorrectie	6,50%				52.000	52.000
2026; woonforensenbelasting met inflatie correctie	6,50%					53.000
2023; TB verhogen met	€ 0,07	€ 1,45	109.200	109.200	109.200	109.200
2024; TB verhogen met	€ 0,05	€ 1,50		78.000	78.000	78.000
2025; TB verhogen met	€ 0,05	€ 1,55			78.000	78.000
2026; TB verhogen met	€ 0,05	€ 1,60				78.000
2023; Begraafrechten 0% verhogen						
2024;						
2025;						
2026;						
E. totaal dekkingsvoorstellen			109.200	397.200	686.200	976.200
F. overschot/tekort			158.798	549.034	1.366.991	738.337

Bijlage 5. Lasten en baten per programma

Lasten en baten per programma

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Programma's lasten						
1 Bestuur en ondersteuning	1.362	1.616	1.467	1.460	1.434	1.403
2 Veiligheid	1.078	1.073	1.104	1.084	1.120	1.133
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	2.479	2.989	2.617	2.599	2.549	2.541
4 Economie	1.642	716	1.189	804	727	724
5 Onderwijs	379	444	370	345	349	349
6 Sport, cultuur en recreatie	1.785	1.970	1.867	1.837	1.837	1.835
7 Sociaal domein	8.233	9.136	8.493	8.455	8.432	8.432
8 Volksgezondheid en milieu	3.191	3.447	3.346	3.295	3.289	3.292
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	5.026	3.164	3.466	2.628	3.220	1.421
10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	4.672	4.608	7.377	7.666	8.020	6.936
Totaal lasten	29.845	29.163	31.295	30.173	30.977	28.065
Programma's baten						
1 Bestuur en ondersteuning	125	184	189	182	156	133
2 Veiligheid	36	13	0	0	0	0
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	689	650	650	622	622	622
4 Economie	5.200	3.330	3.880	3.498	3.421	3.414
5 Onderwijs	29	66	34	34	34	34
6 Sport, cultuur en recreatie	382	340	330	330	330	330
7 Sociaal domein	2.303	2.110	2.130	2.113	2.113	2.113
8 Volksgezondheid en milieu	2.680	2.597	2.661	2.661	2.661	2.661
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	5.971	1.921	2.284	1.490	2.261	455
10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	17.813	17.287	18.468	18.715	19.029	18.072
Totaal baten	35.227	28.498	30.627	29.645	30.627	27.835
Saldo (exclusief mutaties reserves)	-5.382	666	669	528	350	230
Toevoegingen aan reserves	3.766	948	25	26	26	26
Onttrekkingen aan reserves	1.120	1.614	694	554	376	256
Saldo	-2.737	0	0	0	0	0

Programma 1 Bestuur en ondersteuning

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Taakvelden - lasten						
0.1 Bestuur	904	1.176	954	946	921	890
0.2 Burgerzaken	458	440	513	513	513	513
Totaal lasten	1.362	1.616	1.467	1.460	1.434	1.403

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Taakvelden - baten						
0.1 Bestuur	26	60	65	57	32	9
0.2 Burgerzaken	99	124	124	124	124	124
Totaal baten	125	184	189	182	156	133
Saldo (exclusief mutaties reserves)	1.237	1.433	1.278	1.278	1.278	1.271
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	1.237	1.433	1.278	1.278	1.278	1.271

Programma 2 Veiligheid

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Taakvelden - lasten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	997	991	1.038	1.018	1.054	1.067
1.2 Openbare orde en veiligheid	81	82	66	66	66	66
Totaal lasten	1.078	1.073	1.104	1.084	1.120	1.133
Taakvelden - baten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	16	0	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	19	13	0	0	0	0
Totaal baten	36	13	0	0	0	0
Saldo (exclusief mutaties reserves)	1.042	1.060	1.104	1.084	1.120	1.133
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	1.042	1.060	1.104	1.084	1.120	1.133

Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Taakvelden - lasten						
2.1 Verkeer en Vervoer	1.881	2.331	1.957	1.946	1.942	1.934
2.2 Parkeren	281	322	322	322	322	322
2.3 Recreatieve havens	178	168	163	158	160	160
2.4 Economische havens en waterwegen	139	168	175	173	125	125
Totaal lasten	2.479	2.989	2.617	2.599	2.549	2.541
Taakvelden - baten						
2.1 Verkeer en Vervoer	97	71	71	71	71	71
2.3 Recreatieve havens	395	372	372	372	372	372
2.4 Economische havens en waterwegen	197	207	207	179	179	179
Totaal baten	689	650	650	622	622	622
Saldo (exclusief mutaties reserves)	1.790	2.339	1.967	1.977	1.927	1.919
Toevoegingen aan reserves	2	2	0	1	1	1
Onttrekkingen aan reserves	75	443	1	0	0	0
Saldo	1.717	1.898	1.967	1.978	1.928	1.920

Programma 4 Economie

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Taakvelden - lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	55	76	57	57	57	57
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.388	413	886	503	425	423
3.4 Economische promotie	199	227	246	244	244	244
Totaal lasten	1.642	716	1.189	804	727	724
Taakvelden - baten						
3.1 Economische ontwikkeling	0	3	3	3	3	3
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.959	366	756	374	297	290
3.4 Economische promotie	3.240	2.961	3.121	3.121	3.121	3.121
Totaal baten	5.200	3.330	3.880	3.498	3.421	3.414
Saldo (exclusief mutaties reserves)	-3.558	-2.614	-2.691	-2.694	-2.695	-2.691
Toevoegingen aan reserves	656	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	-2.902	-2.614	-2.691	-2.694	-2.695	-2.691

Programma 5 Onderwijs

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Taakvelden - lasten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	30	42	43	47	48	48
4.2 Onderwijshuisvesting	130	120	117	96	96	95
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	219	283	210	202	205	205
Totaal lasten	379	444	370	345	349	349
Taakvelden - baten						
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	29	66	34	34	34	34
Totaal baten	29	66	34	34	34	34
Saldo (exclusief mutaties reserves)	350	378	336	311	314	315
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	350	378	336	311	314	315

Programma 6 Sport, cultuur en recreatie

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Taakvelden - lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	64	80	42	42	42	42
5.2 Sportaccommodaties	252	257	251	244	245	245
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	283	279	285	287	289	291
5.4 Musea	75	94	92	73	65	65
5.5 Cultureel erfgoed	6	14	1	1	1	1
5.6 Media	131	130	129	129	129	129
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	973	1.115	1.067	1.061	1.066	1.063
Totaal lasten	1.785	1.970	1.867	1.837	1.837	1.835

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Taakvelden - baten						
5.1 Sportbeleid en activering	30	11	1	1	1	1
5.2 Sportaccommodaties	38	16	16	16	16	16
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	20	14	14	14	14	14
5.4 Musea	6	6	6	6	6	6
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	288	294	294	294	294	294
Totaal baten	382	340	330	330	330	330
Saldo (exclusief mutaties reserves)	1.403	1.630	1.537	1.507	1.507	1.505
Toevoegingen aan reserves	32	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	133	71	52	52	52	52
Saldo	1.302	1.559	1.485	1.455	1.455	1.453

Programma 7 Sociaal domein

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Taakvelden - lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.185	1.216	1.231	1.222	1.198	1.196
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	259	302	430	430	430	430
6.3 Inkomensregelingen	2.433	2.656	2.437	2.437	2.437	2.437
6.4 WSW en beschut werk	524	507	487	457	459	461
6.5 Arbeidsparticipatie	216	237	237	237	237	237
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	143	189	374	374	374	374
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	1.833	1.970	0	0	0	0
6.71 a Hulp bij het huishouden (WMO)	0	0	827	827	827	827
6.71 b Begeleiding (WMO)	0	0	448	448	448	448
6.71c Dagbesteding (WMO)	0	0	148	148	148	148
6.71 d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	367	367	367	367
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	836	1.409	0	0	0	0
6.72 a Jeugdhulp begeleiding	0	0	187	187	187	187
6.72 b Jeugdhulp behandeling	0	0	164	164	164	164
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	0	84	84	84	84
6.72 d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	50	50	50	50
6.73 a Pleegzorg	0	0	102	102	102	102
6.73 b Gezinsgericht	0	0	173	173	173	173
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	51	51	51	51
6.74 a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	273	273	273	273
6.74 b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	105	105	105	105
6.74c Gesloten plaatsing	0	0	71	71	71	71
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	80	151	0	0	0	0
6.81 a Beschermd wonen (WMO)	0	0	77	77	77	77
6.81 b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	60	60	60	60
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	722	498	0	0	0	0
6.82 b Jeugdreclassering	0	0	13	13	13	13
6.82 a Jeugdbescherming	0	0	99	99	99	99
Totaal lasten	8.233	9.136	8.493	8.455	8.432	8.432

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Taakvelden - baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	115	106	123	106	106	106
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	3	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	1.831	1.734	1.734	1.734	1.734	1.734
6.4 WSW en beschut werk	125	100	100	100	100	100
6.5 Arbeidsparticipatie	11	5	5	5	5	5
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	3	96	96	96	96
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	85	89	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	66	73	0	0	0	0
6.81 a Beschermd wonen (WMO)	0	0	73	73	73	73
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	67	0	0	0	0	0
Totaal baten	2.303	2.110	2.130	2.113	2.113	2.113
Saldo (exclusief mutaties reserves)	5.931	7.026	6.363	6.342	6.319	6.319
Toevoegingen aan reserves	527	54	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	12	0	0	0	0
Saldo	6.457	7.068	6.363	6.342	6.319	6.319

Programma 8 Volksgezondheid en milieu

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Taakvelden - lasten						
7.1 Volksgezondheid	472	498	480	480	480	480
7.2 Riolering	792	822	789	770	764	758
7.3 Afval	1.245	1.307	1.273	1.270	1.270	1.269
7.4 Milieubeheer	468	600	579	587	596	605
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	214	220	225	188	180	180
Totaal lasten	3.191	3.447	3.346	3.295	3.289	3.292
Taakvelden - baten						
7.2 Riolering	1.107	1.072	1.080	1.080	1.080	1.080
7.3 Afval	1.431	1.402	1.458	1.458	1.458	1.458
7.4 Milieubeheer	11	0	0	0	0	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	131	123	123	123	123	123
Totaal baten	2.680	2.597	2.661	2.661	2.661	2.661
Saldo (exclusief mutaties reserves)	511	850	685	634	629	631
Toevoegingen aan reserves	0	100	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	105	5	5	5	5
Saldo	511	845	680	629	624	626

Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Taakvelden - lasten						
8.1 Ruimte en leefomgeving	588	589	487	488	488	496
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.755	1.530	2.025	1.230	2.001	196
8.3 Wonen en bouwen	683	1.046	955	910	730	729
Totaal lasten	5.026	3.164	3.466	2.628	3.220	1.421

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Taakvelden - baten						
8.1 Ruimte en leefomgeving	52	10	10	10	10	10
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	5.150	1.529	2.024	1.230	2.001	195
8.3 Wonen en bouwen	770	382	250	250	250	250
Totaal baten	5.971	1.921	2.284	1.490	2.261	455
Saldo (exclusief mutaties reserves)	-946	1.243	1.182	1.138	959	966
Toevoegingen aan reserves	1.826	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	539	311	292	270	92	92
Saldo	342	932	890	868	867	874

Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Taakvelden - lasten						
0.4 Overhead	4.258	4.805	4.962	4.828	4.824	4.803
0.5 Treasury	37	-9	-41	-38	-37	-44
0.61 OZB woningen	111	48	48	48	48	48
0.62 OZB niet-woningen	53	36	36	36	36	36
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	305	57	57	57	57	57
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	0	0	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	-91	-328	2.279	2.700	3.032	2.030
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	37	37	61	6
Totaal lasten	4.672	4.608	7.377	7.666	8.020	6.936
Taakvelden - baten						
0.4 Overhead	207	124	122	122	122	122
0.5 Treasury	27	24	42	46	76	76
0.61 OZB woningen	1.740	1.748	1.811	1.811	1.811	1.811
0.62 OZB niet-woningen	683	670	670	670	670	670
0.63 Parkeerbelasting	409	450	450	450	450	450
0.64 Belastingen overig	282	41	41	41	41	41
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	14.422	14.230	15.333	15.576	15.859	14.903
0.8 Overige baten en lasten	43	0	0	0	0	0
Totaal baten	17.813	17.287	18.468	18.715	19.029	18.072
Saldo (exclusief mutaties reserves)	-13.142	-12.679	-11.092	-11.049	-11.009	-11.137
Toevoegingen aan reserves	723	792	25	25	25	25
Onttrekkingen aan reserves	374	672	344	227	227	107
Saldo	-12.793	-12.560	-11.411	-11.251	-11.211	-11.219

Bijlage 6. Incidentele baten en lasten per programma

<u>Omschrijving incidentele baten</u>	<u>Bedrag 2023</u>	<u>Bedrag 2024</u>	<u>Bedrag 2025</u>	<u>Bedrag 2026</u>
Programma 4 Economie				
Verkoop gronden	50.000	50.000	50.000	50.000
Grondexploitatie terrein Zeelandnet	503.659	228.346	228.439	228.567
Het Rip II	190.632	84.107	7.077	
Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Bestemmingsplan gem. jachthaven Kamperland	415.034	335.470		
Geersdijk	31.436	258.562		
Sportveld Wissenkerke	165.549	414.977	329.708	192.084
Stadspolder Kortgene	834.804	217.746	1.667.866	
Wissenkerke Zuidoost	574.142			
Investeringsbudget stedelijke vernieuwing	150.000	177.749		
Subsidie asbestregeling	50.000			
Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering				
Onttrekking tijdelijk personeel uit algemene reserve	100.000			
Onttrekking toekomstvisie	120.000	120.000	120.000	
Totaal incidentele baten	3.185.256	1.886.957	2.403.090	470.651

Toelichting incidentele baten

Verkoop gronden

Een stuk grond is maar één keer te verkopen, dus is er altijd sprake van een incidentele opbrengst. Dit is ook het geval wanneer gronden (stukjes groen, landbouwgronden) gedurende meerdere jaren verkocht worden. Ondanks het feit dat een dergelijke opbrengst langer dan drie jaar geraamd is, is er altijd sprake van incidentele baten.

Grondexploitaties terrein Zeelandnet, Het Rip II, Bestemmingsplan gem. jachthaven Kamperland, Geersdijk, Sportveld Wissenkerke, Stadspolder Kortgene, Wissenkerke Zuidoost

Mutaties grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel. Het totaal van de lasten en het totaal van de baten grondexploitatie is in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen. De mutatie met de balanspost voorraden, waarmee een saldo van € 0 gerealiseerd wordt, is afzonderlijk opgenomen in het overzicht van incidentele baten en lasten. De mutaties grondexploitatie hebben dus geen invloed op het structureel begrotingssaldo.

Onttrekkingen reserves stedelijke vernieuwing, asbestregeling, tijdelijk personeel, toekomstvisie

Reservemutaties zijn in principe incidenteel. Als uitzondering wordt de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten genoemd. Bij deze reserve mogen onder voorwaarden de onttrekkingen als structureel worden aangemerkt. Daarvan is hier geen sprake, het betreft hier incidentele onttrekkingen.

Omschrijving incidentele lasten	Bedrag 2023	Bedrag 2024	Bedrag 2025	Bedrag 2026
Programma 4 Economie				
Grondexploitatie terrein Zeelandnet	303.638	28.325	28.418	28.546
Grondexploitatie terrein Zeelandnet: mutatie balanspost voorraden	200.021	200.021	200.021	200.021
Het Rip II	6.915	84.107	7.077	
Het Rip II: mutatie balanspost voorraden	183.717			
Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Bestemmingsplan gem. jachthaven Kamperland	115.034	12.470		
Bestemmingsplan gem. jachthaven Kamperland: mutatie balanspost voorraden	300.000	323.000		
Geersdijk	31.436	84.933		
Geersdijk: mutatie balanspost voorraden		173.629		
Sportveld Wissenkerke	14.292	13.984	12.440	11.319
Sportveld Wissenkerke: mutatie balanspost voorraden	151.257	400.993	317.268	180.765
Stadspolder Kortgene	89.647	31.318	1.281.438	
Stadspolder Kortgene: mutatie balanspost voorraden	745.157	186.428	386.428	
Wissenkerke Zuidoost	84.792			
Wissenkerke Zuidoost: mutatie balanspost voorraden	489.350			
Investeringsbudget stedelijke vernieuwing	150.000	177.749		
Subsidie asbestregeling	50.000			
Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering				
Tijdelijk personeel	100.000			
Toekomstvisie	120.000	120.000	120.000	
Totaal incidentele lasten	3.135.256	1.836.957	2.353.090	420.651

Toelichting incidentele lasten

Grondexploitatie terrein Zeelandnet, Het Rip II, Bestemmingsplan gem. jachthaven Kamperland, Geersdijk, Sportveld Wissenkerke, Stadspolder Kortgene, Wissenkerke Zuidoost

Mutaties grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel. Het totaal van de lasten en het totaal van de baten grondexploitatie is in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen. De mutatie met de balanspost voorraden, waarmee een saldo van € 0 gerealiseerd wordt, is afzonderlijk opgenomen in het overzicht van incidentele baten en lasten. De mutaties grondexploitatie hebben dus geen invloed op het structureel begrotingssaldo.

Investeringsbudget stedelijke vernieuwing

Bij vaststellen van de jaarrekening 2015 heeft de raad besloten om kosten voor stads- en dorpsvernieuwing te financieren uit de bestemmingsreserve dorpsvernieuwing. Geen saldo in de reserve betekent geen verbetering van woningen in de kernen. Tot en met 2024 zijn er middelen in de reserve hiervoor beschikbaar.

Subsidie asbestregeling

Het Rijk had het voornemen om het houden van asbestdaken vanaf 1 januari 2024 te verbieden. Naar aanleiding daarvan heeft de gemeenteraad van Noord-Beveland een subsidieregeling, genaamd "Asbest van het dak", vast te stellen met als doel de verwijdering van asbestdaken in de dorpen van de gemeente Noord-Beveland in de jaren 2018 tot 2023 te stimuleren. Deze subsidieregeling geldt alleen voor de jaren 2022 en 2023.

Tijdelijk personeel

Er is in 2023 tijdelijk extra inhuur nodig voor extra taken. Vanaf 2024 kan dit opgevangen worden binnen de huidige personeelsbudgetten.

Toekomstvisie

Als onderdeel van de Toekomstvisie Noord-Beveland 2030 is de 'Economische Visie Noord-Beveland 2019-2025' opgesteld. In de Economische Visie zijn -in samenspraak met branchevertegenwoordigers, ondernemers, raadsleden en inwoners doelen gesteld die uiterlijk 2025 gehaald moeten zijn. De kosten die hiermee gemoeid zijn worden als incidenteel aangemerkt.

Bijlage 7. Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Structurele stortingen in reserves	Bedrag 2023	Bedrag 2024	Bedrag 2025	Bedrag 2026
Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering				
Toevoeging bestemmingsresere leeftijdsbewust personeelsbeleid	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal structurele stortingen in reserves	25.000	25.000	25.000	25.000

Structurele onttrekkingen uit reserves	Bedrag 2023	Bedrag 2024	Bedrag 2025	Bedrag 2026
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie				
Afschrijvingslast bestemmingsreserve kunstgrasvelden	39.472	39.472	39.472	39.472
Afschrijvingslast bestemmingsreserve speelbos	8.585	8.585	8.585	8.585
Afschrijvingslast Bestemmingsreserve Tennis Colijnsplaat	3.803	3.803	3.803	3.803
Programma 8 Volksgezondheid en milieu				
Afschrijving Bestemmingsreserve Inrichting perceel milieustraat Cruijckelcreke	5.000	5.000	5.000	5.000
Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Afschrijving opstallen OBS de Zuidvliet	6.722	6.722	6.722	6.722
Afschrijving rondom Kamperland	35.268	35.268	35.268	35.268
Onttrekking duurzaam bouwen	50.000	50.000	50.000	50.000
Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering				
Afschrijvingslast Egalisatie reserve afschrijving nieuwbouw loods	42.223	42.223	42.223	42.223
Afschrijvingslast Loods Bernharstraat Kortgene	5.000	5.000	5.000	5.000
Onttrekking Bestemmingsreserve samenlevingsfonds	60.000	60.000	60.000	60.000
Overig	17.612			
Totaal structurele onttrekkingen uit reserves	273.685	256.073	256.073	256.073

Bijlage 8. Presentatie van het structurele begrotingssaldo

Presentatie van het structurele begrotingssaldo	2023	2024	2025	2026
Saldo van baten en lasten	-552.962,00	-226.679,00	523.717,00	-237.569,00
Toevoeging en onttrekkingen aan reserves	668.685,00	528.100,00	349.658,00	229.644,00
Begroting na bestemming	115.723,00	301.421,00	873.375,00	-7.925,00
Waarvan incidentele baten en lasten en	49.999,00	50.000,00	49.999,00	49.999,00
Structureel begrotingssaldo	65.724,00	251.421,00	823.376,00	-57.924,00

1e begrotingswijziging (budgetprognose)	2023		2024		2025		2026	
	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
Saldo primitieve begroting	49.999	65.724	50.000	251.421	49.999	823.376	49.999	-57.924
Exploitatieplanning	-9.000	0		0		0		0
Investeringsplanning		-57.125		-149.587		-192.584		-229.938
Totaal overschot / tekort	40.999	8.599	50.000	101.834	49.999	630.792	49.999	-287.862
Dekkingsvoorstel								
Inflatie stijging OZB		0		159.000		318.000		477.000
Stijging rioolheffing		0		0		0		0
Stijging afvalstoffenheffing		0		0		0		0
Inflatie stijging woonforensenbelasting		0		51.000		103.000		156.000
Stijging toeristenbelasting		109.200		187.200		265.200		343.200
Totaal extra dekkingsvoorstel	0	109.200	0	397.200	0	686.200	0	976.200
Totaal overschot / tekort	40.999	117.799	50.000	499.034	49.999	1.316.992	49.999	688.338
Totaal saldo begroting		158.798		549.034		1.366.991		738.337

	Saldo primitieve begroting	Mutaties budgetprognose	Saldo onvoorzien na budgetprognose
Saldo onvoorzien 2022			
Incidenteel	49.999	-9.000	40.999
Structureel	65.724	52.075	117.799
Totaal	115.723	43.075	158.798

Bijlage 9. Prestatie indicatoren per programma

Programma	Indicator	Eenheid	Periode	Waarde	Bron
1. Bestuur en ondersteuning	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	2023	8,8	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	2022	8,0	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Euro per inwoner	2023	1.058,84	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	%	2023	6,14	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Overhead	%	2023	15,3	Eigen gegevens
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2017	24	Stichting Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2018	33	Stichting Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2019	32	Stichting Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2020	7	Stichting Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2021	12	Stichting Halt
2. Veiligheid	Misdrijven - Gewelddsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2021	3,3	CBS - Criminaliteit
2. Veiligheid	Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2021	4,6	CBS - Criminaliteit
2. Veiligheid	Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2021	0,7	CBS - Diefstallen
2. Veiligheid	Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2021	0	CBS - Diefstallen
2. Veiligheid	Jongeren met een delict voor de rechter	%	2018	2	CBS Jeugd
4. Economie	Functiemenging	%	2021	37,3	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research
4. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15 t/m 64jr	2021	244,5	LISA
5. Onderwijs	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2019	0	DUO/Ingrado
5. Onderwijs	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2021	67	DUO/Ingrado
5. Onderwijs	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2021	1,5	DUO/Ingrado
6. Sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters	%	2020	61,9	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
7. Sociaal domein	Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2021	597	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research
7. Sociaal domein	Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2020	4	CBS Jeugd
7. Sociaal domein	Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2020	Geen data	CBS Jeugd
7. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	2021	67,6	CBS - Arbeidsdeelname
7. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2021	238,8	CBS - Participatiewet
7. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2020	203,3	CBS - Participatiewet
7. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2021	11	CBS Jeugd
7. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	%		Geen data	CBS Jeugd
7. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	%		Geen data	CBS Jeugd
7. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2021	870	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
8. Volksgezondheid en milieu	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2020	279	CBS statistiek Huishoudelijk afval
8. Volksgezondheid en milieu	Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2020	169,9	berekening
9. Volkshuisvesting, ruimtelijk	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2017	194	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijk	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2018	201	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijk	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2019	222	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijk	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2020	235	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijk	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2021	247	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijk	Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2021	12,1	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research
9. Volkshuisvesting, ruimtelijk	Demografische druk	%	2022	81,3	CBS Bevolkingsstatistiek
9. Volkshuisvesting, ruimtelijk	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2022	731	COELO, Groningen
9. Volkshuisvesting, ruimtelijk	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2022	790	COELO, Groningen

